

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління**

До захисту допущено:

В. о. завідувача кафедри

_____ Ростислав ПАШОВ

«___» _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня бакалавра

за освітньо-професійною програмою «Електронне урядування»

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

**на тему: «Державне регулювання діяльності неурядових організацій із
урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні»**

Виконала:

студентка IV курсу, групи ЕУ-91

Петькова Софія Ігорівна _____

Керівник:

викладач кафедри теорії та практики управління,

Балашов Дмитро Валерійович _____

Рецензент:

доцент кафедри соціології, к. філос. н., доцент,

Коломієць Тетяна Володимирівна _____

Засвідчую, що у цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць інших
авторів без відповідних посилань.

Студентка _____

Київ – 2023 року

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність – 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма «Електронне урядування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

_____ Ростислав ПАШОВ

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу студенту
Петькова Софія Ігорівна

1. Тема роботи «Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні», керівник роботи Балашов Дмитро Валерійович, викладач кафедри теорії та практики управління, затверджені наказом по університету від «15» травня 2023 р. № 1769-с
2. Термін подання студентом роботи «19» червня 2023 р.
3. Об'єкт дослідження – діяльність неурядових організацій у контексті розвитку електронних послуг.
4. Предмет дослідження – державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
 - розглянути поняття та сутність електронних послуг;
 - визначити поняття, теоретичні основи державного регулювання та роль неурядових організацій у системі публічного управління;

- розглянути та охарактеризувати інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності неурядових організацій та взаємодії держави та НУО у контексті розвитку електронних послуг;
- проаналізувати кращі зарубіжні практики державного регулювання неурядових організацій та взаємодії держави та НУО із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг (досвід Естонської Республіки та Литовської Республіки);
- проаналізувати державне регулювання діяльності неурядових організацій в Україні та визначити особливості надання ними електронних послуг;
- здійснити порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій;
- здійснити порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах у сфері працевлаштування;
- охарактеризувати взаємодію держави та неурядових організацій в Україні (на прикладі Лоббі Ікс);
- надати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій.

6. Перелік ілюстративного матеріалу: 1 презентація, 16 рисунків, 1 діаграма та 5 таблиць.

7. Дата видачі завдання «17» квітня 2023 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Конкретизація теми кваліфікаційної роботи (далі – КР) через визначення предмету і об’єкта, мети і завдань, підбір методів дослідження. Вивчення літературних джерел з предмету дослідження. Складання розгорнутого плану КР та обговорення його з науковим керівником.	17.04.2023-18.04.2023	Виконано
2.	Завершення опрацювання першого розділу. Надання на перевірку першого розділу КР.	19.04.2023-25.04.2023	Виконано
3.	Завершення опрацювання другого розділу. Надання на перевірку другого розділу КР.	26.04.2023-09.05.2023	Виконано
4.	Представлення двох розділів КР. Розробка пропозицій та рекомендацій для третього розділу КР.	10.05.2023-16.05.2023	Виконано
5.	Завершення опрацювання третього розділу. Надання на перевірку третього розділу КР.	17.05.2023-31.05.2023	Виконано
6.	Оформлення КР відповідно до методичних рекомендацій. Подання КР керівникові для написання відгуку.	01.06.2023-04.06.2023	Виконано
7.	Попередній захист КР.	05.06.2023-06.06.2023	Виконано
8.	Перевірка КР на збіг подібності (плагіат).	07.06.2023-08.06.2023	Виконано
9.	Рецензування КР рецензентом, підготовка презентації.	09.06.2023-12.06.2023	Виконано
10.	Оформлена (зшита) КР. Оформлена презентація. Підписаний відгук керівника. Підписана рецензія. Всі файли щодо випускової атестації завантажені в іменну Google-папку здобувача ВО.	13.06.2023-15.06.2023	Виконано
11.	Складання атестаційного екзамену. Захист кваліфікаційної роботи.	19.06.2023 – 23.06.2023	Виконано

Студент

Софія ПЕТЬКОВА

Керівник

Дмитро БАЛАШОВ

АНОТАЦІЯ

Петькова С.І. Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Електронне урядування» зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Кафедра теорії та практики управління, Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню державного регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг. У роботі розглянуто теоретико-методологічні державного регулювання діяльності неурядових організацій в контексті розвитку електронних послуг. Робота аналізує поняття та сутність електронних послуг, роль неурядових організацій у системі публічного управління та механізми державного регулювання діяльності неурядових організацій. Також розглядається кращий досвід залучення неурядових організацій до процесу надання електронних послуг у державах, таких як Естонська Республіка, Литовська Республіка та Україна. Досліджується взаємодія держави з неурядовими організаціями та вдосконалення процесу надання електронних послуг, зокрема, в сфері працевлаштування. На основі проведеного аналізу надаються висновки та рекомендації щодо вдосконалення взаємодії держави та неурядових організацій у контексті розвитку електронних послуг в Україні.

Ключові слова: електронні послуги, неурядові організації, державне регулювання, працевлаштування, кращі практики.

SUMMARY

Petkova S. State Regulation of Non-Governmental Organizations' Activities in the Context of Electronic Services Development in Ukraine. – Qualification work on the rights of manuscript.

Qualification Work for Bachelor's Degree under the Educational and Professional Programme «Electronic Governance» in the Specialty 281 Public Management and Administration. – National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Department of Management Theory and Practice, Kyiv, 2023.

The qualification work is dedicated to research of state regulation of non-governmental organizations' activities considering the trends in the development of electronic services. The work examines the theoretical and methodological foundations of state regulation of non-governmental organizations in the context of electronic service development. The work analyzes the concepts and essence of electronic services, the role of non-governmental organizations in public administration, and the mechanisms of state regulation of their activities. It also explores the best practices for involving non-governmental organizations in the provision of electronic services in countries such as the Republic of Estonia, the Republic of Lithuania, and Ukraine. The interaction between the government and non-governmental organizations, particularly in the field of employment, as well as the improvement of the process of providing electronic services, is examined. Based on the conducted analysis, conclusions and recommendations are provided regarding the enhancement of the government's interaction with non-governmental organizations in the context of electronic service development in Ukraine.

Key words: electronic services, non-governmental organizations, state regulation, employment, best practices.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ	10
1.1. Поняття та сутність електронних послуг	10
1.2. Неурядові організації: поняття, державне регулювання та роль у системі публічного управління	19
1.3. Інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності НУО у контексті розвитку електронних послуг	31
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРАЩИХ ПРАКТИК ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ІЗ УРАХУВАННЯМ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ	35
2.1. Досвід залучення неурядових організацій до процесу надання електронних послуг на державних вебпорталах в Естонській Республіці.....	35
2.2. Особливості взаємодії держави та неурядових організацій у контексті надання електронних послуг в Литовській Республіці	49
2.3. Державне регулювання діяльності неурядових організацій в контексті розвитку електронних послуг в Україні.....	63
Висновки до розділу 2	79
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	80
3.1. Порівняльна характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій	80
3.2. Порівняльна характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах щодо працевлаштування	91
3.3. Взаємодія держави та неурядових організацій в Україні (на прикладі діяльності «Лоббі Ікс» у сфері надання електронних послуг у сфері працевлаштування)	96
3.4. Пропозиції щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій	102
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	108
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	111

ДОДАТКИ	126
ДОДАТОК А. Акт впровадження результатів кваліфікаційної роботи	126
ДОДАТОК Б. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг в Естонській Республіці	127
ДОДАТОК В. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг у Литовській Республіці	128
ДОДАТОК Г. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг в Україні	129
ДОДАТОК Ґ. Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг (порівняльна характеристика)	130
ДОДАТОК Д. Таблиця порівняльної характеристики зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах щодо працевлаштування	131

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах розвитку нових інформаційно-комунікаційних технологій ще більшої актуальності набувають питання розвитку електронних послуг, адже саме за допомогою них можна вдосконалити ефективність державного регулювання та забезпечити швидкий та зручний доступ до публічних послуг. Відповідно до даних ООН, за останні два роки майже 90% держав-членів створили спеціалізовані вебпортали для вирішення певних питань і надання державних електронних послуг. Важливість впровадження цих інструментів виявились важливими в умовах сьогодення. У майбутньому, отримані результати можуть допомогти подолати як сучасні проблеми й кризи, так і відповісти майбутнім викликам [139, с.5].

Електронні послуги відіграють важливу роль у сприянні ефективної взаємодії між державою та громадянами, бізнесом та неурядовими організаціями, а також дозволяють здійснювати різноманітні операції та процедури онлайн, зменшуючи необхідність фізичної присутності. Високий рівень розвитку та впровадження електронних послуг впливає на зростання їх популярності в державі, а також на пошук нових шляхів їх надання.

Неурядові організації (далі – НУО) відіграють значну роль в державних процесах та можуть впливати на діяльність державних інституцій під час прийняття управлінських рішень та надання електронних послуг.

Наразі в Україні НУО відіграють важливу роль у громадському секторі, активно взаємодіють з органами влади та надають різний спектр послуг як громадянам, так і бізнесу. Розвиток електронних послуг в Україні створює нові можливості для НУО щодо надання своїх послуг і їх цифровізацію. Проте, надання електронних послуг і ефективна взаємодія держави та НУО можлива лише за умови впровадження механізмів державного регулювання.

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства питання взаємодії держави з НУО є менш дослідженим, ніж взаємодія держави з громадянами чи з бізнесом. Однією з форм такої взаємодії може бути надання

електронних послуг за допомогою НУО, тому доцільно приділити окрему увагу державному регулюванню діяльності НУО в контексті розвитку електронних послуг.

НУО можуть сприяти також розвитку та впровадженню електронних послуг, а також робити значний внесок у забезпеченні доступності та якості цих послуг для громадян у різних сферах (працевлаштування, освіта, соціальний сектор, охорона здоров'я тощо).

Окрім дослідження теоретичних засад державного регулювання діяльності НУО у контексті розвитку електронних послуг також доцільно звернути увагу на аналіз кращих зарубіжних і вітчизняних практик щодо державного регулювання їх діяльності, а також механізмів ефективної взаємодії держави та НУО, в т.ч. щодо надання ними електронних послуг. Вивчення досвіду інших держав щодо цього може бути важливим джерелом інформації для надання пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення вітчизняного законодавства, підходів до державного регулювання діяльності НУО у контексті розвитку електронних послуг тощо. Важливого значення набуває створення та формування нормативно-правової бази регулювання діяльності НУО та функціонування електронних послуг.

Таким чином, дослідження теми «Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг» має значення для розвитку електронного урядування, покращення доступності та якості електронних послуг для громадян та забезпечення більш ефективної співпраці між державою та НУО щодо надання електронних послуг.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами темами. Кваліфікаційна робота виконана на кафедрі теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» згідно з ініціативною темою «Цифрова трансформація державного управління та місцевого самоврядування: виклики та можливості для досягнення ЦСР» (ДР №0123U101483 від 06.03.2023 р.), в межах якої автором досліджено державне

регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг.

Стан наукової розробки проблеми. Теоретичні основи електронних послуг досліджували Д. Зауташвілі, Матвійчук Р.М., Кандзюба С.П., Тищенко І.О., Чукут С.А., Загвойська О.В., Цимбаленко Я.Ю., А. Янсен, С. Ольнес, Ч. Хофакер, Р. Голдсміт, Е. Бріджес, Е. Свіллі, Дж. Гант, Ф. Пацюра та інші.

Теоретичні основи діяльності неурядових організацій та механізми державного регулювання їх діяльності вивчали Т. Дейвіс, Клименко Н., Ж. Фолгер, Б. Ланго, Е. Сокен-Хуберті, Жорнова О., Л. Келлі, Шуміло О., Кравчук Н., Письменний І., Липовська Н., Шваб М., Д. Левіс, Глебушкіна О., Качура Г. та інші.

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження полягає у дослідженні державного регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні, а також наданні рекомендацій щодо удосконалення взаємодії держави та НУО щодо надання електронних послуг.

Для досягнення мети визначено такі *завдання*:

- розглянути поняття та сутність електронних послуг;
- визначити поняття, теоретичні основи державного регулювання та роль неурядових організацій у системі публічного управління;
- розглянути та охарактеризувати інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності неурядових організацій та взаємодії держави та НУО у контексті розвитку електронних послуг;
- проаналізувати кращі зарубіжні практики державного регулювання неурядових організацій та взаємодії держави та НУО із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг (досвід Естонської Республіки та Литовської Республіки);
- проаналізувати державне регулювання діяльності неурядових організацій в Україні та визначити особливості надання ними електронних послуг;

- здійснити порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій;
- здійснити порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах у сфері працевлаштування;
- охарактеризувати взаємодію держави та неурядових організацій в Україні (на прикладі Лоббі Ікс);
- надати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій.

Об’єкт дослідження. Діяльність неурядових організацій у контексті розвитку електронних послуг.

Предмет дослідження. Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг.

Методи дослідження. Для дослідження були використані такі методи як: порівняльний метод – для порівняння різних аспектів державного регулювання діяльності НУО з урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в кращих зарубіжних та вітчизняних практиках; метод ретроспективного аналізу – для вивчення історичного контексту розвитку державного регулювання НУО та електронних послуг в Естонській Республіці, Литовській Республіці та в Україні; статистичний метод – для збору та аналізу статистичних даних, пов’язаних з державним регулюванням діяльності НУО та використанням електронних послуг; метод аналізу – для систематичного аналізу різних аспектів державного регулювання НУО та електронних послуг закордоном та в Україні.

Новизна одержаних результатів полягає у:

- дослідженні зарубіжного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій та порівняльній характеристиці зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій;

- систематизації інформації щодо нормативно-правового забезпечення діяльності неурядових організацій;
- порівняльній характеристиці державного регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг, враховуючи специфіку публічного управління (включно з визначенням критеріїв для порівняння).

У кваліфікаційній роботі:

- охарактеризовано механізм взаємодії держави неурядових організацій щодо надання електронних послуг (в т.ч. щодо працевлаштування);
- зацентовано увагу на актуальності та механізмах взаємодії держави та НУО щодо надання електронних послуг щодо працевлаштування, а також досліджено зарубіжний та вітчизняний досвід щодо цього, визначені критерії та здійснена порівняльна характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах щодо працевлаштування;
- надано пропозиції щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій.

Практичне значення одержаних результатів. Результати наукового дослідження стали основою розгляду питань покращення взаємодії неурядової організації «Лоббі Ікс» з органами державної влади та будуть використані для модернізації основних процесів – Додаток А до кваліфікаційної роботи. Результати дослідження можуть мати подальше практичне значення для удосконалення механізмів державного регулювання та взаємодії держави та неурядових організацій, а також розвитку електронних послуг в Україні, в т.ч. у недержавному секторі. Результати цього дослідження можуть мати практичне значення для органів публічного управління та адміністрування, НУО та інших стейкхолдерів у формуванні ефективної політики регулювання діяльності НУО,

сприяючи розвитку сучасних електронних послуг (зокрема, для поліпшення доступності та ефективності процесу працевлаштування).

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Теоретичні положення та результати дослідження пройшли апробацію на двох конференціях:

1. IV Міжнародна науково-практична конференція “Scientific practice: modern and classical research methods”. Тема: «Online Service Index (OSI) як складова United Nations E-Government Development Index (EGDI) та важливий поштовх для розвитку електронних послуг».

2. XXIV Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Дні науки ФСП. Євроінтеграційний процес України в умовах воєнного стану». Тема: «Порівняльна характеристика процесу надання електронних послуг за участі держави та неурядових організацій в Естонській Республіці, Литовській Республіці та в Україні».

Також, робота пройшла апробацію на Всеукраїнському конкурсі кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування у 2022–2023 н.р. та з нагоди Дня державної служби України (II місце у номінації «Краща кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»).

Загальний обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та рекомендацій, та списку використаних джерел. Повний обсяг курсової роботи складає 132 сторінки, з них 104 сторінки основного тексту. Робота містить 16 рисунків, 1 діаграму, 5 таблиць. Список використаних джерел включає 142 найменувань (на сторінках 111-125).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ

1.1. Поняття та сутність електронних послуг

Сучасний світ заснований на використанні нових технологій, які впливають на всі сфери життя, бізнесу, освіти, економіки та будь-якої діяльності. Цей процес також відноситься до сфери державного управління. За допомогою нових технологій виникло поняття «електронне урядування». Завдяки швидкому розвитку цих технологій, держави мають можливість розвиватись, конкурувати між собою, покращувати соціальне життя своїх громадян та зміцнювати стан держави в цілому.

За визначенням Організації Об'єднаних Націй, електронне урядування – це «використання інформаційно-комунікативних технологій для ефективного та результативного надання державних послуг, покращення внутрішньої роботи державного сектору та забезпечення інноваційного управління для досягнення суспільних цілей» [1].

Також слід зазначити, що відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», електронне урядування визначається як «форма організації державного управління, яка використовує інформаційно-телекомунікаційні технології для поліпшення ефективності, прозорості та доступності діяльності державних органів та місцевого самоврядування» [2].

У посібнику «Електронне урядування та електронна демократія», опублікованого міжнародною благодійною організацією «Фонд Східна Європа» зазначено визначення: «Електронне урядування – це оптимізація процесу надання адміністративно-соціальних послуг, політичної участі громадян у державній розбудові шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за

допомогою технічних засобів, Інтернету та сучасних засобів масової інформації» [3, с. 12].

Важливим аспектом електронного урядування виступає і визначення форм взаємодії між органами влади та різними зацікавленими групами. Така взаємодія може визначатись рівнем розвитку електронних послуг, а також процесом надання та отримання таких послуг між цими суб'єктами.

Зокрема, взаємодія може приймати такі форми [1]:

1. Урядові послуги для громадян (G2C, Government-to-Citizens або «уряд – громадянам») – це система зворотного зв'язку, що надає громадянам швидкий та доступний спосіб отримання певних послуг від уряду, тим самим допомагаючи економити бюджет на адміністративні процедури.

2. Урядові послуги для службовців (G2E, Government-to-Employees або «уряд – службовцям») – це взаємодія між урядом і його службовцями, спрямована на автоматизацію внутрішніх процесів та комунікації урядових органів.

3. Урядові послуги для бізнесу (G2B, Government-to-Business або «уряд – бізнесу») – це спрощення процедур надання та отримання послуг у сфері бізнесу, зокрема через автоматизацію оплати та податкових процесів.

4. Урядові послуги для уряду (G2G, Government-to-Government або «уряд – уряду») – це автоматизація взаємодії та обміну документами між різними відомствами та рівнями уряду, що допомагає поліпшити комунікацію та спрощує роботу в державному апараті та регіональних органах управління.

Додатково виділяють також й нову форму взаємодії з органами влади, а саме – взаємодію держави та неурядових організацій. Відповідно до дослідження Девіда Зауташвілі «Моделі зрілості електронного урядування за рівнем зростання надання електронних послуг», визначаються й урядові послуги для неурядових організацій (G2N, Government-to-NGO або «уряд – НУО»). Ця форма характеризується як електронна взаємодія між урядом та НУО, в якій уряд пропонує інформаційні та електронні послуги НУО, а НУО тим часом впливають

на державну інституцію під час прийняття управлінських рішень та сприяють підвищенню ефективності надання електронних послуг [4, с.19].

Таким чином, ці форми електронного урядування забезпечують різні способи взаємодії між урядом, громадянами, службовцями, бізнесом та неурядовими організаціями з метою поліпшення ефективності та якості державних послуг:

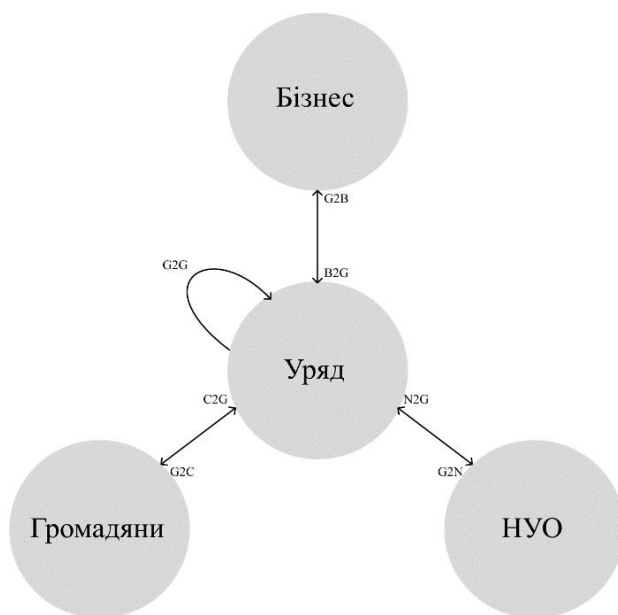

Рисунок 1.1. Форми взаємодії між органами влади та зацікавленими сторонами. Розроблено автором на основі [4, ст. 18]

Система електронного урядування надає громадянам зручну та доступну можливість щоденного взаємодіалогу з державою, а цей процес максимально спрощений завдяки використанню електронних послуг [5, с. 1].

Громадяни держави мають можливість отримувати потрібні послуги та задовольняти свої потреби завдяки технологіям, що використовуються державними органами та місцевим самоврядуванням. Електронні послуги також сприяють зміцненню громадської участі та комунікації між політичними особами без обмежень.

Відповідно до визначення, наданим в навчальному посібнику «Електронне урядування та електронна демократія»: «електронна послуга – це

адміністративна послуга, що надається суб'єкту звернення в електронній формі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій» [6, с. 20].

Важливим аспектом, зазначеним в посібнику, є перелік дій, що можуть належати до електронних послуг, серед яких: онлайн оплата за комунальні послуги, інтернет, телефонію; інтернет-банкінг; інтернет-страхування; купівля через інтернет квитків; купівля товарів та послуг в інтернет-магазинах та у вебпросторі; можливість записатись в електронну чергу або онлайн у дитячий садок тощо [6, с. 20].

На думку Тищенко І.О. в монографії «Електронні послуги у діяльності публічної адміністрації України», електронні послуги визначаються як одна з форм публічних послуг, а їх основна особливість є те, що при наданні е-послуг використовуються інформаційно-комунікаційні засоби [7, с.13].

Чукот С.А., Загвойська О.В. та Цимбаленко Я.Ю. в навчальному посібнику «Основи електронного урядування» характеризують електронні послуги як «послуги, які надаються електронним чином». Слід зазначити, що також, на їх думку «впровадження та розвиток електронного урядування передбачає, що з боку органів публічного управління та адміністрування в онлайн форматі надаються різноманітні види електронних послуг» [8, с. 80].

В статті А. Янсена та С. Ольнеса «Природа публічних електронних послуг та їх якісні виміри» визначено, що для цих науковців електронні послуги розуміються як послідовність цифрових взаємодій під час надання та отримання послуг між постачальником та отримувачем, що додають певну цінність для отримувача [9].

Науковці Чарльз Ф. Хофакер, Рональд Е. Голдсміт, Ейлін Бріджес та Естер Свіллі в своїй роботі «Електронні послуги: узагальнення та програма досліджень» виокремили такі властивості електронних послуг [10, с. 7-11]:

1. Ресурсність – електронна послуга є менш ресурсозатратною та відчутною, ніж звичайна послуга. За рахунок можливості отримати послугу в інтернеті та в електронному форматі, яка є доступною 24/7, і постачальником послуги не є

людина, то на обробку запитів надається менше витраченого часу, ніж якби це відбувалось в реальному житті.

2. Різноманітність – якість та характер послуг можуть значно варіюватись. порівняно з іншими послугами, електронні послуги, ймовірно, є більш стабільними. Це стає можливим завдяки можливостям перевірки помилок у програмному забезпеченні, оскільки електронні послуги не потребують фізичної праці і, отже, менш піддаються людським помилкам.

3. Нерозривність надання послуг та їх отримання – електронні послуги є високо гнучкими для отримувача та споживача послуг, оскільки «місце» не є властивістю мережевого програмного забезпечення при розробці послуг.

4. Збереженість – електронна послуга, яка є алгоритмом, може зберігатись нескінченно довго будь-якою організацією в електронному форматі або на серверах. На відміну, від товарів або офлайн-послуг, бінарні числа, які використовуються при побудові алгоритму послуги, можна споживати в будь-який момент та зберігати невизначений час.

Окремо варто зазначити про фази зрілості електронних послуг. Пропонується розглянути детальніше дані етапи задля розуміння процесу їх розвитку, розробки планів та стратегій ефективного впровадження е-послуг, визначення прогресу, порівняння різних концепцій та обміном досвіду [4, с. 18]:

1. Перший етап: публікація. На цьому етапі урядова інформація публікується на державних вебпорталах, які мають регулярно оновлюватись. Портали та сайти мають містити загальнодержавну інформацію, таку як підзаконні акти, накази, розпорядження, а також посилання на міністерства та державні відомства.

2. Другий етап: пасивна взаємодія. На цьому етапі громадяни та бізнес можуть здійснювати електронний контакт з урядом, ініціюючи передачу даних, але не мають можливості завершити цей процес також в електронному форматі. Уряд докладас зусилля до надання більше інформації та електронних послуг громадянам і бізнесу, створюються міжвідомчі, регіональні та місцеві інформаційні системи та бази даних. Державні органи пропонують можливість

громадянам завантажувати інформацію, послуги та додатки, розміщені на вебсайтах.

3. Третій етап: активна взаємодія. На цьому етапі громадяни та уряд мають можливість завершити передачу даних у електронному форматі. Онлайн-сервіси стають інтерактивними і дозволяють запитувати інформацію з різних питань, що цікавлять. Також доступні онлайн-фінансові транзакції та інші види послуг. Бізнес активно бере участь в державних електронних тендерах (закупівлях).

4. Четвертий етап: цілісний електронний уряд. На цьому останньому етапі надаються комплексні та складні електронні послуги. Пропонується повний пакет електронних послуг та активно залучаються громадяни, бізнес та неурядовий сектор. Уряд надає електронні послуги громадянам, бізнесу та громадським організаціям, а також залучає їх до прийняття рішень та взаємного діалогу на основі інтерактивних послуг.

Громадяни держави повинні мати доступ до потрібних послуг та задовольняти свої потреби за допомогою технологій, які впроваджуються та розвиваються органами державної влади та місцевого самоврядування. Впровадження електронних послуг також сприяє зміцненню громадської участі та сприяє комунікації між політичними особами без обмежень.

В той же час, процес надання електронних послуг має відбуватись завдяки створення спеціальних сервісів та інструментів, а саме – створення вебсторінок та порталів та забезпечення можливостей населенню користуватись інтернетом задля отримання цих послуг.

Питання функціональних можливостей вебпорталів надання електронних послуг в своєму дослідженні «Функціональність вебпорталу та е-послуг державного управління» зазначав Дж. Гант. Зокрема, автором було проаналізовано функціональні можливості вебпорталів п'ятдесяти штатів США, і зазначено, що «сьогодні портали використовуються компаніями приватного сектору, некомерційними організаціями та державними установами» [11].

Відповідно до дослідження Дж. Ганта «Функціональність вебпорталу та е-послуг державного управління» можна виділити такі загальні функціональні можливості вебпорталів для їх користувачів [11]:

- 1) вебпортал – це інтегрований шлюз, який має надавати як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам єдину точку контакту для взаємодії;
- 2) вебпортал надає онлайн-доступ до державної інформації та різних ресурсів, якими володіє держава;
- 3) користувачі інтернету можуть отримувати доступ до інформації, яку публікують державні органи, а також, доступ до послуг, які надають державні органи;
- 4) розробка вебпорталів надає можливість розвивати електронне урядування всередині держави, а також створювати електронні взаємовідносини між державою, громадянами, державними службовцями, бізнес-спільнотами, іншими установами, включаючи неурядові організації;
- 5) можливість шукати будь-яку інформацію, яка надається в онлайн-доступі;
- 6) можливість використовувати функцію системної інтеграції вебпорталів з внутрішніми системами обліку або реєстрами.

Впровадження концептуальних основ оцінки, які визначають ефективність надання електронних послуг на вебпорталах дослідила й Фотіні Пацюра в роботі «Оцінка електронного урядування». Оцінка ґрунтується на визначенні таких критеріїв: 1) якісний та зручний інтерфейс вебпорталів, за якими формується ефективність надання та отримання е-послуг користувачами; 2) якісні вимірювання електронних послуг для оцінки ефективності вебсайту щодо надання цифрових послуг; 3) рівень задоволеності користувачів від користування вебпорталу надання е-послуг та визначення оцінки – негативної чи позитивної; 4) присутність зворотного зв'язку користувачів задля покращення дизайну, вмісту та функцій керування електронними послугами [12, с.7].

На початку XXI століття використання інформаційних технологій стало актуальною темою для багатьох держав, оскільки їх застосування мало потенціал

для поліпшення ефективності діяльності органів публічного управління та адміністрування, забезпечення прозорості управління та забезпечення доступу громадян до державних послуг.

Через набуття широкої актуальності даної теми в різних державах, у 2001 році Організація Об'єднаних Націй запропонувала розробити індекс розвитку електронного урядування. Розгляд даного індексу надає можливість визначити теоретично-методологічні засади достатнього рівня розвитку електронного урядування загалом та електронних послуг як його частини [13].

EGDI (E-Government Development Index – Індекс розвитку електронного урядування) є складеним показником трьох важливих вимірів електронного урядування, а саме: 1) надання онлайн-послуг (Online Service Index – OSI); 2) людський капітал (Human Capital Index – HCI); 3) телекомунікаційна інфраструктура (Telecommunication Infrastructure Index – TII). Кожен з цих індексів може бути проаналізовано незалежно. Математично, Індекс розвитку електронного урядування (EGDI) є зваженим середнім значенням цих трьох важливих показників, кожен з яких є 1/3 частиною всього індексу [13].

Рисунок 1.2. Діаграма співвідношення трьох складових індексу розвитку електронного урядування. Розроблено автором на основі [13]

Індекс надання електронних послуг (Online Service Index, далі – OSI) вперше був згаданий в звіті ООН у 2003 році «Глобальне дослідження електронного урядування 2003». Індекс є частиною Індексу розвитку

електронного урядування (EGDI) Організації Об'єднаних Націй і відіграє значну роль у вимірюванні та сприянні розвитку електронних послуг.

Відповідно до методології OSI, у 2003 році основним завданням було визначено аналіз наявності державних вебсайтів. Одним з головних питань, які виникли перед дослідниками, було визначення, які сайти вважати офіційними національними сайтами урядів різних держав. Це було важливо, оскільки незалежно від рівня розвитку електронного урядування, користувачам потрібно мати зрозумілу вказівку на той сайт, який є основним для їх держави. Дослідники спочатку шукали чітко визначений офіційний національний урядовий сайт, так само, як це робили багато громадян під час своїх перших пошуків урядової інформації в інтернеті [14].

Таким чином, індекс онлайн-послуг ООН був вперше згаданий ще в звіті за 2003 рік, але й досі використовується як складова головного індексу розвитку електронного урядування.

Методологія індексу OSI зазначена в кожному звіті, проте, декілька разів зазнавала змін через стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та появи нових викликів щодо їх розвитку. Зокрема, відповідно до звіту за 2016 рік, методологія OSI визначалась наступним чином [15, с. 8]:

1. Загальна кількість балів, набраних кожною державою, нормалізується в діапазоні від 0 до 1.

2. Значення онлайн-індексу для даної держави дорівнює фактичному загальному балу мінус найнижчий загальний бал, поділений на діапазон значень загального балу для всіх держав. Наприклад, якщо держава «х» має бал 130, а найнижчий бал будь-якої держави дорівнює 0, а найвищий — 160, тоді значення онлайн-послуг для держави «х» буде таким [15, с. 8]:

$$\text{Online Service Index (Country "x")} = \frac{(130 - 0)}{(160 - 0)} = 0.8125$$

Варто зазначити, що це була не остання зміна методології індексу розвитку електронних послуг (OSI). Відповідно до останнього опублікованого звіту ООН за 2022 рік, індекс OSI був спрямований на отримання даних про надання

державних електронних послуг у 193 державах-членах ООН. У звіті містилось 180 питань, на які дослідники мали відповісти або «так» або «ні». Кожній оцінюваній державі присвоювалися бали за кожну функцію або послугу, які можна було знайти на її офіційних онлайн-сервісах. Якщо послуга або функція була доступна і можна було скористатися через офіційний онлайн-сервіс держави, присвоювався бал 1 [16].

Головною особливістю змін методології індексу за 2022 рік було поліпшення формули розрахунку. Новий підхід включав розділення питань оцінки індексу на 5 тематичних областей: інституційна основа, надання послуг, надання контенту, технології та електронна участь [16].

В цілому, даний індекс дозволяє визначити здатність і готовність уряду в електронному вигляді надавати послуги громадянам та проводити комунікацію з ними в електронному вигляді [17].

1.2. Неурядові організації: поняття, державне регулювання та роль у системі публічного управління

Неурядові організації є однією з важливих складових сучасного суспільства. Формування такого інституту в державах забезпечує багатогранний розвиток суспільства, формує та зміцнює демократичні цінності, сприяє формуванню соціальної справедливості та робить свій особливий внесок для досягнення сталого розвитку.

Неурядові організації вперше отримали таку юридичну назву у 1945 році в статті 71 Статуту Організації Об'єднаних Націй [142, с.44]. Проте, відповідно до статті викладача міжнародної політики Лондонського міського університету, Томаса Дейвіса, неурядові організації мають набагато глибшу історію. Згідно з його дослідженням, перед такою історичною подією як прийняття статуту ООН, різноманітні релігійні ордени, різні спільноти людей, торгові лавки та наукові товариства активно займалися своєю діяльністю, яка охоплювала різні континенти та яку є можливість легко порівняти з діяльністю сучасних

неурядових організацій. Деякі з тих спільнот навіть продовжують функціонувати й нині [18].

Наступною важливою історичною подією регулювання діяльності неурядових організацій після прийняття статуту ООН, було прийняття у 2002 році Радою Європи документу «Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі». У документі визначено, що неурядові організації – це «добровільні самоврядні організації, що не можуть підкорюватись державній владі. Терміни, що використовуються для опису НУО в національному законодавстві, можуть змінюватись: це можуть бути асоціації, благодійні товариства, фонди, громадські, некомерційні організації, суспільства та трасти» [19].

Основними принципами, визначеними Радою Європи щодо регулювання неурядових організацій є [19]:

1. Формування за ініціативою приватних осіб або груп осіб. Така ініціатива має отримувати підтримку та сприяння відповідно до відповідних положень національної правової та фінансової системи.

2. Усі НУО користуються правом на свободу висловлювання думок.

3. НУО, які мають статус юридичної особи, повинні мати рівні можливості з іншими юридичними особами щодо здійснення дій та підлягання санкціям згідно з нормами адміністративного, цивільного та кримінального права, що зазвичай застосовуються до юридичних осіб.

4. Дії або бездіяльність державного органу щодо неурядової організації повинні підлягати розгляду в адміністративному порядку, а також перед незалежним, об'єктивним судом з повною юрисдикцією.

5. Будь-яка дія або бездіяльність з боку державного органу стосовно НУО повинна бути розглянута відповідно до відповідних процедур.

Відповідно до матеріалів гарвардської юридичної школи, неурядові організації, як правило, мають спеціалізовану місію і можуть бути адвокаційними або обслуговуючими установами. Вони діють як великі та малі організації, працюючи на міжнародному рівні та орієнтовані на різні цілі та

завдання. Найвражаючими показниками для школи були саме збільшення кількості та впливу неурядових організацій за останні десять років [20].

На думку Клименко Н.Г. в статті «Недержавні інституції: їх види та класифікація», під НУО маються на увазі локальні, національні чи міжнародні об'єднання людей, діяльність яких здійснюється з ініціативи людей і не має на меті отримання прибутку [21, с. 105].

В Енциклопедії сучасної України, визначено, що НУО – це: «добровільні об'єднання громадян за інтересами, що не мають не меті боротьбу за державну владу та отримання прибутку» [22].

У Кембриджському словнику визначено, що, неурядові організації – це «організації, які намагаються досягти соціальних або політичних цілей, але не контролюються урядом» [23].

Жан Фолгер характеризує НУО як групу, що діє незалежно від будь-якого уряду: «НУО, які іноді називають організаціями громадянського суспільства, створюються на громадському, національному та міжнародному рівнях для досягнення соціальних або політичних цілей» [24].

Слід зазначати, що в проєкті «NGOsource» TechSoup та Ради фондів, загальновизнаного визначення НУО не існує, проте зазвичай характеризується як добровільна група людей з соціальною місією. Крім того, НУО може набувати ще такі назви в різних державах світу, як: неприбуткова організація, благодійна організація, некомерційна організація, організація громадянського суспільства, організація громадянського сектору, організація соціального захисту, правозахисна організація, волонтерська організація, громадська організація підтримки та недержавна організація [25].

Тим часом, науковець Бенард Ланго в своїй роботі «Менеджмент НУО» надає таку основну термінологію, пов'язану із визначенням поняття НУО [26, с. 3]:

1. Неурядова організація (NGO, non-governmental organization) – це громадська неприбуткова організація, що діє незалежно від уряду та діяльність якої базується на активну участь громадян.

2. Міжурядова організація (IGO, intergovernmental organization) – це організація, що складається переважно з членів різних держав або з інших міжурядових організацій. МІОО створюються шляхом укладення договору, який виступає в ролі статуту організації. Термін відноситься до суб'єкта, що створений договором, який залучає дві або більше держав для співпраці на засадах добросовісності у питаннях загального інтересу. Прикладами є ООН, НАТО, Всесвітній банк тощо.

3. Урядова організація (GRO, Government Related Organization) – також називають НУО, проте ця організація створюється урядом з метою підтримки соціальної та громадянської інклюзії. Прикладом є Кенійська комісія з прав людини.

4. Громадянське суспільство (Civil Society) – сукупність колективної діяльності людей навколо спільних інтересів, цілей та цінностей, яка відрізняється від діяльності уряду та бізнесу.

В Посібнику з освіти в області прав людини за участі молоді, представленим на порталі Ради Європи, також надається можливість дослідити поняття «НУО». Зокрема, зазначено, що: «Термін «неурядовий» або «некомерційний» зазвичай використовують для позначення категорії організацій, які складають частину громадянського суспільства». Автори наголошують на тому, що основною метою існування НУО є не отримання прибутку, а щось інше – ідеї, цілі, найрізноманітніші ініціативи та дії [27].

В статті Еммаліна Сокен-Хуберті «Що таке НУО», зазначено що: «Хоч немає чіткого визначення неурядових організацій, НУО зазвичай є неурядовими некомерційними організаціями, які працюють у таких сферах, як права людини, гуманітарна допомога та інші соціальні та політичні питання» [28].

Відповідно до навчального посібника «Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху» виділяють основні три типи НУО [29, с. 25]:

1. Дослідницько-консалтингові НУО – спрямовані на здійснення наукових досліджень, надання консультацій і поширення інформації серед приймачів

рішень та широкої громадськості. Більшість з цих організацій є громадськими або приватними науковими центрами, які реалізують конкретні проєкти, публікують наукові статті, організовують конференції і семінари, а також співпрацюють зі ЗМІ.

2. Лобістські НУО – спрямовані на захист або опозицію до конкретних політичних курсів, здійснюваних державою або міжнародними організаціями. Вони залучають увагу ЗМІ для тиску на державу та використовують міжнародні форуми для публікації своїх позицій.

3. Посередницькі НУО – спрямовані на надання послуг. Вони встановлюють контакти на національному та міжнародному рівнях та поширюють інформацію щодо важливих питань, що їх цікавлять.

На порталі організації Human Rights Career, що була заснована з метою підтримки студентів, випускників і професіоналів, які спеціалізуються на правах людини, є можливість дослідити такі типи НУО та деякі аббревіатури, що можна найчастіше зустріти [28]:

1. INGO (International NGO) – міжнародна неурядова організація, що діє на міжнародному рівні, але не є частиною державного апарату жодної держави. Такі організації працюють незалежно від урядів і мають свою структуру, фінансування та програми.

2. ENGOs (Environmental NGOs) – екологічні НУО, що спеціалізуються на питаннях охорони довкілля, сталого розвитку та збереження природних ресурсів. Вони працюють над захистом біорізноманіття, зменшенням викидів шкідливих речовин, збереженням екосистем, просвітництвом та закликом до прийняття екологічних норм.

3. YOUNGO (youth NGO) – молодіжні НУО, організації молодіжного сектору, що займаються правами дітей та молоді.

4. RINGO (religious international NGO) – міжнародна релігійна неурядова організація, що тісно пов'язана з релігійними організаціями та спільнотами.

5. BINGO (business-friendly international NGO) – міжнародна неурядова організація, що сприяє бізнесу та підтримує його інтереси. Такі організації

зазвичай співпрацюють з приватними компаніями, галузевими об'єднаннями та іншими бізнес-структурами для розвитку та просування певних справ.

6. CSO (civil society organization) – організація громадянського суспільства. Організації громадянського суспільства виконують кілька функцій, включаючи надання послуг та захист інтересів. Цей термін часто використовується як синонім для неурядових організацій.

В своїй роботі «Вступ до управління НУО» Бенард Ланго виділяє такі типи неурядових організацій [26, с. 6]:

1. За орієнтацією:

- благодійна орієнтація – передбачає виконання дій з обмеженою участю або внеском отримувачів допомоги. До цієї групи відносять НУО, що спрямовані на задоволення потреб незахищених груп населення;
- орієнтація на надання послуг – забезпечення медичних, освітніх послуг або послуг з планування сім'ї, де програми розробляються НУО;
- орієнтація на участь – характеризується проєктами самодопомоги, в яких місцеві жителі беруть активну участь у реалізації проєкту, надаючи фінансову підтримку, інструменти, землю, матеріали, працю тощо;
- орієнтація на зміцнення – має на меті допомогти бідним людям краще розуміти соціальні, політичні та економічні фактори, що впливають на їхнє життя, та збільшити свідомість щодо власної потенціальної сили для контролю над власним життям.

2. За рівнем діяльності:

- організації на рівні спільноти (Community-based organizations, CBOs) – виникають із самоініціативи місцевого населення. Вони можуть відповідати за підвищення свідомості міського населення, допомогу їм у розумінні їхніх прав на доступ до необхідних послуг і надання таких послуг;

- організації міського масштабу (City-wide organizations) – це набір різноманітних організацій, які діють на міському рівні. Серед них можна виділити торгово-промислові палати, коаліції бізнесу, етнічні або освітні групи, а також асоціації громадських організацій;
- національні НУО (State NGOs) – охоплюють організації національного рівня;
- міжнародні НУО (International NGOs) – включають організації, які можуть фінансувати місцеві НУО, установи та проекти.

Тим часом Жорнова Ольга в своїй роботі «НУО-спільноти та їхня роль у суспільстві», визначила такі особливості неурядових організацій [30]:

1. Об'єднання – НУО проявляють здатність об'єднувати громадян у нові спільноти, змінюючи структури вже існуючих.

2. Активності – НУО змушені постійно шукати й реалізовувати нові активності, проявляючи індивідуальний і груповий оптимізм та сприяти соціальному добробуту.

3. Суб'єкти прийняття рішень – НУО окреслюють свій фокус громадянських інтересів різних верств населення та підвищують мотивацію до співпраці з органами публічного управління та адміністрування.

4. Рефлексія – НУО постійно знаходяться в пошуку свого індивідуального життєвого шляху, можливостей самореалізації та ідей культуротворчості.

Аналізуючи статистичні дані кількості новостворених неурядових організацій, наразі важко отримати інформацію про усю кількість існуючих та зареєстрованих НУО в усьому світі. Ця складність полягає в тому, що відсутня достатня інформація про кількість та частоту їх заснування в різних державах через різні процедури реєстрацій та статутів.

Незважаючи на це, за приблизними оцінками некомерційної консалтингової фірми Prosper Strategies, в усьому світі існує понад 10 мільйонів неурядових організацій станом на 2020 рік, причому тільки в США функціонує приблизно 1,3 мільйони організацій [31].

Організація Human Rights Careers на своєму порталі бази знань зазначає, що НУО мають різні цілі та функції, але їх діяльність можна поділити на такі завдання [32]:

1. Заступництво за непочуте. НУО пропагують свідомість про проблеми та залучають увагу громадськості до них. Вони виступають платформою для інформування про проблеми, поділу особистих історій та навчання громадськості, щоб спонукати до дії.

2. Дослідження та моніторинг порушень прав людини. НУО здійснюють дослідження та моніторинг, щоб відстежувати та аналізувати порушення прав людини на різних рівнях.

3. Сприяння сталому розвитку. НУО працюють над розв'язанням проблем, таких як бідність, рівність та зміна клімату, щоб досягти цілей сталого розвитку. Вони досліджують альтернативні джерела енергії, підтримують місцеві економічні проєкти та просувають гендерну рівність.

4. Надання допомоги постраждалим. НУО забезпечують гуманітарну допомогу тим, хто постраждав від конфліктів, стихійних лих, голоду та інших невдач. Вони надають необхідні ресурси, такі як вода, їжа, медикаменти та одяг.

5. Робота в напрямку соціальної справедливості: НУО працюють над досягненням соціальної справедливості, забезпечуючи дотримання прав людини, рівних можливостей, участі та справедливості у всіх сферах суспільства, включаючи житло, охорону здоров'я та працевлаштування.

Слід зазначати, що організація fundforNGOs, яка пропонує знання та навички НУО для покращення процесів мобілізації ресурсів і забезпечення сталого середовища, виділяє такі функції НУО [33]:

- 1) надання послуг, спрямованих на покращення життя людей та соціального додобиру;
- 2) сприяння у впровадженні політик та прийнятті рішень державою;
- 3) сприяння розвитку та правильної експлуатації інфраструктури;
- 4) сприяння покращенню знань про актуальні питання, шляхом розробки інноваційних рішень для вирішення соціальних проблем;

- 5) вплив на розробку політики на користь різних верств населення та інтересів спільнот;
- 6) сприяння поширенню інформації про державні проєкти, політики та програми серед суспільства;
- 7) сприяння навчання та освітніх можливостей;
- 8) сприяння комунікації та діалог як від людей до держави, так і від держави до людей.

Наразі можливість державою заохочувати створення та підтримання неурядових організацій є одним з головних індикаторів стану розвитку держави на міжнародній арені. Чим краще надаються належні умови функціонування таким організаціям в державі, тим більше між суспільством та державою встановлюється взаємовигідний зв'язок.

Державне регулювання діяльності неурядових організацій відіграє важливу роль у забезпеченні їх ефективності, відповідності законодавству та захисті інтересів суспільства. Регулювання спрямоване на забезпечення прозорості, відповідальності та етичних стандартів у роботі НУО, збереження демократичних цінностей та захист прав громадян.

Пропонуємо більш детальніше дослідити питання державного регулювання діяльності НУО. Важливо відзначити, що державне регулювання можуть варіюватись в залежності від держави, її особливостей та законодавства.

Проте, є можливість виділити загальні принципи регулювання, що простежуються в різних державах. До прикладу, є можливість дослідити дане питання в Інформаційній довідці «Регулювання діяльності громадських організацій в країнах ЄС, США та Канаді [34], а також в роботі Л. Келлі «Законодавство про НУО у Танзанії, Кенії, Уганді, Ефіопії, Руанді та Англії» [35].

Крім цього експерт ОБСЄ, Оксана Івасів в своїй роботі «Організаційна та фінансова сталість професійних НУО» виділяє механізми державного фінансування для діяльності організацій громадянського суспільства, серед яких

визначено перелік законодавчих актів, що регулюють процес фінансування та конкурсів програм [140, с.14].

Тим часом в роботі К. Хадзі-Міцева «Правові та інституційні механізми співпраці НУО та уряду в Хорватії, Естонії та Угорщині», є можливість проаналізувати інноваційні механізми державного фінансування задля створення та підтримки діяльності НУО, серед яких нормативно-правова база, інституційна співпраця та залучення НУО до процесів формування політики та прийняття рішень [141].

Відповідно до аналізу вищезазначених джерел, можна виділити такі механізми державного регулювання діяльності НУО:

1. Обліковий механізм. Можливість пройти процедуру реєстрації у відповідних державних органах. Даний механізм дозволяє державі збирати інформацію про НУО, вести державний облік та на основі цього проводити аналітику й отримувати статистичні дані.

2. Фінансовий механізм. За допомогою реєстрації НУО та ведення їх обліку, держава може встановлювати обов'язкові процедури фінансового звітування для НУО. Це може включати складання фінансових звітів, проведення аудитів та контроль за використанням фінансових ресурсів. З іншого, боку держава може брати на себе частину видатків НУО, пов'язаних безпосередньо з діяльністю НУО (проведення конференцій, програм та проєктів тощо).

3. Законодавчий механізм. Держава приймає нормативно-правові акти задля регулювання діяльності НУО, тим самим може встановлювати певні законодавчі правила та обмеження задля запобігання корупції й інших можливих ризиків.

4. Механізм моніторингу. Державні органи можуть здійснювати моніторинг та нагляд за діяльністю НУО для перевірки відповідності їх діяльності, меті, статуту, відповідності нормам та законодавству.

5. Юридичний механізм. У разі порушення правил або законодавства, держави може застосовувати певні санкції до НУО. Формами такого механізму може виступати: а) відмова у реєстрації; б) попередження НУО щодо

невідповідності діяльності нормам законодавства; в) притягнення до юридичної відповідальності лідерів, членів НУО за порушення правил; г) припинення діяльності НУО; д) ліквідація НУО як організації на підставі виявлення мети насильницької зміни конституційного ладу або суверенітету держави [29, с. 92].

Враховуючи сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства, пропонуємо розширити перелік:

1. Інформаційний механізм. Застосування різних засобів та інструментів, що можуть використовуватись для забезпечення обміну інформацією та взаємодії між державними органами та НУО.

2. Цифровий механізм. Використання сучасних технологій та інформаційних систем для ефективного контролю та взаємодії держави та НУО. Держава може сприяти обміну даними з НУО, забезпечивши створення потрібної інфраструктури, доступу до потрібної інформації та електронної взаємодії.

В нашому сучасному світі, з огляду на історичні умови, неурядові організації відіграють велику роль. Їх створення несе за собою зростання важливості суспільної думки в державах. Закріплення та затвердження демократичних цінностей та вираження саме значення потреб та інтересів як окремих груп людей, так і великих об'єднань є невід'ємною частиною забезпечення неурядових організацій в державі.

Безперечно, НУО відіграють важливу роль у розвитку публічного управління та адміністрування. Діяльність НУО формують одну єдину мету – здатність суттєво впливати на громадську думку. Тому наразі актуальним питанням стає залучення неурядових організацій до державних процесів.

Роль залучення НУО до державних процесів дослідив К. Вільям в роботі «Діяльність НУО». На його думку, можна виділити такі шість ключових ролей НУО для розвитку публічного управління та адміністрування [36]:

1. Розвиток та управління інфраструктурою. НУО можуть займатись придбанням, розподілом та будівництвом житлових об'єктів та інших інфраструктурних об'єктів. Вони також можуть забезпечувати експлуатацію та

обслуговування інфраструктури, наприклад, водопостачання, санітарні установки та утилізацію відходів.

2. Підтримка інноваційних, демонстраційних та пілотних проєктів. НУО можуть використовувати свою гнучкість для реалізації інноваційних проєктів. Вони можуть бути пілотними майданчиками для перевірки нових ідей та практик, а також сприяти реалізації державних проєктів.

3. Забезпечення ефективної комунікації. НУО володіють навичками міжособистісного спілкування та мають довіру громадян, що дозволяє їм ефективно спілкуватись з населенням. Вони можуть передавати урядовим органам інформацію про потреби та погляди місцевих жителів, а також інформувати громаду про дії та плани уряду.

4. Технічна допомога та навчання. НУО можуть надавати технічну підтримку органам публічного управління та адміністрування. Вони можуть розвивати програми навчання та консультування, що сприяють покращенню навичок та знань у сфері розвитку та управління.

5. Дослідження, моніторинг та оцінка. НУО можуть займатись проведенням досліджень, моніторингом та оцінкою різних аспектів соціального, економічного та екологічного розвитку. Вони можуть допомагати у зборі та аналізі даних, а також у поширенні результатів досліджень.

6. Адвокація. НУО можуть виступати представниками та захисниками інтересів бідних груп населення. Вони можуть впливати на державні політики та програми.

Таким чином, державне регулювання діяльності неурядових організацій відіграє важливу роль у забезпеченні їх ефективності, відповідності законодавству та захисті інтересів суспільства. Таке регулювання може відбуватись за допомогою різних інструментів та механізмів, серед яких: обліковий механізм, фінансовий механізм, законодавчий механізм, механізм моніторингу, юридичний механізм, інформаційний та цифровий механізми.

1.3. Інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності НУО у контексті розвитку електронних послуг

Інформаційний механізм містить використання різних засобів та інструментів, що забезпечують обмін інформацією та взаємодію між державними органами та НУО.

Цифровий механізм забезпечує створення інфраструктури та інструментів, що сприяють обміну даними, доступу до інформації, електронну взаємодію та спрощений процес надання та отримання послуг.

На нашу думку, під час регулювання діяльності НУО ці механізми важливі з кількох причин:

1. Ефективність комунікації. Інформаційний механізм дозволяє державним органам та НУО обмінюватись важливими даними, інформацією та іншими документами. Тим часом, запровадження цифрових інструментів надає можливість покращити цю взаємодію шляхом використання електронних засобів обміну інформацією.

2. Забезпечення прозорості та відповідальності. Цифровий механізм надає можливість краще відслідковувати усі процеси та роботу НУО, встановлювати систему контролю та моніторингу.

3. Інновації та розвиток. Цифровий та інформаційний механізми регулювання діяльності НУО можуть забезпечувати підтримку для створення інноваційних проєктів та розвитку НУО. Це може включати розробки онлайн платформ, вебпорталів, а також використання соціальних мереж для встановлення комунікації з громадськістю та просування ідей.

4. Залучення громадськості. Інформаційний та цифровий механізми надають можливості НУО взаємодіяти з громадськістю та залучати її до своєї роботи. Використання цифрових технологій дозволяє швидко збирати відгуки, пропозиції та думки громадян, а також економити час на їх обробку.

5. Сприяння ефективному управлінню НУО. Цифровий механізм надає можливість також оптимізувати та автоматизувати багато процесів управління як для діяльності НУО, так і для державних процесів.

Останній пункт є надзвичайно важливим в контексті розгляду ролі електронних послуг в системі взаємодії держави та НУО. Зокрема, можливість використання цифрових інструментів сприяє підвищенню ефективності та зручності в діяльності обох інституцій.

Електронні послуги у взаємодії НУО та держави можуть покращувати різні процеси, серед яких:

1. Процедури реєстрації та легалізації діяльності НУО. Надається можливість швидко подавати електронні заявки на реєстрацію та отримувати підтвердження та довідки в інтернеті.

2. Звітність. Можливість НУО подавати усі звітні документи в електронній формі, а державі – полегшувати процес збору, аналізу та обробки інформації.

3. Доступність. Електронні послуги надають можливість НУО отримувати доступ 24/7 до важливої інформації, такої як законодавство, програми та рішення державних органів щодо діяльності НУО.

4. Онлайн-комунікація. Е-послуги надають можливість НУО звертатись до державних органів, а державі – отримувати запити, оброблювати їх та надавати зворотній зв'язок. Цей процес сприяє швидкому та зручному обміну інформацією, а також можливість залишати запити в будь-який час.

5. Фандрайзинг та грант-менеджмент. Запровадження е-послуг дозволяють НУО простіше залишати електронні заявки на отримання фінансової підтримки, грантів або інших можливостей. З іншого боку, державі простіше слідкувати за цими процесами в електронному форматі та вести звітність.

6. Кадрова політика. Електронні послуги також дозволяють НУО та державі взаємодіяти у сфері залучення людей до працевлаштування в громадський та державний сектори.

Електронні послуги можуть надаватися у різних сферах і однією з таких сфер може бути працевлаштування. Працевлаштування є одним з видів зв'язку

держави та НУО щодо пошуку та підбору працівників. Електронні послуги в цій сфері надають можливість державі та НУО спрощувати пошук працівників, встановлювати комунікацію з роботодавцями та надавати підтримку працевлаштованим.

Процес надання електронних послуг в сфері працевлаштування за участі держави та НУО має відбуватись завдяки створенню спеціальних інструментів та сервісів, а саме – створення вебпорталів та забезпечення можливостей населенню користуватись інтернетом задля отримання цих послуг.

Тому важливим, на нашу думку, є виділення критеріїв оцінки процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування за участі держави та НУО.

Такими критеріями можуть бути:

1. Доступність. Наскільки легко та доступно громадяни можуть отримати доступ до електронних послуг у сфері працевлаштування, наявність вебплатформ або порталів, які надають інформацію про вакансії, пропозиції про навчання та курси, можливості стажування тощо.

2. Функціональність. Наскільки повно та ефективно надаються електронні послуги у сфері працевлаштування, чи є можливості пошуку вакансій, створення резюме, подачу заявок на роботу, а також наявність інструментів для підтримки користувачів у процесі пошуку роботи.

3. Взаємодія держави та неурядових організацій. Наявність механізмів співробітництва між державними органами та НУО у наданні електронних послуг у сфері працевлаштування.

4. Інтерфейс та користування. Наскільки зручно використовувати вебпортали для отримання електронних послуг у сфері працевлаштування. Важливо враховувати зрозумілість інтерфейсу, легкість навігації, доступність інформації та якість дизайну.

5. Контент. Наявність актуальної та корисної інформації про ринок праці, тенденції, кар'єрні можливості, навчальні програми тощо.

6. Захист даних та приватність. Наявність заходів для захисту особистої інформації користувачів та їх приватності при використанні електронних послуг у сфері працевлаштування.

7. Технічна підтримка. Якість технічної підтримки та обслуговування, доступність контактів для отримання допомоги, час відгуку та якість вирішення технічних питань користувачів.

8. Результативність. Вплив вебпорталу на покращення ситуації на ринку праці, кількість успішно працевлаштованих осіб та рівень задоволення користувачів.

Висновки до розділу 1

Розділ присвячений визначенню та аналізу теоретичних засад державного регулювання діяльності неурядових організацій у контексті розвитку електронного урядування. Було розкрито сутність поняття «електронні послуги» та їх роль у сучасному урядуванні.

Окрема увага була приділена ролі неурядових організацій у системі публічного управління, визначенню їх поняття, державного регулювання та взаємозв'язку з електронними послугами.

Також, в розділі наявна інформація про механізми державного регулювання діяльності неурядових організацій. Окремо проаналізовано інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності НУО у контексті розвитку електронних послуг.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КРАЩИХ ПРАКТИК ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ІЗ УРАХУВАННЯМ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ

2.1. Досвід залучення неурядових організацій до процесу надання електронних послуг на державних вебпорталах в Естонській Республіці

Розвиток електронних послуг в Естонській Республіці. Становлення електронних послуг в Естонській Республіці розпочалося у 1991 році з відновлення незалежності після розпаду СРСР. Одним з найбільших викликів для держави була необхідність побудувати нову технологічну інфраструктуру з нуля, що б базувалась на доступності та ефективності.

Вже у 1994 році було розроблено та ратифіковано стратегічний проєкт під назвою «Принципи інформаційної політики Естонії», який став планом розвитку сфери ІТ [37]. У 1996 році була запущена програма розвитку ІТ-інфраструктури, що дозволила державі зайняти провідні позиції в Індексі цифрового розвитку, а також забезпечила доступ до інтернету для 99% населення. Того ж року була розроблена е-Кабінет – база даних та планувальник для оптимізації управлінських рішень.

У 2000 році в Естонській Республіці була запроваджена система е-податків, яка дозволяє населенню декларувати доходи онлайн. Важливим досягненням стала національна інтеграційна платформа X-Road, яка забезпечує безпечний обмін даними між державним та приватним секторами. У 2001 році 99% електронних послуг стали доступними онлайн цілодобово.

У 2002 році було введено нові інструменти, такі як електронний цифровий підпис та ID-картка, а вже в 2003 році було запущено сучасний вебпортал для надання електронних послуг Eesti.ee [38].

У 2005 році в Естонській Республіці електронне голосування стало доступним на місцевих та національних виборах, при цьому третина голосів

надходила в режимі онлайн. У 2008 році була впроваджена загальнонаціональна система e-Health, яка мала на меті підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги через державне страхування.

Новітніми досягненнями Естонської Республіки є розробка першого у світі автономного водневого автомобіля, спрямованого на поліпшення водного транспорту, що стало можливим у 2021 році [39].

За рейтингом індексу надання електронних послуг (OSI) від ООН за 2022 рік, Естонська Республіка посідає 1 місце з 193, та має найвищий індекс серед усіх держав – 1 [40].

Розглянемо детальніше критерії оцінювання рейтингу. Зокрема, ми бачимо, що індекс складається з різних складових: Інституційна основа, Надання послуг, Надання контенту, Електронна участь та Технології. Найбільш розвинутою складовою є саме Інституційна основа та Надання контенту, 1 бал з 1. На однакових місцях Надання послуг та Електронна участь. І на останньому місці – Технології.

У 2022 році Естонська Республіка отримала найвищу оцінку не тільки по порівнянню з іншими державами, а й за весь час існування рейтингу (з 2003 року). Тоді держава мала індекс 0,64192.

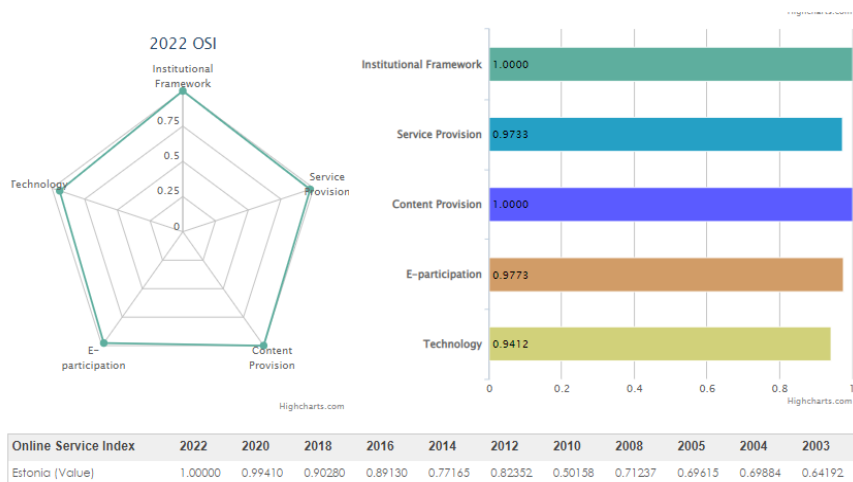

Рисунок 2.3. Індекс надання електронних послуг (OSI) Естонія [40]

З моменту активного розвитку електронного урядування в Естонській Республіці було прийнято 7 важливих законодавчих актів, необхідних для

розвитку електронних послуг (перелік і їх мета зазначено у Додатку Б до кваліфікаційної роботи).

На нашу думку, найвизначнішим є Закон про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій, що був прийнятий парламентом Естонської Республіки 12 жовтня 2016 року. Цей закон встановлює правила щодо електронної ідентифікації та надання довірчих послуг для електронних транзакцій [44].

Також важливим є Закон про документи, що посвідчують особу, що був прийнятий парламентом Естонської Республіки 15 лютого 1999 року. Цей закон визначає вимоги до документів, які використовуються для посвідчення особи, таких як ID-картка або mobile-ID. Він також регулює технічні деталі, необхідні для забезпечення електронної ідентифікації та використання електронних підписів [45].

Наразі враховуючи поточний стан розвитку електронних послуг в Естонській Республіці, в базі індексу електронного урядування ООН представлена анкета, що розкриває інституціональну основу електронного урядування в державі та надає посилання на загальні та специфічні вебпортали держави, які пропонують електронні послуги [48].

Згідно з анкетою, Державний офіс ІТ-директора (Офіс урядового головного інформаційного директора) в Міністерстві економіки та зв'язку відповідає за розвиток електронного урядування та надання онлайн послуг в Естонській Республіці. Цей офіс очолює урядовий директор інформаційних технологій (CIO – Chief Information Officer) і включає департаменти [49].

Міністерство економіки та зв'язку Естонської Республіки відповідає за розвиток державної цифрової політики та виконання різних завдань, пов'язаних з економічною політикою та плануванням розвитку. Вони також займаються розробкою законопроектів у суміжних галузях, зокрема в інформатизації та розвитку державних інформаційних систем.

Державний офіс ІТ-директора відповідає за розробку політики інформаційного суспільства, цифрового уряду та національної кібербезпеки в

Естонській Республіці. Вони координують дії, пов'язані з державними вебпорталами, які надають електронні послуги в державі.

Також, важливим органом у сфері розвитку цифровізації та електронних послуг є Департамент державної інформаційної системи Естонської Республіки (Estonian Information System Authority), що підпорядковується Міністерству та під наглядом державного офісу [50].

Головний портал, зазначений в анкеті, це Eesti.ee [38] – портал, що об'єднує та надає державну інформацію та персоналізовані електронні послуги для приватних осіб, неурядових організацій та бізнесу.

Державне регулювання діяльності НУО в Естонській Республіці. Неурядові організації в Естонській Республіці мають значний вплив і відіграють важливу роль у розвитку громадянського суспільства і сприянні соціальному, культурному, екологічному та економічному прогресу держави. Вони є важливими акторами для вираження громадської думки, здійснення благодійної діяльності, сприяння розвитку освіти, науки, культури, спорту та інших сфер.

Державне регулювання НУО в Естонській Республіці через законодавчий та юридичний механізми відбувається наступним чином:

В Естонській Республіці діяльність НУО регулюється законодавством та спеціальними нормативними актами. Основним законом, що визначає правову основу для діяльності НУО, є Закон «Про неприбуткові організації». Починаючи з 1 жовтня 1996 року, створення неприбуткових організацій можливе лише відповідно до положень цього Закону [51].

Відповідно до Закону Естонської Республіки «Про неприбуткові організації», НУО визнаються самостійними, незалежними від держави і комерційних організацій. Вони можуть займатися різними видами діяльності, такими як благодійна діяльність, культурна, освітня, наукова, спортивна, екологічна та інші. Діяльність НУО повинна бути спрямована на досягнення громадських, гуманітарних, соціальних, культурних, екологічних, економічних або інших цілей загального блага [51].

Дохід, отриманий НУО, може використовуватися тільки для досягнення цілей, зазначених у його статуті. НУО не мають права розподіляти прибуток серед своїх членів [51].

Для створення неприбуткового товариства засновники НУО мають укласти установчий договір. Після укладення договору засновники також затверджують статут НУО як додаток до установчого договору [51].

Для внесення НУО до реєстру правління неприбуткової асоціації засновники мають подати звернення. Після подання заяви до реєстру НУО зазначає основну діяльність, що планується, та інформує реєстр про зміни основної діяльності [51].

Членом НУО в Естонській Республіці може бути кожна фізична або юридична особа, яка відповідає вимогам статуту. До складу НУО мають входити не менше двох учасників, якщо законом або статутом не встановлено більшу кількість учасників [51].

Також, НУО, відповідно до Закону «Про неприбуткові організації», повинно мати правління, яке керує та представляє організацію. Правління може складатися з одного члена (директора) або кількох членів. Правління має здійснювати бухгалтерський облік НУО згідно з вимогами Закону про бухгалтерський облік [52].

Щодо злиття різних неурядових організацій, то згідно з законом, НУО може приєднатися до іншої організації відповідно до статуту. Проте, при приєднанні, НУО, яка приєднується, вважається ліквідованою [51].

Отже, головними умовами діяльності НУО в Естонській Республіці, згідно з основним Законом «Про неприбуткові організації» є дотримання НУО ряду обов'язкових правил і вимог, включаючи збір і зберігання фінансової та звітної документації, проведення аудиту, забезпечення прозорості фінансових операцій та дотримання законодавства з питань оподаткування [51].

Не менш важливими документом в державному регулюванні діяльності неурядових організацій в Естонській Республіці є Закон «Про профспілки». Даний закон регулює основні правила та принципи діяльності профспілок, а

також встановлює взаємовідносини між профспілками, органами державної влади, місцевими органами самоврядування та роботодавцями. Закон також встановлює процедуру створення, проведення діяльності та ліквідації профспілок, які діють як неприбуткові асоціації [53].

Згідно із законом, профспілка визначається як самостійне та добровільне об'єднання ініціативних осіб, що має на меті представляти та захищати трудові, службові, професійні, економічні і соціальні права та інтереси працівників [53].

Основні аспекти регулювання діяльності профспілок в Естонській Республіці, відповідно до Закону «Про профспілки», включають наступне [53]:

1. Створення профспілок – профспілки можуть бути створені за ініціативою працівників. Для їх створення необхідно відповідати вимогам, встановленим законодавством.

2. Права та обов'язки профспілок – профспілки мають право представляти і захищати інтереси своїх членів у відносинах з роботодавцями, державними органами та іншими організаціями.

3. Представництво – профспілки мають право на представництво працівників у різних органах.

4. Фінансування – профспілки можуть збирати членські внески для забезпечення своєї діяльності.

5. Взаємодія з державою та роботодавцями – профспілки мають право на взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування, а також з роботодавцями з метою вирішення питань, що стосуються трудових відносин та умов праці.

Державне регулювання НУО в Естонській Республіці через обліковий механізм відбувається наступним чином:

Для реєстрації НУО та профспілок необхідно звернутися до відповідного державного органу – Міністерства Внутрішніх Справ [54]. Після реєстрації НУО отримує правовий статус юридичної особи і має право здійснювати свою діяльність.

Реєстрація відбувається в Реєстрі некомерційних асоціацій і фондів [55], і його завданням є збір, збереження та розкриття інформації про неприбуткові асоціації та фонди, що діють в Естонській Республіці. Реєстр збирає дані про всіх юридичних осіб, що зареєстровані в Естонській Республіці. Реєстр веде реєстраційний відділ Тартуського окружного суду [56].

Державне регулювання діяльності НУО в Естонській Республіці через механізм моніторингу відбувається наступним чином:

Щодо державного нагляду в Законі «Про неприбуткові організації» інформації не надано. Проте, окремий механізм визначено в Законі «Про профспілки». Зокрема, за законом визначено, що державний та адміністративний нагляд за дотриманням правил законодавчої бази, здійснюється інспекцією праці Естонської Республіки [57].

Державне регулювання діяльності НУО в Естонській Республіці через фінансовий механізм відбувається наступним чином:

Зокрема, за аналізом, органи публічного управління та адміністрування Естонської Республіки можуть надавати фінансову підтримку НУО, яка може включати гранти, субсидії та інші види фінансової допомоги. Ця підтримка може бути доступна для здійснення проєктів, програм та ініціатив, спрямованих на досягнення соціальних, культурних, екологічних та інших цілей загального блага.

Одним з прикладів такої підтримки є прийнятий в 2020 році документ «Порядок визначення та виплати інвестиційної субвенції для неприбуткових організацій та фондів». Зокрема, порядок регулює призначення та виплати інвестиційних грантів для некомерційних організацій та фондів. Гранти надаються для розвитку місцевого життєвого середовища з бюджету муніципалітету Сауе. Положення також встановлює порядок звернення, визначення та виплати цих грантів [58].

У Порядку визначаються певні терміни, які важливо визначати [58]:

1. «Інвестиційна підтримка» – це фінансова допомога, яка надається з бюджетних коштів муніципалітету Сауе.

2. «Будівля громадського призначення» – це будівля, яка використовується для громадських потреб, таких як культурні заходи або спортивні заходи.

3. «Об'єкт загального користування» – це місця загального використання, наприклад, дитячі майданчики, парки або рекреаційні стежки.

Також, для надання фінансової підтримки НУО в Естонській Республіці створений спеціальний портал MTU Abi [59] – посібник для НУО в інтернеті, який функціонує за підтримки Національного фонду громадянського суспільства [60], НУО «Окружні центри розвитку» [61], Міністерства культури Естонії [62] та Фонду інтеграції Естонії [63].

На порталі можна замовити онлайн консультацію, подивитись різні заплановані події, є можливість звернутись за порадою, а також, скористатись різними варіантами підтримки.

Зокрема, на порталі, НУО можуть звертатись за фінансовою підтримкою своєї діяльності до різних зацікавлених осіб, серед яких різноманітні Фонди (Фонд національної культури Естонії, Вічний фонд громадянського суспільства та інші), органи державної влади (Міністерство культури, Міністерство соціальних справ та інші), міжнародні фонди та програми та інші варіанти).

В Естонській Республіці також існують кілька програм та ініціатив, спрямованих на розвиток НУО і сприяння їх діяльності. Серед яких:

1. Послідовний план розвитку Естонії на 2021-2030 роки: Ця програма запроваджена Міністерством внутрішніх справ Естонії. План розвитку визначає мету і орієнтує її на такі сфери, як адаптація і інтеграція, розвиток громадянського суспільства, зміцнення глобальної свідомості естонців та раціонального врахування населення, а також на тісно пов'язані галузі діяльності [64].

2. Програма розвитку майбутніх лідерів, організованою Союзом неурядових організацій щоб залучити в НУО нових надихаючих лідерів, з якими підтримувати розвиток естонського суспільства. За даними, представленими на сайту, програма фінансується Ісландією, Ліхтенштейном та Норвегією через Фонд активних громадян [65].

3. Ініціатива KÜSK – Фондація громадянського суспільства, заснований на підставі розпорядження Уряду Естонської Республіки у 2007 році. Основною метою фундації є допомога в розвитку та зміцнення громади та громадянського суспільства шляхом розширення можливостей неурядових організацій. У своїй діяльності фундація дотримується загальновизнаних принципів етичної діяльності громадських об'єднань, а логотип KÜSK символізує співпрацю трьох секторів – громадськості, бізнесу та громадянського суспільства [60].

Досвід залучення неурядових організацій до процесу надання електронних послуг на державних вебпорталах в Естонській Республіці. Естонська Республіка є лідером у розвитку електронних послуг, що досягнуто завдяки успішному прийняттю законодавчих норм та стабільному економічному становищу. Одним із ключових факторів є те, що практично вся комунікація між державою та населенням здійснюється в онлайн-режимі. Статистика свідчить про те, що 99% усіх публічних послуг надаються у формі електронних послуг, що сприяє зручності та доступності для громадян [66, с. 2].

Головний портал е-послуг в Естонській Республіці – це Eesti.ee [38].

Розпорядником державного порталу є Державне інформаційне агентство (Riigi infosüsteemi amet (RIA)). Державне агентство інформаційних систем (RIA) є національним центром компетенції, який формує та захищає основи цифрового суспільства Естонській Республіці [50].

Тим часом, спільно з розпорядником – Державним агентством інформаційних систем Естонії, на вебпорталі є можливість дослідити участь НУО в процесі надання електронних послуг громадянам та бізнесу.

Зокрема, проаналізувавши різні послуги в блоці «Життєві події», було виявлено, що до процесу надання послуг залучено такі НУО як: Асоціація міст і муніципалітетів Естонії (АЕСМ), що займаються місцевими державними послугами [67]; публічно-правова Естонська Каса здоров'я, що гарантує застрахованим особам компенсацію медичного страхування [68]; фонд KredEx, метою якого є пропонувати фінансові рішення на основі передового світового досвіду [69]; НУО «Окружні центри розвитку», головною метою якої є розвиток

регіонів Естонії через сприяння підприємництва та громадської активності [61]; Фонд страхування на випадок безробіття, що пропонує послуги для підтримки пошуку роботи, включаючи працевлаштування, консультування щодо кар'єри та навчання на ринку праці тощо [70].

На порталі «Eesti» наразі наявні наступні можливості:

1. На головній сторінці: «Життєві події», «Державні та національна свята, скорочені робочі дні», «Новини» та контакти.
2. Зверху окремі розділи: «Приватна особа» та «Підприємець».
3. Можливість «Увійти до кабінету» та «Зареєструватись».
4. Поле для пошуку державних послуг онлайн
5. Меню послуг складається з таких компонентів:
 - самообслуговування – можливість перейти на вкладку, увійти до облікового запису, та переглянути свої дані;
 - статті – «Загальна інформація», «Приватній особі» та «Підприємцю».

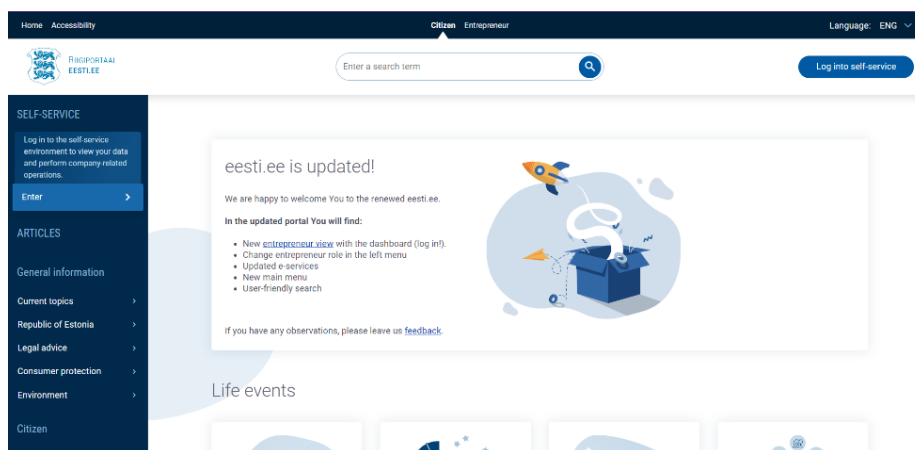

Рисунок 2.4. Головна сторінка вебпорталу «Eesti» [38]

Блок «Життєві події» для громадян є дуже корисним та зрозумілим для користувачів. Розробка таких функціональних можливостей на порталі дозволяє інтуїтивно обрати потрібну тему, в якій виникає потреба. Цей тип навігації має багато переваг, оскільки новим користувачам легко орієнтуватися на порталі.

Вебпортал відповідає сучасним вимогам користувачів і має добре організовану структуру для пошуку послуг. Його інтерфейс є зручним і легким у

використанні, а дизайн використовує основні кольори державного прапора Естонської Республіки.

Портал також виступає як засіб комунікації між громадянами та органами влади, оскільки на запити користувачів відповідає конкретна служба підтримки або переадресовує запит до відповідного відділу. Цю функцію можна знайти в верхньому лівому куті під назвою «Доступність», або в кінці сторінки за допомогою розділів «Зворотній зв'язок» або «Потрібна допомога?».

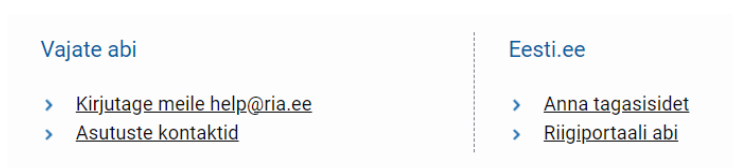

Рисунок 2.5. Розділ «Доступність» та «Зворотній зв'язок» на порталі Eesti.ee [38]

Розглянемо послугу з розділу «Професійне середовище та персонал», а саме «Послуги ринку праці для роботодавця» [71]:

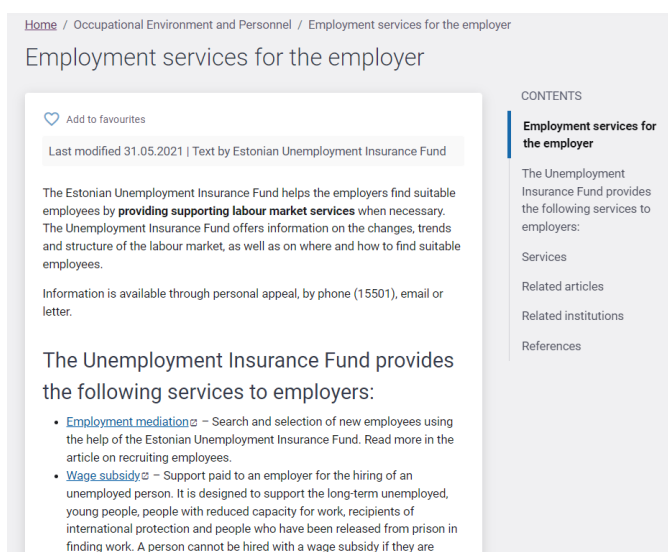

Рисунок 2.6. Послуга ринку праці для роботодавця [71]

На вебсторінці представлена інформація про статус оновлення інформації та зміст. Окремими блоками є: «Фонд соціального страхування на випадок безробіття надає такі послуги роботодавцям», «Послуги», «Схожі статті», «Споріднені установи» та «Список літератури».

Розглянемо детальніше які послуги пропонуються громадянам:

1. Посередництво у працевлаштуванні. Рекрутинг та набір нових працівників проводяться з використанням послуг Естонської каси страхування в разі безробіття.

2. Субсидія на заробітну плату. Роботодавцю надається фінансова підтримка за працевлаштування безробітних. Ця допомога спрямована на підтримку осіб, які довго перебувають безробітними, молодих людей, осіб з обмеженою працездатністю, біженців та осіб, які були утримуваними в установах виконання покарань та шукають роботу.

3. Учніство. Надання безробітному необхідну підготовку для відповідності вимогам вакансії протягом певного обмеженого періоду часу.

4. Працевлаштування людини з обмеженими можливостями. Надання підтримки для новоприйнятих і існуючих працівників з обмеженими можливостями.

5. Моя перша робота. Допомога молодим людям з обмеженим досвідом роботи у пошуку роботи.

6. Компенсація роботодавцю за навчання.

Пропонуємо дослідити детальніше послуги Фонду соціального страхування на випадок безробіття, а саме аналіз порталу Каси з безробіття («Eesti Tootukassa») [70]:

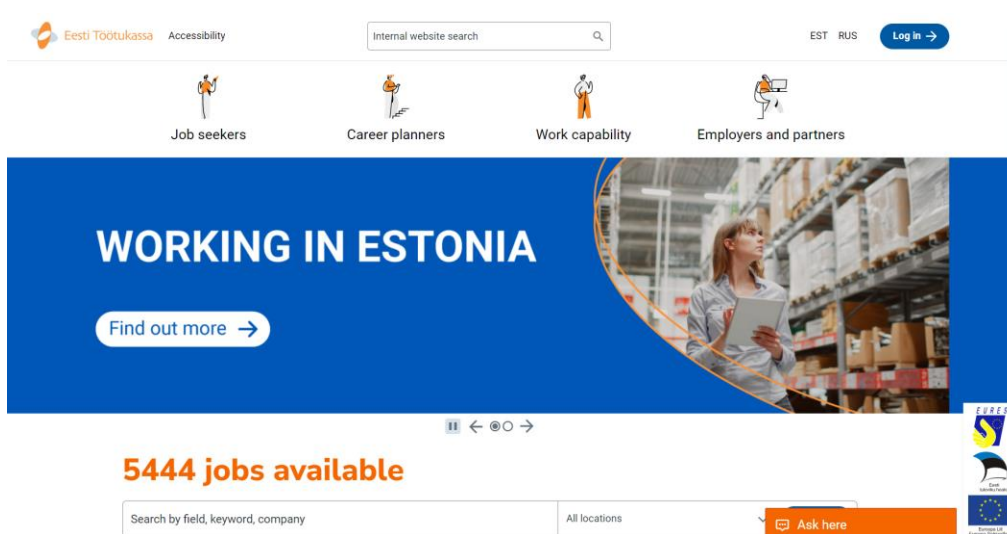

Рисунок 2.7. Портал Каси з безробіття Естонії [70]

Естонська Каса з безробіття є громадсько-правовою юридичною особою, яка налаштовує свою діяльність та надає електронні послуги з працевлаштування на основі прийнятого статуту, встановленого постановою Урядом Естонської Республіки. Визначення діяльності громадсько-правової юридичної особи полягає в тому, що за законодавством Естонської Республіки, громадсько-правовою юридичною особою є особа, створена в суспільних інтересах. Це є окремою інституцією в Естонській Республіки, оскільки державні установи та органи місцевого самоврядування не є громадсько-правовими юридичними особами [72].

Керівництво Касою з безробіття здійснюється як працедавцями й працівниками, так і представниками державних органів – таким чином, при прийнятті управлінських рішень враховуються інтереси усіх зацікавлених сторін трудових відносин.

Зокрема, Каса надає такі послуги [70]:

1. Здійснює страхування від безробіття з метою забезпечення:

- надання компенсацій часткового доходу під час пошуку роботи у разі безробіття;
- процесу відшкодування працівнику за розірвання трудового договору у разі скорочення;
- захисту вимоги працівників у разі неплатоспроможності роботодавця;

2. Втілює в життя трудову політику з метою забезпечити:

- високу трудову зайнятість населення працездатного віку;
- попередження тривалого безробіття та відчуженості від ринку праці.

3. Пошук роботи та працівників:

- інформування про вільні робочі місця;
- допомога роботодавцям в пошуку працівників;

- надання кар'єрних консультацій задля допомоги молодим людям знайти актуальні можливості для розвитку, а випускникам – знайти правильний шлях при виборі професії та початку кар'єри
- підтримка в набутті нових навичок
- допомога на початку створення та запуску власної справи
- в разі відсутності досвіду роботи – допомога з пошуком трудових практик та стажувань.

На головній сторінці порталу Каси з безробіття представлені такі блоки інформації як: «Пошук роботи», «Кар'єра», «Знижена працездатність» та «Роботодавцю і партнеру». Також, портал доступний різними мовами, що забезпечує простий пошук інформації й для іноземців. Є можливість зареєструватись у власному кабінеті.

Розглянемо детальніше можливості пошуку роботи на порталі:

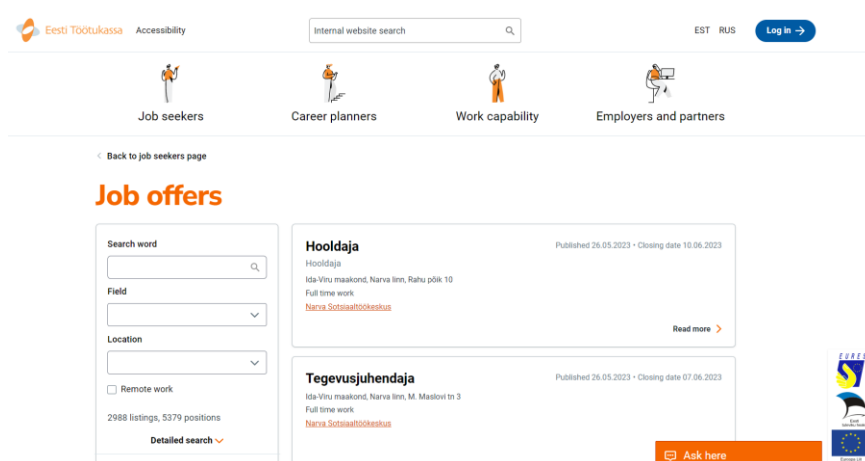

Рисунок 2.8. Пошук вакансій на порталі Каси з безробіття [70]

Пошук здійснюється за ключовими словами, сферою діяльності та локацій й іншими додатковими функціями. Станом на 2023 рік, на порталі наразі представлено всього 2988 вакансій та 5379 посад, серед яких, за аналізом значна частина вакансій представлена саме в державний сектор. Прикладами таких посад є: «Радник Координаційного офісу безпеки та національної оборони» до Державної канцелярії, «Радник у сфері Європейського Союзу та міжнародного співробітництва» до Міністерства освіти і науки та «Фахівець з економіки» до Муніципального уряду Тойла тощо.

Окрім простого пошуку вакансій, Каса з безробіття надає великі переваги для підбору вакансій окремим людям. Достатнім кроком стане реєстрація на порталі та внесення своїх побажань щодо роботи. Також, є можливість зареєструватись як безробітний та Каса буде надавати всебічну допомогу під час пошуку. Окремою послугою є подання заяви на отримання страхового відшкодування з безробіття.

Каса з безробіття бере участь не тільки в забезпеченні електронних послуг громадянам, а й досліджує прогнози потреб у робочій силі, аналізує тенденції ринку праці, надає експерту оцінку щодо різних показників та спеціальностей. Дані є відкритими та актуальними, а також зазначена інформація про методологію надання оцінки дослідженням.

2.2. Особливості взаємодії держави та неурядових організацій у контексті надання електронних послуг в Литовській Республіці

Розвиток електронних послуг в Литовській Республіці. У 1991 році уряд Литовської Республіки здійснив перші кроки у напрямку розвитку електронного урядування, спрямованого на розвиток інформаційного суспільства. Проте, лише у 2001 році було створено Комітет інформаційного суспільства при Міністерстві економіки та інновацій, відповідальний за розвиток та фінансування діяльності в цій сфері [73].

У 2001 році уряд прийняв Концепцію розвитку інформаційного суспільства на період 2001-2004 років, яка визначала такі пріоритети [74]:

1. Розвиток інформаційних навичок громадян, забезпечення можливості використання інформаційних технологій та комп'ютеризованих сховищ даних, створення відкритих точок доступу та поширення усвідомлення серед населення про важливість розвитку інформаційного суспільства.

2. Впровадження та підтримка електронного управління в державному секторі в правовій та інфраструктурній сферах, у тому числі прийняття нормативно-правових актів та створення систем державних реєстрів.

3. Стимулювання інтернет-бізнесу, зокрема шляхом впровадження електронного підпису та електронних платежів, спрощення митних процедур, реформування системи оподаткування та декларування, сприяння електронній конкуренції.

4. Розробка інструментів для автоматичного перекладу, розпізнавання та синтезу литовської мови.

У 2003 році в Литовській Республіці розпочалася робота над створенням онлайн-порталу «Electronic Gateway to Government» (Електронний шлюз уряду). Після вступу до Європейського Союзу в 2004 році Литовська Республіка отримала нові можливості для розвитку та фінансової підтримки. У 2011 році була ухвалена Програма розвитку інформаційного суспільства на період з 2011 по 2019 роки [75].

За індексом надання електронних послуг (OSI) ООН за 2022 рік, Литовська Республіка посідає 28 місце з 193 [76]:

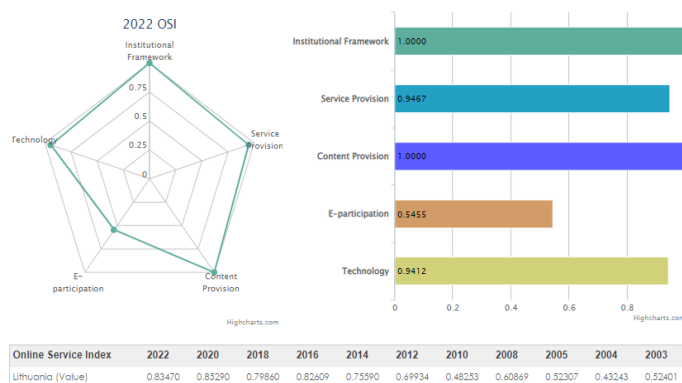

Рисунок 2.9. Індекс надання електронних послуг (OSI) Литва [76]

Як бачимо, найбільш розвинутими складовими за розвитком є інституційна основа (Institutional Framework) та надання контенту (Content Provision), далі іде складова надання послуг (Service Provision), потім технології (Technology), і на останньому місці з найменшим показником розвитку є електронна участь (E-participation).

З моменту активного розвитку електронного урядування у Литовській Республіці було прийнято вісім важливих законодавчих актів, необхідних для

розвитку електронних послуг (перелік і їх мета зазначено у Додатку В до кваліфікаційної роботи).

На нашу думку, найвизначнішим є Закон Литовської Республіки про послуги електронної ідентифікації та забезпечення надійності електронних транзакцій прийнятий 26 квітня 2018 року Сеймом Литовської Республіки, оскільки у ньому забезпечується правова основа для ефективного функціонування ринку електронної ідентифікації та довірчих послуг [77].

Також важливим є Закон про державне управління інформаційними ресурсами Литовської Республіки прийнятий 15 грудня 2011 року Сеймом Литовської Республіки. Документ має на меті забезпечення належного розвитку, управління, експлуатації, використання, підтримки, сумісності, планування, фінансування та безпеки публічних інформаційних ресурсів [78].

Окрім цього, слід звернути увагу на Закон Литовської Республіки про правовий захист персональних даних прийнятий 11 червня 1996 року Сеймом Литовської Республіки. Документ визначає спрямованість захисту основних прав і свобод людини, зокрема права на захист персональних даних, а також забезпечення високого рівня захисту персональних даних [79].

Наразі, враховуючи поточний стан розвитку електронних послуг в Литовській Республіці, в анкеті, що представлена в базі індексу розвитку електронного урядування ООН, вказано інституційну основу електронного урядування, а також наведені посилання на загальні та специфічні вебпортали держави, які надають електронні послуги [85].

Відповідальність за формування національної політики цифровізації в Литовській Республіці покладена на Міністерство економіки та інновацій Литовської Республіки [86]. Проте, також існує регіональний рівень політики децентралізації, який розподіляє завдання між декількома інституціями згідно з їх повноваженнями.

Головний офіційний вебпортал на національному рівні, що забезпечує надання електронних послуг в Литовській Республіці – це E-Government Gateway [87]. Додатковими вебпорталами є портал електронної участі – E-citizen [88] та

портал відкритих даних – Data.Gov.Lt [89]. Не менш важливим порталом надання електронних послуг в сфері працевлаштування є портал Служби зайнятості при Міністерстві соціального забезпечення та праці Литовської Республіки [90].

Державне регулювання діяльності неурядових організацій в Литовській Республіці. Неурядові організації в Литовській Республіці мають значний вплив на розвиток громадянського суспільства, стимулюючи громадянську участь, залучення громадян до розв'язання соціальних проблем та формування громадської думки.

Державне регулювання діяльності НУО в Литовській Республіці через законодавчий та юридичний механізми відбувається наступним чином:

У Литовській Республіці діяльність НУО регулюється законодавством, яке визначає правила їх створення, функціонування та діяльності. Головним законом, що регулює діяльність НУО, є «Закон про громадські організації», який був прийнятий у 1998 році [91].

Основні принципи створення, функціонування та припинення діяльності громадських організацій встановлені цим Законом. Проте, Закон не стосується політичних партій, інших політичних організацій, професійних спілок, релігійних громад, асоціацій та центрів, а також юридичних осіб, які створені відповідно до статутів або канонів традиційних релігійних громад, асоціацій та центрів, благодійних організацій, благодійних та спонсорських фондів.

За законом надана і визначення поняттю «громадська організація», а саме: «Громадська організація – це добровільне об'єднання громадян Литовської Республіки та (або) іноземців, які постійно проживають у Литовській Республіці, створене для задоволення та реалізації спільних потреб і цілей членів, які не суперечать Конституції та законам. Литовської Республіки» [91].

В Законі визначені й основні принципи діяльності громадських організацій [91]:

1. Громадські організації виконують свою роботу відповідно до Конституції Литовської Республіки, законів та постанов уряду, базуючись на

своєму статуті, який повинен бути зареєстрований згідно з встановленими правилами.

2. Заборонено створювати громадські організації або діяти в громадських організаціях, якщо їх мета спрямовується на знищення або зміну конституційного ладу Литовської Республіки, порушення територіальної цілісності, пропаганду війни і насильства, та іншим критичним діям, що суперечать законам.

3. Керівні органи та головний офіс громадської організації повинні знаходитись на території Литовської Республіки.

4. Документація громадських організацій ведеться згідно з вимогами закону.

Членом громадської організації в Литовській Республіці може бути громадянин Литовської Республіки та (або) іноземці, які постійно проживають в державі, та досягли 18 років.

Питання правового регулювання праці та відповідальності визначено в статтях 15-16. Зокрема, зазначено, що громадська організація несе повну відповідальність за всю свою власність і майно, щоб виконувати свої зобов'язання. Громадські організації сплачують внески до фонду державного соціального страхування зі своїх доходів, так само, як це роблять державні підприємства, установи та організації, для забезпечення цих прав та гарантій [91].

Державне регулювання діяльності НУО в Литовській Республіці через фінансовий механізм може відбуватись:

За законом «Про громадські організації» Литовської Республіки, визначено, що, гроші, які мають отримувати громадські організації, можуть складатись з таких джерел [91]:

1. Членські внески, що передбачені у статуті організації.
2. Пожертвування грошовими коштами, що надходять від фізичних осіб, благодійних організацій та благодійних фондів.

3. Пожертвування грошовими коштами, що надходять від недержавних та міжнародних громадських організацій.

4. Відсотки, що нараховуються на депозити громадських організацій в банках.

5. Залучені позикові кошти.

6. Інші законно отримані грошові ресурси.

Окремо визначено, що установи державної адміністрації та муніципальні органи можуть виділяти кошти громадським організаціям лише для конкретних культурних, освітніх, спортивних, оздоровчих та інших соціальних або спеціальних програм, а також в інших випадках, передбачених законами. Ці кошти можуть використовуватися тільки на реалізацію зазначених програм та на інші цілі, для яких були виділені, відповідно до схваленого бюджету державної установи, що надала кошти [91].

Державне регулювання також передбачає заборону певних видів діяльності для НУО. Наприклад, політичні партії не можуть бути зареєстровані як НУО у Литовській Республіці [91].

У разі порушень законодавства НУО можуть бути піддані адміністративній або кримінальній відповідальності, в залежності від характеру порушення [90].

Не менш важливим документом в державному регулювання діяльності НУО в Литовській Республіці є Закон «Про розвиток неурядових організацій Литовської Республіки». Цей закон визначає принципи формування та реалізації політики розвитку неурядових організацій, співпраці між державними та муніципальними установами та органами та неурядовими організаціями, а також встановлює умови їх діяльності, спрямовані на підтримку їх розвитку [91].

Мета цього Закону полягає в створенні сприятливого середовища для неурядових організацій, забезпеченні відповідних умов для їх діяльності та розвитку як важливої складової громадянського суспільства [91].

В Законі «Про розвиток неурядових організацій» надано власне визначення поняттю «громадська організація»:

«Громадська організація – громадська юридична особа, незалежна від державних або муніципальних установ і органів, що діє на громадських засадах на благо суспільства або його групи, метою якої є не лише досягнення політичної влади чи реалізація релігійних цілей» [92].

В Законі визначені й основні принципи й засади визначення, формування та реалізації політики розвитку НУО та взаємодії державних і комунальних установ [92]:

1) паритетність – органи публічного управління та адміністрування й НУО мають однакове представництво і вагу;

2) субсидіарність – рішення, пов'язані з НУО та їх діяльністю, повинні прийматися на тому рівні, де вони найбільш ефективні;

3) міжвідомча координація – органи публічного управління та адміністрування співпрацюють та взаємодіють між собою при прийнятті рішень про політику розвитку НУО;

4) участь – питання, що стосуються НУО або їх діяльності, розглядаються та узгоджуються з самими організаціями та їх представниками;

5) інформаційний аспект – органи публічного управління та адміністрування й НУО обмінюються актуальною інформацією і надаються її у доступній формі громадськості;

6) добровільність – особа бере участь у діяльності НУО за своїм бажанням;

7) рівність – НУО мають однакові можливості для участі в прийнятті рішень і реалізації державних програм.

Відповідальними установами з формування та реалізацію політики розвитку НУО в Литовській Республіці є Уряд Литовської Республіки, Міністерство соціального забезпечення та праці та Муніципальні установи [92].

Державне регулювання діяльності НУО в Литовській Республіці через обліковий механізм відбувається наступним чином:

Згідно з литовським законодавством, створення НУО вимагає реєстрації у відповідних державних органах. Для реєстрації організації необхідно представити статут, який містить інформацію про цілі та завдання організації,

правила її функціонування та структуру. Крім того, організації повинні мати певну організаційну структуру, зокрема, раду або правління, які відповідають за прийняття рішень та керівництво діяльністю [91].

В статті 17 «Порядок реєстрації статуту громадської організації» Закону Литовської Республіки «Про громадські організації» визначено, що відповідальний орган за реєстрацію статуту громадської організації, діяльність якої поширюється за межі території більш ніж одного повіту, є Міністерство юстиції Литовської Республіки. Проте, якщо діяльність громадської організації не поширюється за межі території більш ніж одного повіту, але за межі кількох муніципальних округів – то процесом реєстрації займається Повітовий голова [91].

Одним із важливих аспектів державного регулювання є звітність НУО. Згідно з законодавством, НУО повинні вести облік та представляти звіти про свою діяльність. Це забезпечує прозорість та контроль за використанням фінансових ресурсів та досягненням запланованих цілей [91].

Державне регулювання діяльності НУО в Литовській Республіці через механізм моніторингу відбувається наступним чином:

В розділі IV «Нагляд за діяльністю громадських організацій» Закону Литовської Республіки «Про громадські організації» визначено, що держава використовує механізм нагляду за фінансовою діяльністю громадської організації. Зокрема, ця діяльність контролюється державними податковими інспекціями в частині сплати податків. Тим часом, якщо громадська організація отримує фінансування з державного або місцевого бюджету, а також від державних підприємств, установ і організацій, держава має право проводити контроль за використанням цих коштів [91].

Особливості взаємодії держави та неурядових організацій в контексті надання електронних послуг в Литовській Республіці. Головним порталом надання електронних послуг є Шлюз електронного уряду – портал електронних адміністративних та державних послуг (E-Government Gateway – administrative and public e-services portal) [87].

Відповідальний орган за розробку та функціонування порталу – Міністерство економіки та інновацій у співпраці з партнерами займається реалізацією розвитком послуг порталу.

Серед партнерів Міністерства представлено й перелік НУО, що входять до його структури як підвідомчі установи та підприємства. Серед таких НУО представлені такі громадські організації як [93]:

1. Громадська організація «Invest in Lithuania», що є некомерційною організацією з розвитку прямих іноземних інвестицій і працює задля сприяння створення нових робочих місць шляхом залучення міжнародних компаній [94].

2. Громадська організація «Lithuania Travel», що є національною агенцією з розвитку туризму, що відповідає за маркетинг і просування туризму в Литовській Республіці [95].

3. Агентство «VšĮ Inovacijų», метою діяльності якої є задоволення суспільних інтересів шляхом сприяння сталому економічному розвитку [96].

4. Громадська організація «Литовський інноваційний центр». Основна мета цієї організації полягає в підвищенні конкурентоспроможності литовського бізнесу на міжнародному рівні. Щоб досягти поставлених цілей, ця організація надає безкоштовні послуги підтримки інноваційної діяльності та організовує заходи для просування інновацій [97].

Портал має різні розділи, такі як головна сторінка, сторінки для громадян, бізнесу та державного сектору. Також присутні електронні документи, централізовані державні закупівлі і можливість зареєструватись та увійти до особистого кабінету. Є поле пошуку, де користувач може шукати послуги та постачальників за назвою або ключовими словами. На головній сторінці є блок статистики з актуальною інформацією.

За офіційною інформацією, наданою органами публічної влади, маємо що: «Платформа взаємодії державних інформаційних ресурсів – складається з двох основних частин: платформа взаємодії та порталу електронних послуг «Elektroniniai valdymo paslaugos» (www.epaslaugos.lt), створеного для мешканців, підприємств і громадського сектору для єдиного доступу до е-послуг в

Литовській Республіці. Використовуючи інформаційні технології, державні органи постійно оновлюють е-функціональність сервісу та доступ»:

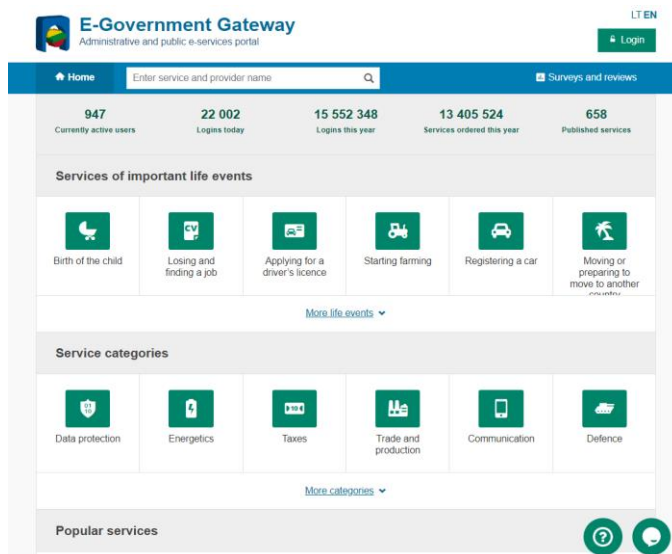

Рисунок 2.10. Головна сторінка вебпорталу “E-Government Gateway” [87]

Портал пропонує органам державної влади простий спосіб організовувати, надавати та керувати е-послугами. Оптимізація та доступність е-послуг для громадян, НУО, бізнесу та державних службовців забезпечується функціонуванням цього головного порталу. Портал – це також універсальний та віртуальний простір для комунікації органів державного управління з населенням держави.

За офіційною статистикою, яка надається на порталі, загалом було опубліковано 658 послуг, а станом на травень 2023 року було замовлено 13 405 524 таких послуг [87].

Пропонуємо проаналізувати інший вебпортал Литовської Республіки, що надає електронні послуги з працевлаштування – Портал Служби зайнятості [90].

Служба зайнятості Литовської Республіки займається реалізацією політики підтримки зайнятості населення. Метою Служби зайнятості є сприяння зайнятості шукачів роботи шляхом швидкого працевлаштування, отримання необхідних навичок і успішної конкуренції на ринку праці, а також надання роботодавцям можливості знайти відповідних працівників.

На порталі надається можливість дослідити усю структуру Служби, а саме проаналізувати ради, комісії та робочі групи. Зокрема, вказано така інформація,

що основною ланкою управління Службою є Тристороння рада: «Тристороння рада є установою, що складається з рівної кількості рівноправних профспілок, організацій роботодавців і представників Уряду Литовської Республіки».

Враховуючи специфіку НУО, враховується важливий аспект їх діяльності та взаємодії в Тристоронній Раді. Зокрема, серед професійних спілок представлено такі організації: Литовська профспілка «Солідарність», Асоціація профспілок металістів Литви, Профспілка литовських державних службовців, працівників бюджетних і державних установ, Литовська профспілка «Saundrauga». Усі професійні спілки представляють інтереси недержавного сектору.

Серед представників державних інституцій надано такий перелік: Міністерство соціального забезпечення та праці Литовської Республіки, Міністерство освіти, науки та спорту Литовської Республіки, Міністерство економіки та інновацій Литовської Республіки [98].

Служба функціонує з 2018 року, шляхом об'єднання Литовської біржі праці та десять територіальних бірж. З тих пір Служба зайнятості стала єдиною юридичною одиницею в державі:

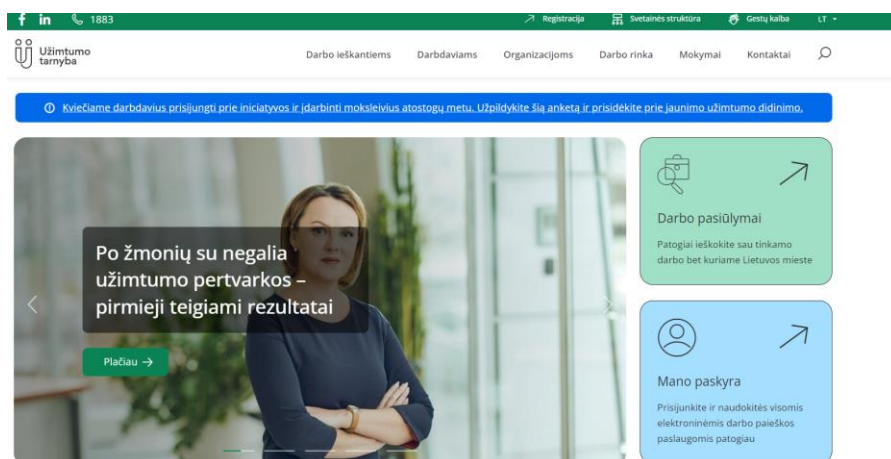

Рисунок 2.11. Портал Служби зайнятості Литовської Республіки [90]

З тих пір, було розширено число консультантів, що працюють з клієнтами та забезпечити надання більш персональних послуг. Окрім пошуку роботи,

з'явилися кар'єрні консультації та експерти, які спеціалізуються на певних цільових групах клієнтів.

Метою Служби зайнятості є сприяння зайнятості шукачів роботи шляхом швидкого працевлаштування, отримання необхідних навичок і успішної конкуренції на ринку праці, а також надання роботодавцям можливості знайти відповідних працівників:

Що стосується послуг, то вони доступні по всій Литовській Республіці та є безкоштовними [99]:

1. Для шукачів роботи:

- консультації щодо пошуку роботи, професійного навчання та перепідготовки;
- оцінка можливостей працевлаштування;
- розробка індивідуального плану трудової діяльності;
- посередництво у підборі персоналу;
- фінансова підтримка для отримання професії, нових компетенцій, підвищення кваліфікації та створення власного робочого місця.

2. Для роботодавців:

- реєстрація та публікація вакансій на вебсайті;
- пошук та підбір працівників з урахуванням вимог до посади;
- субсидування заробітної плати та витрат на проїзд працівників;
- фінансування розвитку бізнесу;
- можливості професійного навчання та учнівства для працівників, які знайомі з технологічним обладнанням та робочим середовищем компанії;
- надання консультацій та організація нарад у разі звільнення.

Щодо додаткових електронних послуг, то Службою зайнятості з 2018 року було посилено обслуговуюча інфраструктура за допомогою телефонних та електронних сервісів, завдяки якій жителі держави можуть швидше та простіше отримувати актуальну інформацію про ринок праці. Також, усі бажаючі можуть

легко зареєструватись на порталі онлайн та отримувати послуги в будь-який зручний час.

Наразі, за інформацією Служби, основними факторами, що сприяли її розвитку є впровадження кращих європейських практик державних служб зайнятості, переорганізація керівництва установи та залучення стейкхолдерів [99].

Функціональні можливості portalу Служби зайнятості:

1. Вебпортал представлений в 4 різних мовах, серед яких є і українська.
2. На головній сторінці є можливість зареєструватись та увійти у власний кабінет, обрати послуги виходячи з кінцевої мети, а саме: 1) для шукачів роботи; 2) для роботодавців; 3) для організацій. Окремими розділами є статистичні дані, а саме «Ринок праці», а також, «Навчання» та «Контакти».

3. Важливою особливістю portalу є зручний користувацький досвід, оскільки портал є інтуїтивно зрозумілим, швидко завантажується та є зручним у використанні. Крім того, є можливість обрати функцію «Мова жестів».

4. За рахунок реєстрації в особистому кабінеті – надається можливість користуватись електронними послугами та сервісами в одному місці.

5. Детальніше про запропоновані послуги:

- 1) для шукачів роботи:

- можливість здійснити пошук вакансій;
- можливість отримати послуги для людей з обмеженими можливостями;
- можливість отримати заходи підтримки: підтримка навчання, підтримка мобільності, підтримка розвитку бізнесу та допомога при прибутті для працівників, найнятих з-за кордону;
- послуги для офіцерів та солдатів – надання підтримки особам, які звільнилися зі служби і мають право на державну пенсію, отримати першочерговий доступ до заходів Активної політики ринку для збільшення можливостей працевлаштування;

- надання інформації та правової допомоги задля протидії торгівлі людьми.

2) для роботодавців:

- рекрутинг – скориставшись послугою посередництва при працевлаштуванні на порталі, роботодавці можуть обговорити зі спеціалістом Служби процес рекрутингу, профіль кандидата та опис вакантної посади й інші умови;
- працевлаштування українців – особливості умов прийняття на роботу людей з України;
- процес реєстрації вакансій – можливість розмістити вакансію на порталі та отримати релевантні відгуки;
- субсидії на заробітну плату – можливість впровадити заходи субсидованого працевлаштування;
- працевлаштування громадян третіх країн – надання інформаційної допомоги роботодавцям щодо правових особливостей найму іноземців та затвердження квот.

3) для організацій:

- волонтерство – інформація про особливості укладання договорів про добровільне стажування для всіх зацікавлених осіб;
- тренінги – інформаційні послуги щодо організації тренінгів з працевлаштування та процесу рекрутингу, особливості законодавчих норм;
- сервіс карта соціальної допомоги – послуги з пошуку інформації про постачальників послуг соціальної, юридичної та психологічної підтримки по різних муніципалітетах Литовської Республіки.

4) ринок праці:

- показники ринку праці – надання інформації про актуальні зміни на ринку праці в Литовській Республіці щодо статусів реєстрацій безробіття, кількості клієнтів служби зайнятості, кількості

реєстрацій вакансій на порталі, інформація про найбільш затребувані професій тощо. Інформація є актуальною та оновлюється кожен місяць, також є можливість провести дослідження використовуючи карти та дашборди, проаналізувати табличні дані та скористатися архівом.

Щодо пошуку вакансій, то надається можливість здійснити швидкий пошук за ключовими словами, зоною робочого місця (Литовська Республіка або закордоном), за регіоном, групою професій та актуальністю. Станом на травень 2023 року на порталі опубліковано та відкрито приблизно 9000 вакансій.

2.3. Державне регулювання діяльності неурядових організацій в контексті розвитку електронних послуг в Україні

Розвиток електронних послуг в Україні. Історія впровадження інструментів електронного урядування умовно розпочалась у 1998 році, коли був прийнятий Закон України «Про Національну програму інформатизації» [100].

Протягом 2003-2009 років в Україні прослідковувалось формування електронного урядування, забезпеченням доступу до інформації та створенням основ онлайн взаємодії. Протягом цього періоду було прийнято ряд документів, зокрема постанови Кабінету Міністрів України, що стосувалися створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд», формування національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, засвідчення наявності електронного документа, застосування електронного цифрового підпису, здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади та упорядкування державних та адміністративних послуг.

Починаючи з 2010 року, почався етап, що характеризувався впровадженням концептуальних засад розвитку електронного урядування, затвердженням програм і планів дій щодо електронного урядування, запровадженням онлайн послуг, забезпеченням доступу до публічної інформації та онлайн консультацій.

Зокрема, у 2013 році було схвалено КМУ Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні [101]. В стратегії визначено термін «Електронна послуга», зокрема: «Електронна послуга – це послуга надана громадянам та організаціям в електронному вигляді за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій».

Сучасний етап, який умовно припадає з 2016 року по сьогодні, характеризується впровадженням електронного урядування на різних рівнях – центральному, місцевому та регіональному, зосередженням уваги на розгляді нової сфери – відкритих даних, посиленням розвитку електронних послуг для громадян та бізнесу, впровадженням електронної ідентифікації та міжвідомчої електронної взаємодії. Під час цього етапу була прийнята Концепція розвитку електронної демократії в Україні, а також було сформовано Міністерство цифрової трансформації України як центральний орган, відповідальний за цей процес.

За індексом надання електронних послуг (OSI) від ООН, Україна в 2022 році посідає 34 місце. Цей показник для таких пострадянських держав є дуже важливим, а такі зайняті місця в рейтингу показують постійний цифровий розвиток та збільшення основної уваги для укріплення довіри населення до органів влади таких держав, оскільки під час років СРСР про такий чинник мови і не могло йти [102]:

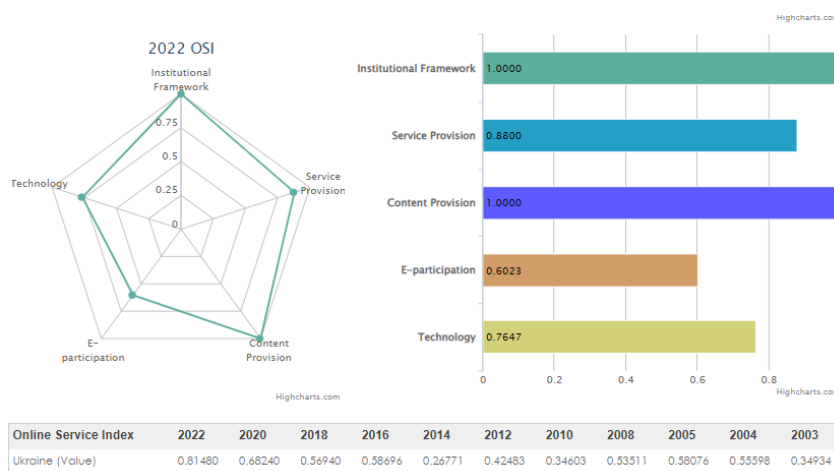

Рисунок 2.12. Индекс надання електронних послуг (OSI) Україна [102]

За основними компонентами оцінювання онлайн послуг маємо, що найбільш розвинутим в державі є Інституційна основа (Institutional Framework) та надання контенту (Content Provision), далі – надання послуг (Service Provision), технології (Technology), і на останньому місці з найменшим показником розвитку є електронна участь (E-participation).

З моменту активного розвитку електронного урядування в Україні, було прийнято 7 важливих законодавчих актів, необхідних для розвитку електронних послуг (перелік і їх мета зазначено у Додатку Г до кваліфікаційної роботи).

На нашу думку, найвизначнішим є Закон України від 15 липня 2021 р. № 1689-IX «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», який набрав чинності з 7 листопада 2021 року [103]. Головною метою Закону є встановлення законодавчих засад регулювання відносин у сфері надання публічних (електронних) послуг.

Зокрема, в Законі тлумачиться, що: «публічна послуга – це юридично або соціально значуща дія суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративна послуга, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, змінюються чи припиняються права та/або обов'язки суб'єкта звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення» [103].

Щодо електронної публічної послуги маємо: «електронна публічна послуга – це послуга, що надається органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні, у тому числі адміністративна послуга (у тому числі в автоматичному режимі), яка надається з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем на підставі заяви (звернення, запиту), поданої в електронній формі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг), або без подання такої заяви (звернення, запиту)» [103].

Відповідно до Закону України № 5203-VI від 06.09.2012 «Про адміністративні послуги» визначено що, адміністративні послуги можуть надаватися також у електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг і через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування [104].

У Постанові Кабінету Міністрів України № 829 від 02.09.2019 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» визначено утворення Міністерства цифрової трансформації України шляхом перетворення та реорганізації Державного агентства з питань електронного урядування [111].

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 856 від 02.09.2019 «Питання Міністерства цифрової трансформації», Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифра) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, відповідальним за розробку та впровадження державної політики щодо електронних та адміністративних послуг. Воно також виконує роль координатора для всіх інших центральних органів виконавчої влади України з питань цифрового розвитку держави [112].

До функцій Мінцифри можна віднести [112]:

1. Аналіз практик застосування законодавства в сфері своєї компетенції, розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, та представлення / надання їх Кабінету Міністрів України відповідно до встановленої процедури.

2. Розробку проєктів законів та інших нормативно-правових актів у сфері своєї компетенції.

3. Здійснення дій, спрямованих на створення та забезпечення ефективної роботи систем електронної взаємодії, електронної ідентифікації та інших.

Що стосується електронних послуг, Міністерство цифрової трансформації України здійснює наступні функції [112]:

1. Розробляє пропозиції основних напрямів розвитку системи надання електронних та адміністративних послуг.

2. Формує та підтримує функціонування Реєстру адміністративних послуг.

3. Координує діяльність органів влади, які створили центри надання адміністративних послуг, з метою підвищення якості надання електронних та адміністративних послуг, розвитку електронної інформаційної взаємодії між центрами та суб'єктами надання адміністративних послуг, розширення функціональності центрів та переліку послуг, які можна отримати через них;

4. Здійснює моніторинг якості надання електронних та адміністративних послуг.

Державне регулювання діяльності неурядових організацій в Україні.
Державне регулювання діяльності НУО в Україні відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для їх функціонування та розвитку.

В Україні, актуальними даними представлено що на 1 січня 2021 року було зареєстровано 160 тисяч громадських організацій. Такі дані наведені у дослідженні «Індекс сталості організацій громадянського суспільства», розробниками якого є Агентство США з міжнародного розвитку, Бюро з питань демократії, конфліктів та гуманітарної допомоги та Центр передового досвіду з питань демократії, прав людини та врядування [113].

Державне регулювання діяльності НУО в Україні через законодавчий та юридичний механізми відбувається наступним чином:

Україна має розвинену систему правового регулювання діяльності НУО. Головним нормативним актом, який визначає загальні принципи функціонування НУО, є Закон України № 4572-VI «Про громадські об'єднання». Цей закон встановлює правову базу для реєстрації та діяльності НУО, визначає їх правовий статус, принципи діяльності, а також засади звітності та контролю за їх діяльністю [114].

Відповідно до Закону України № 4572-VI від 22.03.2012 «Про громадські об'єднання» можна виділити декілька понять та форм громадського об'єднання [114]:

1. Громадське об'єднання визначається як добровільне об'єднання фізичних та/або юридичних осіб приватного права з метою захисту прав і свобод,

задоволення суспільних, включаючи економічні, соціальні, культурні, екологічні та інші інтереси.

2. Громадське об'єднання може бути створене у формі громадської організації або громадської спілки відповідно до організаційно-правової структури.

3. Громадська організація є одним з видів громадського об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

4. Громадська спілка є одним із видів громадського об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути як юридичні особи приватного права, так і фізичні особи.

Тим часом сфера дії Закону не поширюється на такі суб'єкти як: політичні партії, релігійні організації, непідприємницькі товариства, асоціації органів місцевого самоврядування, саморегулювних організацій [114].

В Законі визначені й основні принципи утворення та діяльності громадських об'єднань [114]:

1. Об'єднання людей відбувається добровільно, а не під примусом – кожна людина може самостійно вирішувати чи приєднувати до громадського об'єднання чи ні.

2. Членам об'єднання надається право самостійно управляти його діяльністю – члени мають право самостійно управляти роботою об'єднання і не допускати втручання до діяльності з боку держави або інших органів влади, крім випадків, передбачених законодавством.

3. Громадське об'єднання може обирати територію, на якій буде відбуватись його діяльність.

4. Усі члени об'єднання рівні перед законом – всі об'єднання мають однакові права і обов'язки згідно із законом.

5. Об'єднання не мають майнових інтересів і не заробляють на цьому гроші.

6. Діяльність об'єднання має бути прозорою та відкритою для громадськості – усі члени мають право на доступ до інформації про його діяльність та прийняті рішення.

7. Не можна утворювати та діяти в громадських об'єднаннях, які мають такі мети або здійснюють такі дії:

- спрямовані на ліквідацію незалежності України;
- мають на меті зміну конституційного ладу насильницьким шляхом;
- мають на меті порушити суверенітет і територіальну цілісність держави;
- намагаються незаконно захопити державну владу;
- пропагують війну, насильство або міжетнічну, расову, релігійну ворожнечу;
- порушують права і свободи людини та загрожують її здоров'ю;
- пропагують комуністичний або націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими та їхню символіку;
- дискримінують громадян на підставі раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного або соціального походження, майнового стану, місця проживання, мови або інших ознак;
- розповсюджують інформацію, яка виправдовує агресію Російської Федерації проти України або заперечує її;
- пропагують російський нацистський тоталітарний режим, агресію Російської Федерації проти України або символіку, пов'язану з військовим вторгненням російського нацистського тоталітарного режиму в Україну.

Важливим та актуальним принципом є саме заборона створення громадського об'єднання або його діяльності щодо пропаганди війни та виправдання агресії Російської Федерації проти України.

Членом громадського об'єднання можуть бути різні представники в залежності від виду об'єднання. Точніше: 1) членом громадської організації, крім молодіжної та дитячої, можуть бути особи, що досягли 14 років; 2) членом громадської спілки, крім молодіжної та дитячої, можуть бути особи, що досягли 18 років та не визнані судом недієздатним [114].

Нормативно-правовим забезпеченням діяльності НУО в Україні, окрім основного Закону «Про громадські об'єднання», визначено ще такий перелік законів:

1. Конституція України – розділ II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», а детальніше про діяльність тлумачиться в статі 36:

«Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей» [115].

2. Закон України «Про політичні партії в Україні». Закон регулює утворення, функціонування та діяльність політичних партій з метою забезпечення демократичного процесу, захисту прав і свобод громадян, а також створення умов для вираження політичних інтересів суспільства [116].

3. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації». Закон регулює взаємовідносини між державою та релігійними організаціями з метою забезпечення рівноправного статусу та недискримінації на основі релігійних переконань [117].

4. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Закон встановлює загальні правила для благодійної діяльності в Україні, регулює відносини у суспільстві, які спрямовані на розвиток благодійності, підтримує і поширює принципи гуманізму і милосердя, і створює сприятливі умови для створення та діяльності благодійних організацій [118].

5. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Закон встановлює специфічні правила щодо правового регулювання, процедури створення, права та гарантії діяльності профспілок [119].

6. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації». Закон встановлює правила та норми щодо організаційних та правових принципів створення та функціонування молодіжних і дитячих громадських організацій, а також забезпечує державні гарантії для забезпечення їх діяльності [120].

Державне регулювання діяльності НУО в Україні через фінансовий механізм може здійснюватися:

За Законом України «Про громадські об'єднання» в статті 23 визначено засади фінансової підтримки та процесу звітності громадських об'єднань [114]:

1. Громадські об'єднання, які мають офіційний статус, можуть отримувати фінансову підтримку з державного та місцевих бюджетів згідно з законом.

2. Громадські об'єднання, які отримують фінансову підтримку з державного та місцевих бюджетів, повинні представляти та оприлюднювати звіти про використання цих коштів згідно з законом.

3. Громадські об'єднання з офіційним статусом повинні вести фінансовий облік та складати звіти, бути зареєстрованими в податкових органах та сплачувати обов'язкові платежі відповідно до закону. Пільги, включаючи податкові, надаються на підставі закону.

Тим часом за механізмом звітності, громадські об'єднання мають:

1. Зберігати документи про їх створення та діяльність, включаючи інформацію про керівників та членів органів управління, та надавати цю інформацію державному реєстратору відповідно до закону. Ця інформація не є конфіденційною.

2. Підготувати щорічні фінансові звіти з детальним аналізом доходів і витрат.

3. Здійснювати контроль, щоб забезпечити правильне використання коштів у відповідності з метою та завданнями об'єднання.

4. Зберігати облікові документи стосовно внутрішніх та міжнародних операцій протягом не менше п'яти років та надавати їх компетентним державним органам за запитом або згідно з законом.

За механізмом обліку державного регулювання діяльності НУО в Україні визначено, що за Законом України «Про громадські об'єднання», громадські об'єднання мають пройти процес реєстрації. Причому, якщо громадське об'єднання хоче здійснювати свою діяльність як юридична особа або без такого статусу, то воно повинно пройти державну реєстрацію протягом 60 днів з дня проведення зборів, на яких об'єднання було засноване [114].

Регулювання державної реєстрації визначено Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Цей Закон встановлює правила для реєстрації юридичних осіб, включаючи їх символіку (у випадках, коли це передбачено законом), громадських формувань, які не є юридичними особами, а також фізичних осіб – підприємців [121].

За аналізом різних механізмів державного регулювання діяльності НУО в Україні, можна визначити такі умови для їх діяльності:

1. Реєстрація – НУО повинні бути зареєстровані відповідно до законодавства України. Зокрема, процес реєстрації відбувається в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань [122], держателем якого є Міністерство юстиції України [123].

2. Статутні вимоги – НУО повинні мати статутні документи, що мають відповідати вимогам законодавства.

3. Фінансові звіти – НУО повинні вести фінансову звітність та подавати її відповідальним органам державної влади.

4. Партнерство та співробітництво – НУО можуть вступати в партнерство з державними органами, бізнес-структурами та іншими НУО для спільної реалізації проєктів та ініціатив. Прикладом такого партнерства є проєкт Дія.

Освіта [124], який реалізується за участі Міністерства цифрової трансформації України та Фонду Східна Європа тощо [125].

5. Гранти та фінансова підтримка – держава, міжнародні організації та фонди можуть надавати гранти та фінансову підтримку НУО в Україні.

В цьому аспекті існує декілька організацій, що створюють програми в Україні, які спрямовані на розвиток неурядового сектору та підтримку діяльності НУО. Серед яких:

1. Міжнародний фонд «Відродження». Один з найбільших український благодійних фондів, що розвиває громадську суспільство в Україні протягом 33 років. Крім того, фонд Відродження оголошує конкурси на отримання фінансової допомоги згідно зі своїми цілями [126].

Серед програм, реалізованих Фондом представлені [126]:

1) програма «Демократія і належне врядування», основною метою якого є допомога Україні в збереженні стійкої демократії;

2) програма «Європа і світ», основною метою якої є підтримка європейської інтеграції України;

3) програма «Права людини та правосуддя», основною метою якої є сприяння притягнення Російської Федерації до відповідальності за злочини війни;

4) програма «Соціальний капітал», основною метою якої є розбудова та посилення спільноти, що є опорою відкритого суспільства;

5) програма «Громадянська стійкість», що ставить за мету усувати прогалини в захисті ВПО, ветеранів війни та сім'ї загиблих;

6) програма «Екологічна ініціатива», основною метою якої є розвиток громадських організацій, що працюють в екологічній сфері;

7) програма «Європейське Відродження», основною метою якої є сприяння інклюзивному, підзвітному, екологічному та розумному відновленню України;

8) програма «Підтримка аналітичних центрів», основною метою якої є покращення якості та практик прийняття рішень органами влади.

2. Фонд Східна Європа – українська благодійна неприбуткова організація, яка є одним з лідерів громадського сектору в Україні. У своїй діяльності Фонд співпрацює з державними та місцевими органами влади, громадськими лідерами, НУО, асоціаціями, університетами, дослідними інституціями та організаціями, що надають технічну допомогу. Крім того, Фонд періодично оголошує конкурси на підтримку проєктів грантами, серед яких значна кількість стосується розвитку НУО в Україні [127].

Серед реалізованих проєктів та програм Фонду, можна виділити такі [128]:

- 1) програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади», що реалізується протягом 2015-2023 років;
- 2) проєкт TAPAS – Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах, що реалізується задля підтримки України під час війни;
- 3) програма «Можливості працевлаштування» – створення можливостей для підвищення кваліфікацій та подальшого працевлаштування українців;
- 4) проєкт «Розроблення цифрових реєстрів», що впроваджується Міністерством цифрової трансформації України та Фондом;
- 5) проєкт «Фенікс», що допомагає посилити спроможність організацій громадянського суспільства ефективно працювати з ВПО та місцевою владою;
- 6) освітня онлайн-платформа «Зрозуміло», що реалізується для представників громадського сектору, органів державної та місцевої влади, та інших зацікавлених осіб.

3. Фонд «Нова демократія – головною метою діяльності якого є зміцнення міжрегіонального співробітництва та обмін досвідом між організаціями громадянського суспільства. Фонд заснований Міністерством закордонних справ Данії та підтримує східні держав-сусідів, серед яких є і Україна. Крім того, Фонд організовує конкурси на отримання грантів для реалізації різних проєктів та ініціатив [129].

Досвід державного регулювання діяльності неурядових організацій в контексті розвитку електронних послуг в Україні. Відповідно до Закону

України № 5203-VI «Про адміністративні послуги» (стаття 9) Адміністративні послуги в електронній формі надаються [104]:

- через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, у тому числі;
- через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

Згідно зі статтею 17 Закону України № 5203-VI від 06.09.2012 «Про адміністративні послуги», Єдиний державний вебпортал електронних послуг можна охарактеризувати як офіційне джерело, на якому можна отримати інформацію про надання адміністративних послуг у електронній формі, а також отримати доступ до цієї інформації через інтернет [104].

За допомогою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Портал Дія), який є офіційним джерелом інформації про адміністративні послуги в Україні, громадяни можуть отримувати адміністративні послуги в електронній формі та отримувати доступ до інформації про ці послуги через інтернет [130].

Дія – це бренд, що об'єднує мобільний додаток та вебпортал цифрової держави в Україні, який розроблений Міністерством цифрової трансформації України.

Серед команди проєкту Міністерства залучені різні державні органи, неурядові організації та представники бізнес-спільнот, серед яких: Керівництво держави, Комітет з питань цифрової трансформації, Міністерство цифрової трансформації України, Fedoriv Marketing Agency, spiilka design buro, Rafesthetic.tv, Приватбанк, Монобанк, EPAM, Офіс реформи адмінпослуг, проєкт TAPAS, проєкт SACCI, проєкт EUA4DigitalUA, Офіс ефективного регулювання BRDO, EGOV4UKRAINE та Програма EGAP [132].

Програма EGAP (Програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади») є надзвичайно важливим партнером для Міністерства цифрової трансформації України, оскільки надає підтримку державним органам у технічній розробці для українців на порталі Дія. Зокрема, Програма

фінансується Швейцарією і виконується Фондом Східна Європа у співпраці з Міністерством цифрової трансформації України протягом вже 8 років [132].

Важливо не зазначати також і великий внесок Фонду Східна Європа, які долучаються також до розвитку електронних послуг в Україні. За даними, представленими на сайті станом на 2023 рік, наразі 11 мільйонів українців користуються електронними послугами, які запровадив Фонд.

Сам Фонд Східна Європа – це українська благодійна неприбуткова організація, що сприяє соціальному та економічному розвитку України та є одним з лідерів громадського сектору [127].

Портал «Дія» дозволяє отримати послуги онлайн, зокрема, стати підприємцем, змінити вид діяльності чи припинити її, і це далеко не весь перелік можливостей, що надає портал [130].

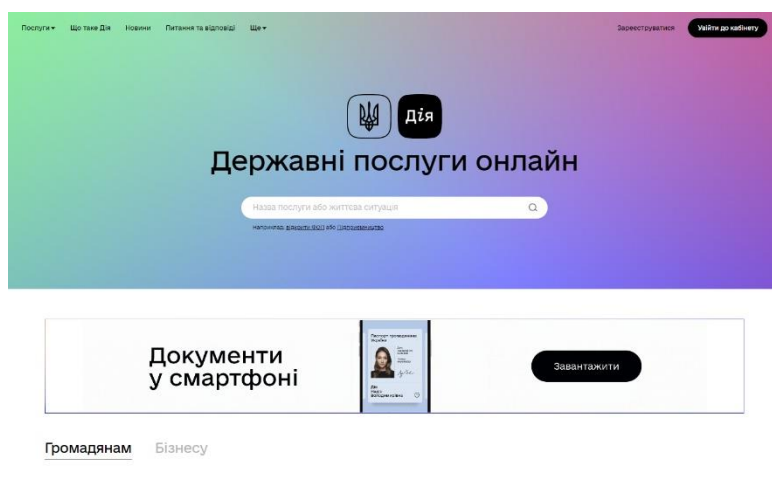

Рисунок 2.13. Головний вебпортал надання е-послуг в Україні (Дія) [130]

На порталі присутні такі розділи: «Послуги», «Що таке Дія», «Новини», «Питання та відповіді», «Ще», «Зареєструватись», «Увійти до кабінету», а також поле для пошуку послуг за назвою або життєвою ситуацією. Крім того, на порталі є блоки «Громадянам» та «Бізнесу», «Популярні послуги», «Новини», «Питання та відповіді» та інші додаткові можливості.

Інтерфейс порталу є зручним та зрозумілим для користувача, а також естетично приємним. Він містить різні анімаційні елементи, що полегшують сприйняття інформації. Дизайн порталу виконаний на високому рівні з унікальною айдентикою та шрифтами, які неможливо не помітити. Кольори

вдало підібрані, а інформація чітко й структуровано представлена. Інформація на порталі є простою та зрозумілою для будь-якого користувача, а акцентування на важливих темах, наприклад, в розділі «Популярні послуги», дозволяє зекономити час під час відвідування portalу.

Дизайн portalу докладно продуманий, з вдало підібраними колірними палітрами, відповідними шрифтами та чіткими візуальними елементами. Вся інформація подається у лаконічному та простому для сприйняття вигляді, що привертає користувачів. Застосовані правильний колірний контраст, розмір та відстань, що допомагають акцентувати увагу користувача. Головною перевагою та можливістю цього portalу є акцент на швидкому та зручному пошуку необхідної інформації для користувачів.

Іншим каналом надання електронних послуг в Україні є Єдиний портал вакансій Державної служби зайнятості [133]:

Рисунок 2.14. Єдиний портал вакансій [133]

На порталі представлено не багато інформації, проте є можливість здійснити пошук за назвою вакансії, обрати область, район, громаду, вид зайнятості, галузь та побажання заробітної плати.

Окремою галуззю пошуку представлена державна служба. Станом на травень 2023 року, всього знайдено 309 можливостей працевлаштування в державний сектор. До прикладу, серед наявних вакансій є: Головний державний інспектор до Дарницького управління Київського міського центру зайнятості, Головний спеціаліст відділу державних підприємств добувної галузі управління

переробної та добувної галузі департаменту управління державними підприємствами до Фонду державного майна України та Головний спеціаліст відділу статистики до Київського обласного центру зайнятості.

Іншим не менш важливим інструментом пошуку роботи та отримання електронних послуг є портал Вакансій державної служби від Національного агентства України з питань державної служби [134].

Проте, наразі станом на травень 2023 року, головний портал – career.gov.ua не функціонує. Це стає великою проблемою для людей, які бажають долучитись до державної служби в Україні.

Але, за допомогою інструменту Web Archive [135] нам надалась можливість дослідити функціональні можливості порталу, які були представлені раніше.

Зокрема, проаналізуємо можливості порталу в період лютого 2022 року [136]:

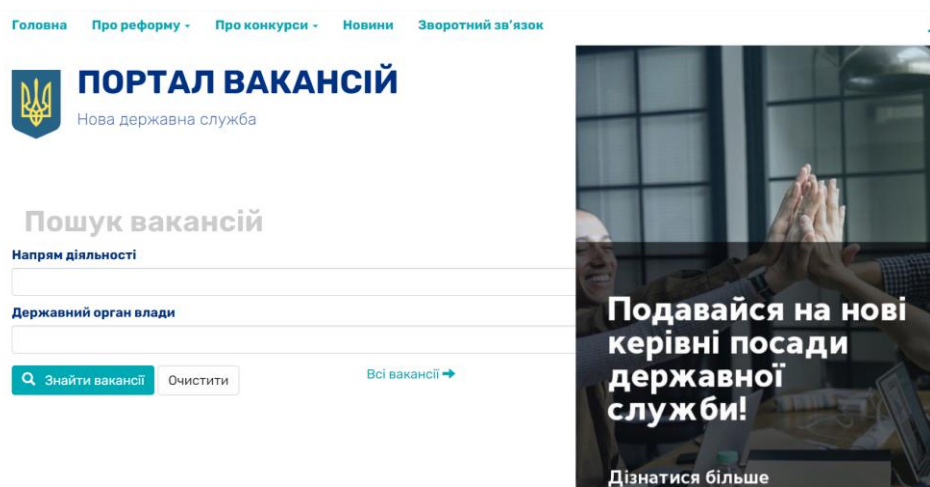

Рисунок 2.15. Портал вакансій від НАДС [136]

Як бачимо на порталі представлено такі блоки інформації як: «Головна», «Про реформу», «Про конкурси», «Новини» та «Зворотний зв'язок». Пошук вакансії здійснюється за напрямом діяльності та назвою державного органу влади.

В розділі «Про реформу» є можливість дослідити переваги порталу, мету реформи формування ефективної системи державного управління, її причини та головну ціль – «підвищення спроможності міністерств, перетворення їх на

потужні аналітичні центри, що будуть сфокусовані на формуванні політик, стануть лідерами у впровадженні реформ і підвищать ефективність діяльності уряду в цілому». До реформи та до створення порталу були залучені: Міністр Кабінету Міністрів України, Секретаріат Кабінету Міністрів України (СКМУ), Міністерство цифрової трансформації, Директорат публічної адміністрації СКМУ, НАДС, Офіс реформ Кабінету Міністрів України, проєкт ЄС EU4PAR.

Висновки до розділу 2

Розділ 2 присвячений аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій з урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг. В рамках цього дослідження було розглянуто досвід Естонської Республіки, Литовської Республіки та України.

За результатами аналізу досвіду Естонської Республіки було встановлено, що розвиток електронних послуг був успішним завдяки ефективному державному регулюванню діяльності неурядових організацій. Естонська Республіка активно залучала НУО до процесу надання електронних послуг на державних вебпорталах, що сприяло поліпшенню якості та доступності цих послуг.

Також, аналізуючи досвід Литовської Республіки, було виявлено, що взаємодія держави та неурядових організацій в Литовській Республіці є ключовим аспектом при наданні електронних послуг. Литовська Республіка успішно розвиває електронні послуги, а державне регулювання діяльності НУО сприяє створенню сприятливих умов для ефективної взаємодії між державою та громадським сектором.

Україна, аналізуючи її досвід, має значний потенціал для розвитку електронних послуг та державного регулювання діяльності НУО. Також Україна поступово працює над регулюванням діяльності НУО з метою створення прозорих та ефективних механізмів контролю та співробітництва між ними та державними органами.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1. Порівняльна характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій

1. Історія розвитку електронних послуг.

Естонська Республіка була першою державою, що почала розвивати сферу електронного урядування в 1991 році після розпаду СРСР. Вже в 1994 році було розроблено проєкт «Принципи інформаційної політики», а в 1996 – створено е-Кабінет (база даних оптимізації процесів прийняття управлінських рішень). В 2003 році було впроваджено вебпортал надання електронних послуг Eesti.ee [38].

В Литовській Республіці також почалися роботи у цьому напрямку, починаючи з 1991 року, коли була запропонована розробка інформаційного суспільства. В 2002 році була розроблена Концепція електронного урядування, а в 2003 році почалося створення онлайн-порталу – Електронний шлюз уряду [87].

В Україні, згідно з аналізом, впровадження інструментів електронного урядування розпочалося в 1998 році, що стало основою для розвитку інформаційного суспільства. Того ж року був прийнятий Закон України «Про концепцію Національної програми інформатизації». У 2002 році були врегульовані питання оприлюднення інформації про діяльність органів виконавчої влади в інтернеті. Протягом періоду з 2010 по 2015 роки були запроваджені перші електронні послуги, а також була прийнята основна концепція розвитку електронного урядування в Україні. Під час сучасного етапу розвитку е-урядування було відзначено значний прогрес, з'явився відповідальний орган – Міністерство цифрової трансформації України, а також була заснована проєкт «Дія».

Отже, зробивши аналіз обраних практик, можна зробити висновки про те, що в Естонській Республіці та Литовській Республіці процес розвитку даної галузі розпочався ще в 1991 році після розпаду СРСР. Пізніше, у 1998 році, Україна також почала зазнавати змін у державній політиці, зокрема щодо інформатизації.

Крім того, під час аналізу було виявлено певні спільні риси у розвитку цієї сфери в Естонській Республіці, Литовській Республіці та Україні, зокрема, органи публічного управління та адміністрування почали впроваджувати електронне урядування з акцентом на розвиток інформаційного суспільства та загальної політики в цих державах.

2. Індекс надання електронних послуг (OSI) ООН за 2022 рік.

Естонська Республіка займає перше місце та має найвищий рівень серед всіх держав за індексом, Литовська Республіка – на 28-му місці, тоді як Україна посідає 34-те місце.

За конкретними показниками можна сказати, що найбільш розвиненими показниками в Естонії є Інституційна основа та Надання контенту, в Литовській Республіці – Інституційна основа та Надання контенту, а в Україні – Інституційна основа та Надання контенту.

Проте слід зазначити, що як в Литовській Республіці, так і в Україні найменш розвиненим показником є електронна участь, яка оцінює доступ громадян до електронних послуг онлайн. Цей показник є важливим для таких пострадянських держав, а такі зайняті місця в рейтингу свідчать про постійний цифровий розвиток і зростання уваги до зміцнення довіри населення до владних органів таких держав, оскільки за радянських років такий фактор навіть не розглядався.

3. Нормативно-правове забезпечення впровадження та розвитку електронних послуг.

За аналізом прийнятих нормативно-правових актів в обраних практиках простежуються такі моменти:

В усіх обраних практиках прийнято окремі законодавчі акти про: забезпечення доступу до публічної інформації; захист персональних даних; кібербезпеку; електронну ідентифікацію та довірчі послуги; документи, що посвідчують особу та електронний цифровий підпис; публічні закупівлі; про послуги (державні, електронні, адміністративні, публічні); введення реєстрів; впровадження електронного уряду; політику інформатизації; відкриті дані; цифровий розвиток.

4. Інституційна складова надання е-послуг.

За основу аналізу було взято окремі актуально заповнені анкети, представлені в індексі розвитку електронного урядування ООН для кожної держави.

Зокрема, анкети представлені в усіх зарубіжних практиках, проте, відсутня в Україні. Тим часом за 2020 рік анкета була заповнена та представлена в рейтингу. Причини можуть бути різними, але, головною метою, наразі, може виступати максимальний захист даних в умовах повномасштабного вторгнення або неможливість заповнення анкети відповідальної особи за певним заданим проміжком часу.

Відповідальними органами за розвиток електронного урядування та електронних послуг в обраних практиках є:

Естонська Республіка – Державний офіс ІТ-директора при Міністерстві економіки та зв'язку, а також, підпорядкований орган офісу – Департамент державної інформаційної системи Естонії.

Литовська Республіка – Міністерство економіки та інновацій Литовської Республіки.

Україна – Міністерство цифрової трансформації України.

5. Фази зрілості е-послуг.

Якщо розглядати загальний рівень розвитку електронних послуг в усіх зазначених державах, то в цілому, можна сказати, що рівень зрілості е-послуг сягають 3 або 4 фази. Окремо, хотілось би зазначити, що в Литовській Республіці та Україні певні послуги можна віднести й до 1 та 2 фази.

Можна стверджувати, що в Україні рівень фаз зрілості сягає й 1, і 2, і 3, і 4, оскільки, є певні прогалини в недорозвинутих послугах, а також, певні проблеми з послугами, які можна отримати тільки шляхом фізичної присутності

6. Державне регулювання діяльності НУО.

За законодавчим та юридичним механізмом регулювання діяльності:

В Естонській Республіці, Литовській Республіці та Україні діяльність НУО регулюється законодавством, яке визначає правила створення, функціонування та діяльності цих організацій. Однак, існують певні різниці у законодавчих та юридичних механізмах, що регулюють НУО у цих державах:

Естонська Республіка:

- основним законом, що визначає правову основу для діяльності НУО, є Закон про неприбуткові організації;
- НУО визнаються самостійними та незалежними від держави і комерційних організацій;
- діяльність НУО повинна бути спрямована на досягнення громадських, гуманітарних, соціальних, культурних, екологічних, економічних або інших цілей загального блага;
- дохід, отриманий НУО, може використовуватися тільки для досягнення цілей, зазначених у статуті;
- для створення неприбуткової організації засновники НУО мають укласти установчий договір;
- для внесення НУО до реєстру правління неприбуткової асоціації засновники мають подати звернення;
- членом НУО може бути кожна фізична або юридична особа, яка відповідає вимогам статуту.

Литовська Республіка:

- головним законом, що регулює діяльність НУО, є «Закон про громадські організації»;

- громадські організації мають право на самостійну діяльність у визначених сферах;
- Закон не визначає діяльність політичних партій, інших політичних організацій, професійних спілок, релігійних громад, асоціацій та центрів, а також юридичних осіб, які створені відповідно до статутів або канонів традиційних релігійних громад, асоціацій та центрів, благодійних організацій, благодійних та спонсорських фондів;
- Литовське законодавство встановлює процедуру реєстрації громадських організацій;
- громадські організації можуть мати статус юридичної особи;
- дохід, отриманий громадською організацією, повинен бути використаний відповідно до її статуту та цілей;
- громадські організації мають право на отримання публічної фінансової підтримки та грантів від уряду, місцевих органів влади та інших джерел;
- членом НУО може бути громадянин Литовської Республіки та (або) іноземці, які постійно проживають в державі, та досягли 18 років.

Україна:

- в Україні діяльність НУО регулюється основним Законом України «Про громадські об'єднання»;
- в Законі визначено декілька понять громадського об'єднання, яке включає в себе громадську організацію та громадську спілку;
- НУО можуть бути створені у формі об'єднань громадян, благодійних фондів, громадських об'єднань та інших форм;
- реєстрація НУО проводиться відповідним органом державної реєстрації;
- НУО мають право на отримання публічної фінансової підтримки, грантів, пожертвувань та інших видів фінансової допомоги;

- діяльність НУО повинна бути спрямована на досягнення соціальної, гуманітарної, наукової, культурної, освітньої та інших цілей загального блага;
- членом НУО можуть бути особи, що досягли 14 років або особи, що досягли 18 років та не визнані судом недієздатним в залежності від виду НУО.

Тим часом, також, в законодавстві та юридичних механізмах регулювання діяльності НУО в Естонській Республіці, Литовській Республіці та Україні є певні спільні риси та відмінності:

Спільні риси:

- 1) законодавча база: у всіх трьох державах існують закони, що регулюють діяльність НУО;
- 2) створення і реєстрація: у всіх трьох державах НУО можуть бути створені шляхом укладення установчого договору або утворення громадського об'єднання. Для отримання правового статусу НУО потрібно подати заяву до відповідного реєстру;
- 3) самостійність: НУО визнаються самостійними організаціями, незалежними від держави та комерційних організацій;
- 4) громадські цілі: діяльність НУО повинна бути спрямована на досягнення громадських, гуманітарних, соціальних, культурних, екологічних, економічних або інших цілей загального блага.

Відмінності:

- 1) основний закон: в Естонській Республіці основним законом, що регулює діяльність НУО, є Закон про неприбуткові організації. У Литовській Республіці це Закон про громадські організації, а в Україні – Закон про громадські об'єднання.
- 2) визначення НУО: в Литовській Республіці і Україні НУО визначаються як громадські об'єднання, а в Естонській Республіці вони називаються неприбутковими організаціями.

3) вікові обмеження: в Литовській Республіці та Україні є вікові обмеження для членів НУО, деякі категорії осіб можуть вступати у НУО після досягнення певного віку.

4) облік та звітність: законодавство кожної держави має свої вимоги щодо бухгалтерського обліку, звітності та контролю.

Аналіз та порівняння процесу державного регулювання діяльності НУО в Естонській Республіці, Литовській Республіці та Україні через обліковий механізм:

1. Естонська Республіка: реєстрація НУО та профспілок здійснюється в Міністерстві Внутрішніх Справ. Це включає реєстрацію в Реєстрі некомерційних асоціацій і фондів, що збирає інформацію про НУО та є юридичним основою їх діяльності.

2. Литовська Республіка: створення НУО також потребує реєстрації відповідними державними органами. Реєстрація відбувається в Міністерстві юстиції Литовської Республіки, яке відповідає за реєстрацію статуту громадських організацій. Цей процес включає подання статуту, організаційної структури та інформації про цілі та завдання організації.

3. Україна: В Україні НУО, також, підлягають державній реєстрації. Це може бути реєстрація як юридичної особи, так і без такого статусу. Державна реєстрація здійснюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Вона включає процес подання відповідних документів та символіки (за необхідності) для реєстрації.

Узагальнюючи, всі три держави мають процедури державної реєстрації НУО. В Естонській Республіці та Литовській Республіці реєстрацію здійснюють відповідні міністерства (Міністерство Внутрішніх Справ та Міністерство юстиції відповідно), тоді як в Україні реєстрація залежить від державних органів, що відповідають за державну реєстрацію юридичних осіб. Крім того, всі три держави надають важливість звітності та обліку діяльності НУО для

забезпечення прозорості та контролю за використанням фінансових ресурсів та досягненням цілей.

Порівнюючи досвід державного регулювання НУО щодо фінансового механізму в Естонській Республіці, Литовській Республіці та в Україні, можна виділити такі особливості:

1. Естонська Республіка: органи публічного управління та адміністрування можуть надавати фінансову підтримку НУО у формі грантів, субсидій та іншої допомоги. Ця підтримка доступна для реалізації проєктів, програм та ініціатив, спрямованих на досягнення соціальних, культурних, екологічних та інших цілей загального блага. Доступність фінансової підтримки відповідає принципу прозорості та підтримує розвиток НУО.

2. Литовська Республіка: фінансування громадських організацій може здійснюватися за рахунок членських внесків, пожертвувань, отриманих від фізичних осіб, благодійних організацій, благодійних фондів, а також інших джерел. Державні та муніципальні органи можуть виділяти кошти громадським організаціям тільки для конкретних програм та проєктів у сферах культури, освіти, спорту, оздоровлення та інших соціальних або спеціальних програм, відповідно до схваленого бюджету.

3. Україна: в Україні НУО можуть отримувати фінансову підтримку з державних та місцевих бюджетів. Громадські об'єднання з офіційним статусом зобов'язані вести фінансовий облік, складати звіти та бути зареєстрованими в податкових органах. Отримання фінансової підтримки пов'язане з обов'язковою звітністю про використання цих коштів.

Отже, в Естонській Республіці, Литовській Республіці та Україні існують різні підходи до фінансового механізму державної підтримки НУО. В Естонській Республіці та Литовській Республіці надаються загальні види фінансової допомоги, спрямовані на досягнення різних цілей загального блага, тоді як в Україні більший акцент зроблено на звітності та контролі за використанням коштів.

Узагальнені дані представлені в інтегральній таблиці «Таблиця порівняльної характеристики зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на вебпорталах щодо працевлаштування» (– Додаток І до кваліфікаційної роботи).

7. Процес надання електронних послуг за участі держави та НУО.

Естонська Республіка. Головний вебпортал електронних послуг – це Eesti.ee. Розпорядником державного порталу є Державне інформаційне агентство (Riigi infosüsteemi amet (RIA)). Державне агентство інформаційних систем (RIA) є національним центром компетенції, який формує та захищає основи цифрового суспільства Естонської Республіки [50].

Тим часом, спільно з розпорядником – Державним агентством інформаційних систем Естонії, на вебпорталі є можливість дослідити участь НУО в процесі надання електронних послуг громадянам та бізнесу, серед яких: Асоціація міст і муніципалітетів Естонії, Естонська Каса здоров'я, фонд KredEx, НУО «Окружні центри розвитку» та Фонд страхування на випадок безробіття.

На порталі «Eesti» наразі наявні наступні можливості.

1. На головній сторінці: «Життєві події», «Державні та національна свята, скорочені робочі дні», «Новини» та контакти.
2. Зверху окремі розділи: «Приватна особа» та «Підприємець».
3. Можливість «Увійти до кабінету» та «Зареєструватись».
4. Поле для пошуку державних послуг онлайн

Блок «Життєві події» для громадян є дуже корисним та зрозумілим для користувачів. Через розробку таких функціональних особливостей сайту, є можливість інтуїтивно обрати саме те, в чому полягає потреба. Така навігація надає багато переваг: користувач, який вперше знайомиться з порталом – може легко пристосовуватися до нього. Такими темами на сайті представлено: «Я захворів», «Народження дитини», «Укладання шлюбу», «Зміна місця проживання», «Бажання відкрити підприємство», «Для власника транспортного засобу», «Я втратив роботу» та «Готуюся до виходу на пенсію».

Портал дуже якісно організовано в плані пошуку послуг, є адаптованим та інтуїтивно зрозумілим до сучасних вимог користувачів. Інтерфейс є зручним, а основні кольори, що переважають в дизайні – це кольори державного прапора Естонської Республіки.

Щодо надання та отримання послуг, то перелік достатньо великий. На додачу, на головній сторінці portalу виокремлено найпопулярніші електронні послуги, що дозволяє знайти потрібну інформацію. Це також значно економить час користувача. Головною особливістю portalу є зникнення потреби людини в пошуку конкретної установи, що відповідає за ту чи іншу послугу, а натомість, портал фокусується та пропонує певний перелік, незалежно від того який державний орган несе за це відповідальність.

Литовська Республіка. Головним порталом надання електронних послуг ве Шлюз електронного уряду – портал електронних адміністративних та державних послуг (E-Government Gateway – administrative and public e-services portal) [87].

Відповідальний орган за розробку та функціонування portalу – Міністерство економіки та інновацій у співпраці з партнерам займається реалізацією розвитком послуг portalу.

Серед партнерів Міністерства представлено й перелік НУО, що входять до його структури як підвідомчі установи та підприємства. Серед таких НУО представлені такі громадські організації як: ГО «Invest in Lithuania», ГО «Lithuania Travel», Агентство «VšĮ Inovacijų» та ГО «Литовський інноваційний центр».

Портал має різні розділи, такі як головна сторінка, сторінки для громадян, бізнесу та державного сектору. Також присутні електронні документи, централізовані державні закупівлі і можливість зареєструватись та увійти до особистого кабінету. Є поле пошуку, де користувач може шукати послуги та постачальників за назвою або ключовими словами. На головній сторінці є блок статистики з актуальною інформацією.

Портал пропонує органам державної влади простий спосіб організовувати, надавати та керувати е-послугами. Оптимізація та доступність е-послуг для

громадян, бізнесу, НУО та державних службовців забезпечується функціонуванням цього головного порталу. Портал – це також універсальний та віртуальний простір для комунікації органів державного управління з населенням країни.

За офіційною статистикою, яка надається на порталі, загалом було опубліковано 658 послуг, а станом на травень 2023 року було замовлено 13 405 524 таких послуг [87]. Головним недоліком є подання статистики не в зовсім інтерпретативному вигляді, відсутні актуальні звіти та стратегії.

Щодо дизайн-системи, то хоч дизайн порталу не відповідає сучасним трендам, але функціональні особливості та кількість послуг, що є автоматизованими, перекриває цей недолік. Проте, з розвитком технологій та можливістю отримання фінансової допомоги від ЄС, органам публічного управління та адміністрування все ж таки слід звернути увагу на цю складову.

Україна. Надання адміністративних послуг в електронній формі та доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі інтернет забезпечуються засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, який є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні (Портал Дія) [130].

Дія – це мобільний застосунок, вебпортал і бренд цифрової держави в Україні, розроблений Міністерством цифрової трансформації України.

Серед команди проєкту Міністерства залучені різні державні органи, неурядові організації та представники бізнес-спільнот, серед яких: Керівництво держави, Комітет з питань цифрової трансформації, Міністерство цифрової трансформації України, Fedoriv Marketing Agency, spiilka design buro, Rafesthetic.tv, Приватбанк, Монобанк, EPAM, Офіс реформи адмінпослуг, проєкт TAPAS, проєкт SACCI, проєкт EUA4DigitalUA, Офіс ефективного регулювання BRDO, EGOV4UKRAINE, Програма EGAP та Фонд Східна Європа.

Інтерфейс порталу є зручним та зрозумілим, естетично приємним для користувача, присутня різня анімація для більш зрозумілого сприйняття інформації. Дизайн порталу на вищому рівні, унікальна айдентика та шрифт

неможливо не помітити, кольори влучно підібрані, все чітко та структуровано. Інформація, яка представлена на порталі, є проста та зрозуміла для будь-якого користувача, а наявне акцентування на важливих темах чи, наприклад, на блоці «Популярні послуги», значно заощаджують час відвідування portalу.

Дизайн Portalу ретельно пропрацьований: підібрані влучні колірні палітри, відповідні шрифти, все чітко візуалізовано та структуровано. Вся інформація подається у лаконічному та простому для споживання вигляді, що не може не приваблювати користувачів. Дотриманий колірний контраст, витримані розмір та відстань.

3.2. Порівняльна характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах щодо працевлаштування

Аналіз portalу Каси з безробіття Естонії («Eesti Tootukassa») [70] за наведеними критеріями:

1. Доступність в отриманні послуг у сфері працевлаштування: портал Каси з безробіття забезпечує легкий доступ до послуг у сфері працевлаштування. Він пропонує різні можливості пошуку роботи за допомогою ключових слів, сфери діяльності та локацій.

2. Функціональність portalу: портал надає інформацію про вакансії, допомагає роботодавцям знайти працівників, надає кар'єрні консультації і допомогу у набутті нових навичок. Портал також забезпечує можливість подання заяви на отримання страхового відшкодування з безробіття.

3. Взаємодія держави та НУО при наданні послуг на порталі: Каса з безробіття, як громадсько-правова юридична особа, залучає представників державних органів при прийнятті управлінських рішень. Це дозволяє враховувати інтереси усіх зацікавлених сторін трудових відносин.

4. Інтерфейс та користування portalу: портал має зрозумілий інтерфейс, що спрощує користування ним. Головна сторінка містить блоки інформації про

пошук роботи, кар'єру, знижену працевздатність та роботодавців. Доступ до порталу можливий на різних мовах, що полегшує пошук інформації для іноземців. Також, наявність власного кабінету сприяє персоналізації та зручному користуванню послугами порталу.

5. Контент: портал надає актуальну та корисну інформацію про вакансії, кар'єрні можливості, підтримку для молодих людей, пошук трудових практик та стажувань. Дані є відкритими та актуальними, що сприяє ефективному використанню порталу користувачами.

6. Захист даних та приватність: портал забезпечує захист даних та приватність користувачів. Зокрема, на порталі виокремлено розділ щодо політики збереження та захисту даних.

7. Технічна підтримка: портал забезпечує технічну підтримку користувачам. В разі виникнення проблем чи запитань, користувачі можуть звернутись за допомогою до підтримки, що представлена у вигляді чат-боту на порталі.

8. Вплив порталу на покращення ситуації на ринку праці: портал має потенціал покращити ситуацію на ринку праці Естонської Республіки шляхом надання послуг працевлаштування, сприяння високій трудовій зайнятості населення працевздатного віку та попередження тривалого безробіття. Портал також допомагає залучати працівників до різних сфер діяльності та сприяє розвитку кар'єри.

Аналіз порталу Служби зайнятості Литовської Республіки [90] за наведеними критеріями:

1. Доступність в отриманні послуг у сфері працевлаштування: портал Служби зайнятості Литовської Республіки надає можливість легко зареєструватись онлайн і отримувати послуги у будь-який зручний час. З посиленням обслуговуючої інфраструктури через телефонні та електронні сервіси, громадяни Литовської Республіки можуть швидко та просто отримувати актуальну інформацію про ринок праці.

2. Функціональність portalу: портал представлений у 4 різних мовах, включаючи українську. На головній сторінці є можливість зареєструватись та увійти у власний кабінет. Портал має інтуїтивно зрозумілий та швидкий інтерфейс, а також функцію «Мова жестів». За рахунок реєстрації в особистому кабінеті надається можливість користуватись електронними послугами та сервісами в одному місці.

3. Взаємодія держави та НУО при наданні послуг на порталі: на порталі присутні представники різних сторін: професійні спілки, організації роботодавців та представники державних інституцій. Така тристороння рада забезпечує взаємодію та участь НУО в управлінні Службою зайнятості. Професійні спілки представляють інтереси недержавного сектору, а представники державних інституцій забезпечують підтримку та співпрацю з Службою.

4. Інтерфейс та користування порталом: портал має досить зручний та простий інтерфейс, що дозволяє користувачам швидко орієнтуватись і знаходити потрібну інформацію. На головній сторінці portalу розміщена основна навігація, яка дає доступ до різних розділів, таких як пошук роботи, пошук працівників, навчання та розвиток, соціальні пільги тощо.

5. Контент: портал містить велику кількість інформації, яка є актуальною для пошуку роботи та працевлаштування. Користувачі можуть знайти інформацію про актуальні вакансії, ринок праці, підтримку для безробітних, програми навчання та підвищення кваліфікації, соціальні пільги та багато іншого. Інформація регулярно оновлюється, щоб відображати зміни на ринку праці та нові можливості.

6. Захист даних та приватність: на порталі присутня інформація щодо обробки та захисту персональних даних, який регулюється законодавством Литовської Республіки.

7. Технічна підтримка: портал забезпечує технічну підтримку користувачам. В разі виникнення проблем чи запитань, користувачі можуть

звернутись за допомогою до підтримки, що представлена у вигляді чат-боту на порталі.

8. Вплив portalу на покращення ситуації на ринку праці: Портал Служби зайнятості Литовської Республіки надає різноманітні послуги як для шукачів роботи, так і для роботодавців і організацій. Шукачі роботи можуть здійснювати пошук вакансій, отримувати підтримку та навчання, а також отримувати інформацію щодо ринку праці. Роботодавці мають можливість розміщувати вакансії, отримувати допомогу в рекрутингу та навчанні тощо.

Аналізуючи Єдиний портал вакансій Державної служби зайнятості України [133], можна зробити наступні висновки:

1. Доступність у отриманні послуг у сфері працевлаштування: портал надає можливість шукати вакансії за різними критеріями, такими як назва вакансії, область, район, громада, вид зайнятості, галузь та бажана заробітна плата. Це дозволяє користувачам швидко знайти вакансії, що відповідають їхнім потребам.

2. Функціональність portalу: на порталі можна знайти інформацію про вакансії у різних галузях, включаючи державний сектор. Користувачі можуть подати заявку на вакансію прямо через портал.

3. Взаємодія держави та НУО при наданні послуг на порталі: на порталі відсутня інформація про взаємодію держави та НУО при наданні електронних послуг у сфері працевлаштування.

4. Інтерфейс та користування portalу: портал має простий і зрозумілий інтерфейс. За допомогою фільтрів користувачі можуть налаштувати пошук і знайти вакансії, які їх цікавлять.

5. Контент: на порталі можна визначити актуальність інформації за рахунок вказання актуальної дати розміщення вакансії.

6. Захист даних та приватність: на порталі відсутня інформація про політику захисту даних.

7. Технічна підтримка: на порталі зазначено перелік соціальних мереж, де є можливість залишити свій відгук, а також, присутня інформація про електронну пошту, номери телефонів та чат-бот.

8. Вплив порталу на покращення ситуації на ринку на праці: з аналізу порталу, на нашу думку, важко визначити точний вплив порталу на покращення ситуації на ринку праці.

Проаналізувавши платформу з працевлаштування Лоббі Ікс [137], можна виокремити такі особливості:

1. Доступність у отриманні послуг у сфері працевлаштування: платформа надає можливість кандидатам шукати вакансії, надсилати заявки та взаємодіяти з роботодавцями через електронну систему.

2. Функціональність: платформа має значну кількість функціональних можливостей для кандидатів та роботодавців. Це включає пошук вакансій, отримання та відправлення онлайн-заявок, надання рекомендацій кандидатам, комунікацію з роботодавцями, аналітику та звіти. Кандидати можуть зручно шукати вакансії та надсилати свої резюме, а роботодавці мають доступ до функцій, що сприяють ефективному відбору кандидатами.

3. Взаємодія держави та НУО при наданні послуг на порталі: Лоббі Ікс співпрацює з державними органами та громадськими організаціями для надання послуг у сфері працевлаштування. Платформа допомагає державним роботодавцям залучати та відбирати кваліфікованих кандидатів, що сприяє покращенню ефективності роботи в цій сфері.

4. Інтерфейс та користування: портал має зрозумілий інтерфейс, при відкритті платформи користувачі бачать головну сторінку, яка містить сучасний дизайн з основними функціональними елементами. На сторінці розміщені наступні компоненти: навігаційне меню, пошуковий рядок, можливість підписатись на щотижневу розсилку, відібрані вакансії та категорії вакансій.

5. Контент: на платформі наявна актуальна та корисна інформація щодо вакансій, процесу працевлаштування, вимог до кандидатів та іншої пов'язаної інформації.

6. Захист даних та приватність: використання таких даних про кандидатів, як резюме та інші документи, відбувається виключно під час процесу працевлаштування до конкретної організації і не надаються третім особам.

Проте, на головній сторінці, відсутня конкретна інформація про захист персональних даних.

7. Технічна підтримка: в разі виникнення можливих проблем, роботодавець або кандидат можуть звернутись до менеджера платформи за допомогою соціальних мереж або електронної пошти.

8. Вплив порталу на покращення ситуації на ринку праці: Лоббі Ікс, як громадська організація, що надає послуги з працевлаштування, може мати значний вплив на покращення ситуації на ринку праці в Україні. За рахунок покращення рекрутингових процесів, державні роботодавці, які користуються послугами Лоббі Ікс, мають можливість, безпосередньо розміщувати вакансії на платформі, що сприяє до кращого залучення кваліфікованих кандидатів на державну службу та до акцентування уваги на важливості роботи в державному секторі.

Узагальнені дані представлені в інтегральній таблиці «Таблиця порівняльної характеристики зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на вебпорталах щодо працевлаштування» (– Додаток Д до кваліфікаційної роботи).

3.3. Взаємодія держави та неурядових організацій в Україні (на прикладі діяльності «Лоббі Ікс» у сфері надання електронних послуг у сфері працевлаштування)

Лоббі Ікс є українською громадською організацією, а також платформою з працевлаштування та агенцією з рекрутингу, яка має на меті підтримувати реформи в Україні, працевлаштовуючи фахівців в державний та громадський сектори. Організація співпрацює з державними органами, громадськими організаціями, благодійними фондами, волонтерськими проєктами, медіа з незалежною редакційною політикою, прогресивними компаніями, інноваційними стартапами та підрозділами Сил Оборони [138].

Організація розпочала свою діяльність в 2015 році як соціальне підприємство для пошуку фахівців в державний та громадський сектори для підтримки реформ в Україні. Місія організації – працевлаштовувати задля прогресу України.

Крім основної діяльності з працевлаштування та рекрутингу, Лоббі Ікс надає електронні послуги для поліпшення взаємодії з роботодавцями та партнерами. Одна з таких послуг – використання онлайн-платформи для реєстрації та збору даних про кандидатів на вакансії, а також обробка та передача інформації про кандидатів безпосередньо роботодавцям. Платформа доступна за посиланням thelobbyx.com [137].

На цій платформі можна ознайомитись з діяльністю організації щодо працевлаштування громадян й до органів публічного управління та адміністрування. Портал дозволяє зручно та швидко залучати фахівців до співбесід та вести роботу з ними в електронному форматі. Використання таких даних про кандидатів використовуються виключно під час процесу працевлаштування до конкретної організації і не надаються третім особам.

Організація розпочала свою діяльність у березні 2015 року. Була створена Владиславом Грезєвим як волонтерська ініціатива для пошуку фахівців до державних установ та громадських організацій після Революції Гідності:

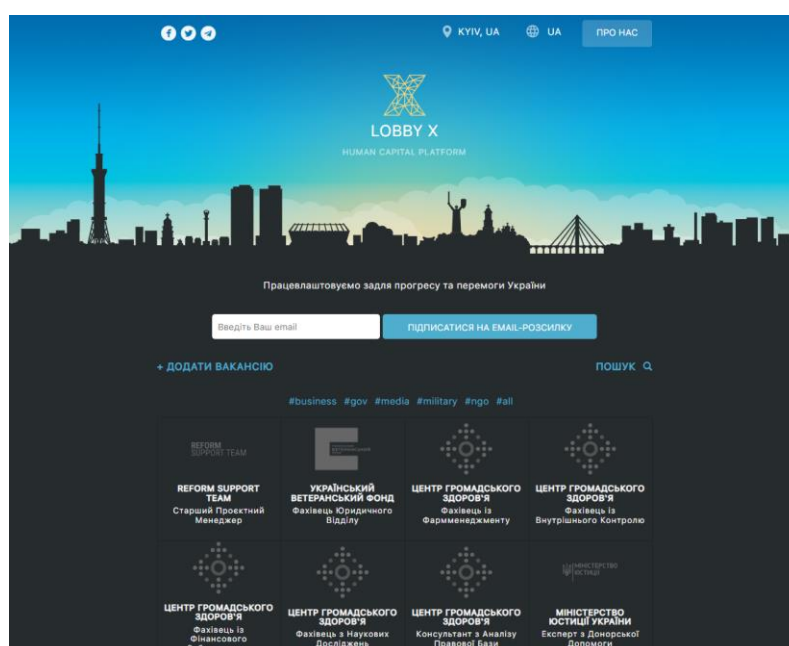

Рисунок 3.16. Платформа Lobby X [137]

Платформа надає широкий спектр функціональних можливостей, що сприяють ефективному та зручному пошуку роботи для кандидатів та залученню фахівців для роботодавців. Основні функції платформи включають:

1. Пошук вакансій: кандидати мають можливість шукати вакансії, що відповідають їхнім інтересам та професійним навичкам. Вони можуть скористатись хештегами за видами діяльності.

2. Онлайн-заявки: кандидати можуть надсилати свої резюме та супровідні листи на вакансії, які їх цікавлять, безпосередньо через платформу. Це дозволяє зручно, доступно та швидко подавати заявки на бажані посади.

3. Рекомендації: платформа може надавати кандидатам рекомендації щодо вакансій, які можуть їх зацікавити на основі їх минулих подач. Зокрема, це послуга щотижневої розсилки по пошті дозволяє залучити більше людей на актуальні вакансії, а також забезпечити співставлення кандидатів з відповідними посадами.

4. Комунікація з роботодавцями: платформа є посередником між кандидатами та роботодавцями, тому кандидати можуть отримувати повідомлення щодо стану їх заявок та іншої важливої інформації.

5. Аналітика та звіти: роботодавці мають доступ до звітів, що допомагають оцінювати ефективність процесу працевлаштування.

Тим часом, Лоббі Ікс надає спеціальні можливості для державних роботодавців, які допомагають державним органам залучати та відбирати кваліфікованих кандидатів:

1. Безкоштовне розміщення вакансій: державні роботодавці можуть безпосередньо розміщувати свої вакансії на платформі. Надається можливість вказати детальну інформацію про посаду, вимоги до кандидатів, їх обов'язки та інші деталі.

2. Пошук та фільтрація кандидатів: державні роботодавці мають доступ до бази даних кандидатів на платформі.

3. Оцінка кандидатів: Лоббі Ікс надає можливість державним роботодавцям оцінювати кандидатів, включаючи резюме, портфоліо, рекомендації та інші документи, що надаються кандидатами.

4. Керування кандидатами: державні роботодавці можуть вести ефективну роботу через платформу, включаючи планування співбесід, відстеження стану заявок та оцінок кандидатів.

Ці функціональні можливості платформи допомагають державним роботодавцям ефективно керувати процесом рекрутингу та відбору кандидатів, спрощуючи їхню роботу та забезпечуючи якісний вибір працівників на державну службу.

Протягом своєї діяльності Лоббі Ікс рекрутувало людей до Prozorro, Міністерства Охорони Здоров'я, Міністерства освіти і науки України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Міністерства фінансів України, Українського інституту книги, Суспільного, Повернись живим, Посольства Швеції в Україні тощо.

Організаційна структура організації складається з керівництва та трьох відділів:

- 1) відділ Платформи з працевлаштування;
- 2) відділ Рекрутингової агенції;
- 3) відділ Рекрутингу до Сил Оборони України.

В організації розроблена система обліку кандидатів та працедавців, яка є автоматизованою та інтегрованою з головним сайтом організації. Лоббі Ікс виступає посередником між роботодавцем та кандидатом в процесі працевлаштування, тому цей механізм відбувається таким чином:

1. Зі сторони працедавців з державного сектору:

- 1) представник структури надсилає запит на розміщення вакансій через інструменти комунікацій з менеджером організації або залишає заявку через головну сторінку сайту;

2) менеджер організації приймає в обробку даний запит, аналізує надану інформацію на повноту та актуальність з огляду на вимоги та надсилає заявку на редакцію та розміщення;

3) відповідальні особи Лоббі Ікс аналізують опис вакансій, займаються його редакцією та адаптацією під різні ресурси розміщення;

4) розміщення вакансії починається зі створення заявки в електронній системі та публікування на головному порталі;

5) паралельно Лоббі Ікс залучає свої соціальні мережі задля збільшення охоплення аудиторії для відгуку на вакансії, тому також надаються послуги розміщення вакансії в соціальних мережах та створення графічних матеріалів як візуального супроводу;

6) паралельно відбувається процес збору та аналізу відгуків від кандидатів, їх опрацювання та надсилання працедавцям;

7) під час надання електронних послуг працедавцю система автоматично обробляє заявки від кандидатів та розподіляє її відповідно до початкових налаштувань; роль співробітника організації під час процесу надання електронних послуг полягає в контролі над належним функціонуванням даної системи.

2. Зі сторони кандидата:

1) кандидати можуть скористатись електронними послугами організації задля відправлення свого відгуку з потрібними документами на конкретну посаду;

2) процес прийняття відгуку відбувається автоматично через систему обліку кандидатів, опрацьовується та аналізується співробітником організації та відправляється роботодавцю;

3) всі отримані персональні дані захищаються електронною системою від несанкціонованого доступу, і не передаються третім особам;

4) після відправки потрібних документів, система звітує кандидата щодо статусу опрацювання заявки, шляхом відправки автоматичного цифрового повідомлення на електронну адресу кандидата, з якої був прийнятий запит.

Цифровий відгук є універсальним для всіх кандидатів, які висловили бажання скористатись послугами організації, а містить він інформацію про успішність або неуспішність отримання відгуку від кандидата;

5) за успішним результатом найму кандидата на конкретну посаду, кандидат може залишити свій відгук щодо отримання електронних послуг, який передається на опрацювання менеджеру організації та береться до уваги на майбутнє визначення критерію успішності опрацюванню відгуків.

Таким чином, Лоббі Ікс взаємодіє та співпрацює з органами влади. Ця взаємодія відбувається через такі напрямки:

1. Комунікаційний механізм. Представники організації постійно взаємодіють з органами державної влади щодо розміщення нових вакансій на платформі, а також щодо закриття/не закриття вакансії. В разі виникнення будь-яких питань представник органу державної влади може звернутись до організації.

2. Залучення фахівців до державних установ. Лоббі Ікс допомагає державним органам залучати та відбирати кваліфікованих кандидатів на вакансії. Це здійснюється шляхом розміщення вакансій державних роботодавців на своїй платформі, де можуть бути вказані деталі щодо посади, вимоги до кандидатів та обов'язки.

2. Підтримка роботи з кандидатами. Лоббі Ікс надає державним роботодавцям доступ до бази даних кандидатів на своїй платформі. Це дозволяє органам влади шукати та фільтрувати кандидатів з урахуванням потрібних критеріїв.

3. Оцінка кандидатів. Організація надає можливість державним роботодавцям оцінювати кандидатів, використовуючи резюме, портфоліо, рекомендації та інші документи, які надаються кандидатами.

4. Керування кандидатами. Лоббі Ікс дозволяє державним роботодавцям ефективно керувати процесом співбесід та відстежувати стан заявок та оцінок кандидатів через свою платформу. Це спрощує роботу з відбором та сприяє якісному вибору працівників на державну службу.

5. Залучення до процесу реформ. Лоббі Ікс працевлаштовує фахівців в державний та громадський сектори, сприяючи постійній реалізації реформ в Україні. Шляхом надання висококваліфікованих кадрів органам влади, організація сприяє покращенню ефективності та якості роботи державних установ.

Завдяки цим механізмам взаємодії, громадська організація Лоббі Ікс сприяє ефективному працевлаштуванню в державний сектор в Україні завдяки функціонуванню власної платформи та використанням ресурсів.

3.4. Пропозиції щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій

Нині в Україні існують певні проблеми з пошуком та підбором фахівців в державний сектор, оскільки не функціонує Єдиний електронний портал з вакансіями в державний сектор career.gov.ua.

Тому проблемною сферою залишається рекрутинг громадян України в державний сектор. Існують тільки точкові можливості вступити на державну службу через портали окремих органів публічного управління та адміністрування, наприклад через розділи «Вакансії» або «Кар'єра», але такий механізм не є ефективним.

Відповідно до аналізу діяльності органів публічного управління та адміністрування України прослідковується факт звернення за допомогою щодо розміщення можливостей до зовнішніх зацікавлених сторін, серед яких представлені неурядові організації.

Таким прикладом є діяльність в сфері працевлаштування до державного сектору української громадської організації Лоббі Ікс задля закриття такого важливого запиту як підбір персоналу, оскільки це відбувається набагато швидше для представників державного сектору та, тим більше, надаються пропозиції щодо найрелевантніших кандидатів.

Громадська організація Лоббі Ікс надає електронні послуги державним органам задля поліпшення взаємодії з кандидатами. Одна з таких послуг – використання онлайн-платформи для реєстрації та збору даних про кандидатів на вакансії, а також обробка та передача інформації про кандидатів безпосередньо представникам держави.

В даному випадку, неурядові організації виступають важливим актором в такій важливій сфері як надання електронних послуг з працевлаштування. В державних органах за рахунок того, що бракує ресурсів на закриття таких потреб, з'являється такий запит допомоги, а тим часом в НУО – створюються комфортні умови підбору персоналу.

На прикладі такого залучення в Україні, пропонуємо виділити основні переваги діяльності неурядових організацій до державних процесів:

1. Ресурси: через нестачу чи брак ресурсів у державі, ефективним шляхом подолання цієї проблеми є залучення неурядових організацій. Допомога з ресурсами зможе покращити їх раціональне використання, економію коштів та підтримку громадськості у втілення та реалізації проєктів на благо своєї держави.

2. Різноманітність поглядів: групи та спільноти громадян, які формують неурядові організації представляють різні погляди, ідеї та досвід, що може позитивно впливати на державні процеси через врахування інтересів та потреб різних людей та спільнот.

3. Експертність: розвиток неурядових організацій охоплює велику кількість різних сфер та навичок, які в подальшому впливають в експертну думку. Залучення НУО до державних процесів допоможе принести «свіжий» погляд, можливість застосування інноваційних рішень та використання глибоких знань по тій чи іншій галузі.

3. Демократія: залучення неурядових організацій до державних процесів зміцнює демократичні цінності, сприяє більшій відкритості та прозорості у прийнятті рішень, залучає більше громадян до різних процесів та, як результат, укріплює довіру між громадянами та державою.

5. Представництво і моніторинг: НУО можуть бути голосом громадськості та представляти інтереси громадян перед державними органами. Вони виступають у ролі посередників між громадянами та владою, моніторять діяльність держави, контролюють дотримання законів та норм громадського управління.

6. Надання послуг: НУО можуть надавати різні послуги, такі як охорона здоров'я, освіта, допомога у справах мігрантів, розвиток сільських територій та інші. Вони можуть співпрацювати з органами публічного управління та адміністрування для покращення якості життя громадян та забезпечення соціальної справедливості.

7. Інновації та експерименти: НУО часто можуть бути більш гнучкими та інноваційними у порівнянні з державними структурами. Вони можуть ініціювати та впроваджувати нові підходи до публічного управління, тестувати пілотні проєкти та сприяти впровадженню змін для поліпшення роботи державних органів.

Проте, варто зазначати що, з аналізу кращих зарубіжних практик виділяються такі певні відмінності щодо надання електронних послуг з працевлаштування за участі держави та неурядових організацій в порівнянні з Україною:

1. Під час процесу надання електронних послуг з працевлаштування на головних вебпорталах відбувається саме пряма взаємодія держави та неурядових організацій, тобто держава виступає не як замовник послуг, а як одна з складових, що безпосередньо впливає на процес працевлаштування та на загальний стан ринку праці.

2. Вебпортали, що надають можливість отримувати електронні послуги з працевлаштування належать, в основному, державним інституціям.

Тому, наразі, в Україні актуальним питанням все ще залишається підбір та залучення фахівців до державної служби через власні інструменти. Але, варто зазначати, що ключову роль в процесі рекрутингу громадян до державного сектору, безумовно, можуть відігравати неурядові організації.

На основі аналізу кращих зарубіжних та вітчизняних практик, можна виділити такі пропозиції щодо удосконалення процесу надання електронних послуг за участі держави та неурядових організацій у сфері працевлаштування в Україні:

1. Розробка єдиного порталу

Наразі, це питання набуває найбільшої актуальності, оскільки в Україні на достатньому рівні не функціонують портали з актуальними можливостями, а з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України – деякі сервіси взагалі перестали функціонувати.

Створення централізованого вебпорталу, де державні органи та НУО зможуть об'єднати свої сили та надавати електронні послуги з працевлаштування зможе залучити більше громадян до роботи в державного секторі та покращити кадрову політику в Україні. Цей процес би спростив пошук роботи та забезпечило більшу доступність для користувачів.

2. Визначення правової відповідальності

Забезпечення належної якості та безпеки електронних послуг в сфері працевлаштування має визначати правову відповідальність відповідних інституцій, серед яких представлені відповідні органи державної влади та неурядові організації. Це має включати в себе захист персональних даних, недопущення шахрайства та несанкціонованого доступу до персональних даних користувачів.

Також, визначення правової відповідальності сприяє запобігання корупції в процесі розміщення вакансій та працевлаштування. Знову ж таки, НУО можуть проводити моніторинг та контроль за цим процесом.

Не менше важливим є сприяння координації та співпраці державних органів та неурядових організацій в процесі надання електронних послуг в сфері працевлаштування, а визначення відповідальності дозволить уникнути дублювання роботи.

Щодо питання визначення відповідальності за розробку та функціонування єдиного порталу з працевлаштування в Україні, вважаємо доречним залучити

Міністерство цифрової трансформації та Державну службу зайнятості України – з боку державних структур, та Лоббі Ікс як представник громадського сектору.

3. Покращення пошуку роботи

Створення та розвиток ефективного алгоритму пошуку роботи в державному секторі за участі органів публічного управління та адміністрування та неурядових організацій для громадян України дозволить:

- 1) значно зекономити час та зусилля при пошуку роботи;
- 2) підвищити доступність та рівень інформації через функціональні можливості порталу та централізованій базі даних, таким чином громадяни матимуть можливість отримати актуальну та детальну інформацію про робочі місця в державному секторі;
- 3) забезпечити більшу прозорість та справедливість: централізована база даних та відкритий доступ до вакансій у державному сектору сприятимуть створенню більш прозорих та справедливих умов праці, а роль НУО в цьому процесі допоможе краще здійснювати контроль та моніторинг такої прозорості;
- 4) підвищити ефективність системи працевлаштування через якісний та простий пошук відкритих вакансій у державному секторі, а державі – покращити продуктивність через швидке закриття потреби в кадрах;
- 5) збільшити довіру громадян до державної служби шляхом залучення зовнішніх зацікавлених осіб, таких як неурядові організації.

4. Надання послуг підтримки та консультування:

Важливим аспектом працевлаштування громадян до державного сектору є наявність електронних каналів зв'язку, де користувачі зможуть звертатися за підтримкою, отримувати консультації та відповіді на питання щодо процесу працевлаштування. Головну роль в даному процесі, через можливий брак державних ресурсів, зможуть зайняти неурядові організації.

5. Впровадження онлайн-тренінгів та курсів:

Не менш актуальним питанням залишається не тільки процес фактичного працевлаштування на єдиному порталі, а й підтримка онлайн-навчання та професійного розвитку через платформу, що дозволить користувачам

отримувати доступ до курсів, тренінгів та ресурсів для підвищення кваліфікації та привабливості на ринку праці, або спробувати себе в новій ролі, чи отримати можливість пройти стажування чи приєднатись до інших ініціатив.

6. Важливість правового регулювання роботи в державних органах

Громадянам України, які висловлюють бажання долучитись до державної служби, буде корисно надавати допомогу та юридичну підтримку в процесі працевлаштування. Забезпечення постійного доступу до інформаційних матеріалів та пояснень процесу працевлаштування, правил та процедур щодо державної служби в Україні допоможе підвищити рівень знань серед користувачів.

7. Врахування потреб особливих груп

Наразі в умовах воєнних дій, актуальності набуває і дуже важливе питання працевлаштування особливих груп населення України, серед яких представлені особи з інвалідністю, молодь, ветерани війни та мігранти. Розробка спеціалізованих рішень та електронних послуг для їх підтримки є необхідним кроком для поліпшення процесу надання електронних послуг державою та неурядовими організаціями у сфері працевлаштування в Україні.

Усі наведені вище пропозиції мають на меті поліпшити доступність, ефективність та зручність процесу працевлаштування у державному секторі за допомогою впровадження та розвитку електронних послуг за участі держави та НУО.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

У кваліфікаційній роботі було вирішено актуальне завдання, що полягає у дослідженні державного регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні, а також надано рекомендації щодо вдосконалення взаємодії держави та НУО щодо надання електронних послуг.

Для досягнення мети було вирішено такі завдання:

1. Розглянуто поняття та сутність електронних послуг.
2. Визначено поняття, теоретичні основи державного регулювання та роль неурядових організацій у системі публічного управління.

3. Розглянуто та охарактеризовано інформаційний та цифровий механізми державного регулювання діяльності неурядових організацій та взаємодії держави та НУО у контексті розвитку електронних послуг.

4. Проаналізовано кращі зарубіжні практики державного регулювання неурядових організацій та взаємодії держави та НУО із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг (досвід Естонської Республіки та Литовської Республіки).

5. Окремо було проаналізовано державне регулювання діяльності неурядових організацій в Україні та визначено особливості надання ними електронних послуг.

6. Було здійснено порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду державного регулювання діяльності неурядових організацій. За результатами дослідження, висновки представлені у вигляді порівняльної таблиці (Додаток Г до кваліфікаційної роботи).

7. Було здійснено порівняльну характеристику зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах у сфері працевлаштування. За результатами дослідження, висновки представлені у вигляді порівняльної таблиці (Додаток Д до кваліфікаційної роботи).

8. Охарактеризовано взаємодію держави та неурядових організацій в Україні (на прикладі української громадської організації Лоббі Ікс).

9. На основі проведеного дослідження було надано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг у сфері працевлаштування в Україні у контексті взаємодії держави та неурядових організацій. Рекомендації стосуються зміцнення співпраці між державою та неурядовими організаціями, покращення доступності та якості електронних послуг, впровадження сучасних інформаційних технологій та забезпечення відкритості та прозорості процесу надання послуг.

Узагальнені рекомендації щодо вдосконалення процесу надання електронних послуг державою та неурядовими організаціями у сфері працевлаштування в Україні:

1. Створити єдиний централізований електронний вебпортал для надання електронних послуг в сфері працевлаштування в державному секторі, при цьому залучати неурядові організації до цього процесу. Це полегшить пошук та підбір фахівців на державну службу та забезпечить більшу доступність для користувачів порталу.

2. Визначити відповідальність за розробку та функціонування єдиного вебпорталу надання електронних послуг з працевлаштування. На нашу думку, державні структури, такі як Міністерство цифрової трансформації та Державна служба зайнятості України й інші, повинні співпрацювати з неурядовими організаціями, до прикладу – «Лоббі Ікс», для досягнення успішних результатів.

3. Розвивати ефективний алгоритм пошуку роботи в державному секторі за допомогою вебпорталу. Алгоритм має включати в себе: економію часу та зусиль при пошуку роботи; підвищення доступності; забезпечення прозорості та справедливості; збільшення довіри громадян до державної служби; а також підвищення ефективності системи працевлаштування через зручний пошук відкритих вакансій.

4. Надавати електронні послуги підтримки та консультування користувачам вебпорталу. При цьому, залучати неурядові організації до процесу

надання послуг підтримки та консультування задля забезпечення ефективного контакту з користувачами.

5. Впроваджувати онлайн-тренінги та курси на вебпорталі для підтримки професійного розвитку та підвищення кваліфікації. Необхідно забезпечити доступ до порталу, що надає онлайн-навчання та різноманітні можливості, де користувачі зможуть підвищити свою кваліфікацію, отримати нові навички та підготуватись до етапів пошуку роботи та працевлаштування.

6. Визначити правове регулювання роботи в державних органах: забезпечити доступ до інформаційних матеріалів та юридичної підтримки для громадян, які бажають працювати в державній службі, що зможе сприяти кращому зрозумінню процедур та правил працевлаштування в Україні.

7. Врахувати потреби особливих груп: розробити окремі спеціалізовані рішення та електронні послуги в сфері працевлаштування для осіб з інвалідністю, молоді, ветеранів війни та мігрантів, що зможе допомогти забезпечити їхнє ефективне працевлаштування.

8. Наступними етапами після розробки головного вебпорталу за участі НУО, слід розвивати інструменти для створення електронних резюме, зберігання персональних даних та відстеження процесу працевлаштування.

9. Забезпечити безпеку та захист персональних даних. Розробити політики конфіденційності персональних даних, їх прийняття, обробки та зберігання. Зазначити дані політики на головному вебпорталі задля укріплення довіри користувачів до відповідальних інституцій.

10. Запровадити системи фідбеку та оцінки якості послуг. Запровадження механізмів збору та аналізу відгуків користувачів щодо якості та ефективності послуг дозволить постійно вдосконалювати систему працевлаштування за участі держави та неурядових організацій.

11. Займатись промоцією електронних послуг у сфері працевлаштування та їх доступності. В цьому процесі залучати ресурси неурядових організацій задля досягнення поставлених цілей популяризації електронних послуг в державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. UN E-government Knowledgebase. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Overview> (дата звернення: 19.04.2023).
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text> (дата звернення: 20.04.2023).
3. Малиновський В. Я., Грицяк Н. В., Семенченко А. І. Електронне урядування та електронна демократія навчальний посібник у 15 частинах. Частина 1: вступ до курсу. концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії : навч. посіб. Київ : ФОП Москаленко О. М, 2017. 70 с. URL: https://old.suitt.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_001_Feb_2018.pdf (дата звернення: 20.04.2023).
4. Zautashvili D. E-government Maturity Model by Growth Level of E-services Delivery. *Journal of Technical Science & Technologies*. 2017. Т. 6, № 2. С. 18. URL: https://www.researchgate.net/publication/334084763_Egovernment_Maturity_Model_by_Growth_Level_of_E-services_Delivery (дата звернення: 21.04.2023).
5. Anni I. E-governance and Public Service Delivery in a Developing Country: Nigeria. *Academia*. С. 1. URL: https://www.academia.edu/8739628/E_governance_and_Public_Service_Delivery_in_a_Developing_Country_Nigeria (дата звернення: 21.01.2023).
6. Малиновський В. Я., Грицяк Н. В., Семенченко А. І. Електронне урядування та електронна демократія Навчальний посібник у 15 частинах. Частина 10: Електронні послуги : навч. посіб. Київ : ФОП Москаленко О. М, 2018. 60 с. URL: https://old.suitt.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_010_Feb_2018.pdf (дата звернення: 22.04.2023).
7. Тищенко І. О. Електронні послуги у діяльності публічної адміністрації України : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017.

- 156 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/935/1/Монографія_Тищенко%20І.О.pdf (дата звернення: 22.04.2023).
8. Чукут С. А. Основи електронного урядування : навч. посіб. Київ : Електрон. мережне навч. вид., 2022. 268 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48921/1/E-governance_Manual_KPI.pdf (дата звернення: 22.04.2023).
 9. Jansen A., Ølnes S. The nature of public e-services and their quality dimensions. *Government information quarterly*. 2016. Т. 33, № 4. С. 647–657. URL: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2016.08.005> (дата звернення: 23.04.2023).
 10. E-Services: a synthesis and research agenda / C. F. Hofacker та ін. *International journal of value chain management*. 2007. № 1. URL: https://www.researchgate.net/publication/228633756_E-Services_A_Synthesis_and_Research_Agenda (дата звернення: 23.04.2023).
 11. Gant J. P., Gant D. B. Web portal functionality and state government e-service. *35th annual hawaii international conference on system sciences*, м. Big Island, HI, USA. URL: <https://doi.org/10.1109/hicss.2002.994073> (дата звернення: 22.04.2023).
 12. Patsioura F. Evaluating E-Government. *Evaluating Websites and Web Services: Interdisciplinary Perspectives on User Satisfaction*. 2014. № 1. С. 7. URL: https://www.researchgate.net/publication/265140668_Evaluating_E-Government (дата звернення: 23.04.2023).
 13. E-Government Development Index (EGDI). *EGOVKB*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/-E-Government-Development-Index> (дата звернення: 21.04.2023).
 14. Global E-Government Survey 2003. *UN E-government Knowledgebase*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2003> (дата звернення: 23.04.2023).
 15. ANNEXES. United Nations, 2016. 88 с. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2016-Survey/Annexes.pdf> (дата звернення: 23.04.2023).

- 16.E-Government Survey 2022. New York : UNITED NATIONS, 2022. 311 p.
URL: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2022-09/Web%20version%20E-Government%202022.pdf> (дата звернення: 23.04.2023).
- 17.E-government Development Index. CESifo DICE, 2012. 3 с.
URL: <https://www.ifo.de/DocDL/dicereport412-db2.pdf> (дата звернення: 23.04.2023).
- 18.Davies T. Non-Governmental organizations: a long and turbulent history. *The Newsroom*. 2017. URL: <https://thedotgood.net/ngos-a-long-and-turbulent-history/> (дата звернення: 23.04.2023).
- 19.Fundamental Principles on the Status of Non-governmental Organisations in Europe. URL: <https://rm.coe.int/0900001680927c25> (дата звернення: 24.04.2023).
- 20.Nongovernmental organizations (ngos). *Harvard Law School*. URL: <https://hls.harvard.edu/bernard-koteen-office-of-public-interest-advising/about-opia/what-is-public-interest-law/public-service-practice-settings/international-public-interest-law-practice-setting/nongovernmental-organizations-ngos> (дата звернення: 25.04.2023).
- 21.Клименко Н. Г. Недержавні інституції: їх види та класифікація. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 11. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2017/21.pdf (дата звернення: 25.04.2023).
- 22.С. О. Кисельов. Неурядові організації. *Енциклопедія Сучасної України: онлайн-версія* / редкол.: І. М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. URL: <https://esu.com.ua/article-71886> (дата звернення: 25.04.2023)
- 23.NGO. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ngo> (дата звернення: 25.04.2023).
- 24.Folger J. Non-Governmental Organization (NGO)? Definition, Example, and How it Works. *Investopedia*. 2023. URL: <https://www.investopedia.com/ask>

- </answers/13/what-is-non-government-organization.asp> (дата звернення: 25.04.2023).
25. What is an NGO?. URL: <https://www.ngosource.org/what-is-an-ngo> (дата звернення: 25.04.2023).
26. Lango B. Introduction to ngo management compiled lecture notes. *Project Management Series*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/341089166_INTRODUCTION_TO_NGO_MANAGEMENT_Compiled_Lecture_Notes (дата звернення: 26.04.2023).
27. Компас: Посібник з освіти з прав людини за участю молоді : навч. посіб. / П. Брандер та ін. 2-ге вид. Право, 2020. 490 с. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/human-rights-activism-and-the-role-of-ngos> (дата звернення: 25.04.2023).
28. Soken-Huberty E. What is an NGO?. *Human Rights Careers*. URL: <https://www.humanrightscareers.com/issues/what-is-ngo/> (дата звернення: 26.04.2023).
29. Шуміло О. М., Кравчук Н. Ю. Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (приклади успішного правозахисного активізму) : навч. посіб. Київ : ФОП Големб. О.О., 2018. 227 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_8_copy-1.pdf (дата звернення: 26.04.2023).
30. Жорнова О. НУО-спільноти та їхня роль у суспільстві. *Громадський Простір | Усе для третього сектору в одному порталі*. URL: <https://www.prostir.ua/?blogs=nuo-spilnoty-ta-jih-rol-u-suspilstvi> (дата звернення: 26.04.2023).
31. 2020 nonprofit stats: A few things that might surprise you about the nonprofit sector. *Prosper Strategies*. URL: <https://prosper-strategies.com/2020-nonprofit-stats/> (дата звернення: 25.04.2023).
32. Soken-Huberty E. What are typical NGO activities?. *Human Rights Careers*. URL: <https://www.humanrightscareers.com/issues/what-are-typical-ngo-activities/> (дата звернення: 26.04.2023).

33. Functions of an NGO. *fundsforNGOs*. URL: <https://www2.fundsforngos.org/cat/functions-of-an-ngo/> (дата звернення: 25.04.2023).
34. Константинівська А. Регулювання діяльності громадських організацій (NGO) в країнах ЄС, США та Канаді. 7 с. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28925.pdf> (дата звернення: 26.04.2023).
35. Kelly L. Legislation on non-governmental organisations (NGOs) in Tanzania, Kenya, Uganda, Ethiopia, Rwanda and England and Wales. *University of Manchester*. 2019. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5d9b558ded915d354c1af0ff/656_NGO_Legislation_East_Africa.pdf (дата звернення: 26.04.2023).
36. Non-governmental organizations. *GDRC | The Global Development Research Center*. URL: <https://www.gdrc.org/ngo/ngo-roles.html> (дата звернення: 25.04.2023).
37. Approval of the fundamentals of Estonian information policy: Act від 13.05.1998 р. № RT I 1998, 47, 700 URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/511012019010/consolide> (дата звернення: 28.04.2023).
38. *Eesti.ee*. URL: <https://www.eesti.ee/en/> (дата звернення: 29.04.2023).
39. Story - e-Estonia. *e-Estonia*. URL: <https://e-estonia.com/story> (дата звернення: 29.04.2023).
40. Estonia. *EGOVKB*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/57-Estonia> (дата звернення: 29.04.2023).
41. Public Information Act : Act від 15.11.2000 р. № RT I 2000, 92, 597. URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/529032019012/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
42. Personal Data Protection Act : Act від 12.12.2018 р. URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523012019001/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).

43. Cybersecurity Act : Act від 09.05.2018 р.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523052018003/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
44. Electronic Identification and Trust Services for Electronic Transactions Act : Act від 12.10.2016 р. URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/511012019010/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
45. Identity Documents Act : Act від 15.02.1999 р. № RT I 1999, 25, 365.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/528122020004/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
46. Public Procurement Act : Act від 01.09.2017 р. № RT I, 01.07.2017, 1.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513072020002/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
47. Civil Service Act : Act від 13.06.2012 р. № RT I, 06.07.2012, 1.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/525032019003/consolide> (дата звернення: 29.04.2023).
48. Estonia. EGOVKB. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/57-Estonia> (дата звернення: 30.04.2023).
49. *Avaleht | Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Avaleht | Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.* URL: <https://www.mkm.ee/en> (дата звернення: 30.04.2023).
50. Home | RIA. *Avaleht | RIA.* URL: <https://www.ria.ee/en> (дата звернення: 30.04.2023).
51. Non-profit Associations Act : від 01.10.1996 р. № RT I 1996, 42, 811.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/501022023003/consolide> (дата звернення: 01.05.2023).
52. Accounting Act : від 20.11.2002 р. № RT I 2002, 102, 600.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052022027> (дата звернення: 01.05.2023).

53. Trade Unions Act : від 23.07.2000 р. № RT I 2000, 57, 372.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/519012023006/consolide> (дата звернення: 01.05.2023).
54. *Avaleht*. *Avaleht* | *Siseministeerium*. URL: <https://www.siseministeerium.ee/> (дата звернення: 01.05.2023).
55. *RIK*. URL: <https://www.rik.ee/> (дата звернення: 01.05.2023).
56. *Tartu Maakohus* | *Eesti Kohtud*. *Avaleht* | *Eesti Kohtud*.
URL: https://www.kohus.ee/kohtute-kontaktid/maakohud/tartu-maakohus#Kinnistus%20ja_registriosakonna_kohtudirektori_juhtimisvaldkond (дата звернення: 01.05.2023).
57. *Avaleht*. *Tööinspektsioon*. URL: <https://www.ti.ee/> (дата звернення: 01.05.2023).
58. The procedure for determining and paying investment subsidies for non-profit organizations and foundations : від 28.05.2020 р. № RT IV, 05.06.2020, 20.
URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/405062020020> (дата звернення: 02.05.2023).
59. *Teejuht vabaihendustele*. *Avaleht* | *Teejuht vabaihendustele*.
URL: <https://www.mtyabi.ee/> (дата звернення: 02.05.2023).
60. *SA KÜSK*. URL: <https://kysk.ee/en/> (дата звернення: 02.05.2023).
61. *Ettevõtete nõustamine ja koolitamine - Arenduskeskused*. *Arenduskeskused*.
URL: <https://www.arenduskeskused.ee> (дата звернення: 02.05.2023).
62. *Avaleht* | *Kultuuriministeerium*. URL: <https://www.kul.ee/ru> (дата звернення: 08.06.2023).
63. *Integratsiooni Sihtasutus*. *Avaleht* | *Integratsiooni Sihtasutus*.
URL: <https://integratsioon.ee/en> (дата звернення: 02.05.2023).
64. *Sidusa Eesti arengukava 2021-2030* | *Siseministeerium*. *Avaleht* | *Siseministeerium*. URL: <https://www.siseministeerium.ee/sidest#programmid-arengukav> (дата звернення: 02.05.2023).
65. *Tulevikujuhtide arenguprogramm* - *Hea Kodanik*. *Hea Kodanik*.
URL: <https://heakodanik.ee/tulevikujuhid> (дата звернення: 02.05.2023).

- 66.Factsheet e-governance. e-Estonia, 2023. 2 с. URL: <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/factsheet-e-governance-feb2023.pdf> (дата звернення: 02.05.2023).
- 67.Association of Estonian Cities and Municipalities. URL: <https://www.elvl.ee/web/eng> (дата звернення: 03.05.2023).
- 68.Estonian Health Insurance Fund. URL: <https://www.tervisekassa.ee/en> (дата звернення: 03.05.2023).
- 69.Estonian Business and Innovation Agency. KredEx. URL: <https://kredex.ee/en> (дата звернення: 03.05.2023).
- 70.Estonian Unemployment Insurance Fund. TÄÄtukassa. URL: <https://www.tootukassa.ee/en> (дата звернення: 03.05.2023).
- 71.Employment services for the employer. Estonian Unemployment Insurance Fund. URL: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/occupational-environment-and-personnel/employment-services-for-the-employer> (дата звернення: 04.05.2023).
- 72.Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne : монографія / K. Varul та ін. Tallinn : Juura, Õigusteabe AS, 2010. URL: <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/9cfe24f5-d5c8-4419-98fa-53056434cdb6> (дата звернення: 04.05.2023).
- 73.Informacinės visuomenės plėtros komitetas. Mano vyriausybė. URL: <https://ivpk.lrv.lt/lt/> (дата звернення: 05.05.2023).
- 74.Dėl Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijos patvirtinimo : Teisės akto від 28.02.2001 р. № 229. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.123561> (дата звернення: 05.05.2023).
- 75.Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo : Teisės akto від 24.10.2012 р. № 1281. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.435596?jfwid=q8i88lnp0> (дата звернення: 05.05.2023).

- 76.Lithuania. EGOVKB. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/99-Lithuania> (дата звернення: 05.05.2023).
- 77.Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymas : Act від 26.04.2018 p. № XIII-1120. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/88ad61b052c111e884cbc4327e55f3ca> (дата звернення: 06.05.2023).
- 78.Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas : Act від 15.12.2011 p. № XI-1807. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.85C510BA700A/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 79.Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas : Act від 11.06.1996 p. № I-1374. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5368B592234C/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 80.Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas : Act від 02.07.1996 p. № I-1418. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 81.Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas : Act від 13.08.1996 p. № I-1491. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C54AFFAA7622/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 82.Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas : Act від 11.01.2000 p. № VIII-1524. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FA13E28615F6/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 83.Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas : Act від 26.06.2007 p. № X-1212. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.E2CE2C82DA9E/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 84.Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymas : Act від 11.12.2014 p. № XII-1428. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/5468a25089ef11e4a98a9f2247652cf4/asr> (дата звернення: 06.05.2023).
- 85.Lithuania E-Gov Survey MSQ. United Nations, 2022. 25 c. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/MSQ2022/Lithuania%20E-Gov%20Survey%20MSQ%202022.pdf> (дата звернення: 07.05.2023).

- 86.Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania. My Government. URL: <https://eimin.lrv.lt/en/> (дата звернення: 07.05.2023).
- 87.Elektroniniai valdžios vartai E-Government Gateway Administracinių ir viešųjų elektroninių paslaugų portalas. URL: <https://www.epaslaugos.lt/portal/> (дата звернення: 07.05.2023).
- 88.E-Citizen - space for dialogue between society and government. My Government. URL: <https://epilietis.lrv.lt/en/> (дата звернення: 07.05.2023).
- 89.Lietuvos atvirų duomenų portalas. Lietuvos atvirų duomenų portalas. URL: <https://data.gov.lt/?lang=en> (дата звернення: 07.05.2023).
- 90.Užimtumo tarnyba. URL: <https://uzt.lt/en> (дата звернення: 07.05.2023).
- 91.Law on public organisations : Republic of Lithuania law від 11.05.1998 р. № VIII - 785. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/TAIS.71102/> (дата звернення: 08.05.2023).
- 92.Lietuvos respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymas : Act від 19.12.2013 р. № XII-717. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d1e6be90747611e3b675ad30753d4b1b> (дата звернення: 08.05.2023).
- 93.Viešosios įstaigos. Ekonomikos ir inovacijų ministrės. URL: <https://eimin.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/pavaldzios-istaigos-ir-bendroves/viesosios-istaigos> (дата звернення: 08.05.2023).
- 94.Lietuvos tiesioginių užsienio investicijų plėtros agentūra | Investuok Lietuvoje. Investuok Lietuvoje. URL: <https://investlithuania.com/lt/> (дата звернення: 08.05.2023).
- 95.Lietuvos turizmas | Lithuania Travel. URL: <https://www.lithuania.travel/lt/> (дата звернення: 08.05.2023).
- 96.Pagrindinis. Inovacijų agentūra. URL: <https://lvpa.lt/> (дата звернення: 08.05.2023).
- 97.Lietuvos inovacijų³ centras. URL: <https://lic.lt/> (дата звернення: 08.05.2023).
- 98.Tarybos, komisijos ir darbo grupės. Užimtumo tarnyba. URL: <https://uzt.lt/tarybos-komisijos-ir-darbo-grupes/170> (дата звернення: 08.05.2023).

99. Apie Užimtumo tarnybą. Užimtumo tarnyba. URL: <https://uzt.lt/struktura-ir-kontaktai/apie-uzimtumo-tarnyba/165> (дата звернення: 08.05.2023).
100. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР : станом на 1 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
101. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 р. № № 386-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577> (дата звернення: 09.05.2023).
102. Ukraine. EGOVKB United Nations. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine> (дата звернення: 09.05.2023).
103. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
104. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
105. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV : станом на 7 листоп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
106. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI : станом на 27 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
107. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
108. Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів : Постанова Каб. Міністрів України від 08.09.2016 р. № 606 : станом на 20 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-п#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
109. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII : станом на 17 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 09.05.2023).
110. Питання Єдиного державного веб-порталу електронних послуг та Єдиного державного порталу адміністративних послуг : Постанова Каб. Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1137 : станом на 1 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-п#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
111. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Каб. Міністрів України від 02.09.2019 р. № 829 : станом на 20 лют. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/829-2019-п#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
112. Питання Міністерства цифрової трансформації : Постанова Каб. Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856 : станом на 8 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
113. 2020 Індекс сталості організацій громадянського суспільства. 2021. 16 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1QGzzMczF56w8Vv_sIjSsvw9wBHhRULyK/view (дата звернення: 10.05.2023).
114. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
115. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
116. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
117. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII : станом на 15 берез. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
118. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI : станом на 11 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
119. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
120. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 01.12.1998 р. № 281-XIV : станом на 22 трав. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
121. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV : станом на 1 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 10.05.2023).

122. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Міністерство юстиції України. URL: <https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search> (дата звернення: 10.05.2023).
123. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/> (дата звернення: 10.05.2023).
124. Дія.Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/> (дата звернення: 10.05.2023).
125. Платформа Дія.Освіта. East Europe Foundation. URL: <https://eef.org.ua/platforma-diya-osvita/> (дата звернення: 10.05.2023).
126. Міжнародний фонд «Відродження». URL: <https://www.irf.ua/> (дата звернення: 10.05.2023).
127. Головна. East Europe Foundation. URL: <https://eef.org.ua/> (дата звернення: 10.05.2023).
128. Активні програми. East Europe Foundation. URL: <https://eef.org.ua/aktyvni-programy/> (дата звернення: 10.05.2023).
129. The New Democracy Fund. URL: <https://www.newdemocracyfund.org> (дата звернення: 10.05.2023).
130. Дія – Державні послуги онлайн. URL: <https://diia.gov.ua/> (дата звернення: 11.05.2023).
131. Державні послуги онлайн. URL: <https://plan2.diia.gov.ua/> (дата звернення: 11.05.2023).
132. Про EGAP. Програма EGAP. URL: <https://egap.in.ua/about> (дата звернення: 11.05.2023).
133. Єдиний портал вакансій. URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 11.05.2023).
134. Національне агентство України з питань державної служби. Вакансії державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/vakansiyi-derzhavnoyi-sluzhbi> (дата звернення: 11.05.2023).

135. Wayback Machine. URL: <http://web.archive.org/> (дата звернення: 11.05.2023).
136. Вакансії. Нова державна служба України -. Wayback Machine. URL: <http://web.archive.org/web/20220212003326/https://career.gov.ua/> (дата звернення: 11.05.2023).
137. Lobby X. URL: <https://thelobbyx.com/> (дата звернення: 25.05.2023).
138. Як ЗСУ стали великим роботодавцем на Lobby X – рекрутинговий кейс. *AIN.UA*. URL: <https://ain.ua/2023/05/04/najm-v-zsu-lobbyx/> (дата звернення: 25.05.2023).
139. The Future of Digital Government. New York, 2022. 311 с. URL: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2022-09/Web%20version%20E-Government%202022.pdf> (дата звернення: 01.06.2023).
140. Івасів О. Організаційна та фінансова сталість професійних НУО. 58 с. URL: <https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Ivasiv-Oksana-Organizational-and-financial-sustainability-of-NGOs.pdf> (дата звернення: 01.06.2023).
141. Katerina Hadzi-Miceva. Legal and Institutional Mechanisms for NGO-Government Cooperation in Croatia, Estonia. URL: <https://www.icnl.org/resources/research/ijnl/legal-and-institutional-mechanisms-for-ngo-government-cooperation-in-croatia-estonia-and-hungary> (дата звернення: 01.06.2023)
142. Статут Організації Об'єднаних Націй. Департамент громад. інформації ООН. 38 с. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf (дата звернення: 01.06.2023)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. Акт впровадження результатів кваліфікаційної роботи

Громадська Організація «Лоббі Ікс»
вул. Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01001
info@thelobbyx.com

«12» травня 2023

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Результати наукового дослідження, представлені студенткою IV курсу Факультету соціології та права спеціальності «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Електронне урядування» денної форми навчання Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Петьковою Софією Ігорівною на тему «Державне регулювання діяльності неурядових організацій із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг в Україні», стали основою розгляду питань покращення взаємодії організації з органами державної влади та будуть використані для модернізації основних процесів.

Особливу увагу заслуговують рекомендації студентки щодо оптимізації внутрішніх та зовнішніх процесів, оновлення головної платформи з працевлаштування та покращення процесу надання електронних послуг представникам органам державної влади та кандидатам.

Владислав Грезєв

Керівник,
громадської організації «Лоббі Ікс»
Київ, Україна

(підпис)

ДОДАТОК Б. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг в Естонській Республіці

Закон Естонської Республіки	Дата прийняття	Мета
Про документи, що посвідчують особу [45]	15.02.1999 року	Визначення вимог до документів, які використовуються для посвідчення особи, таких як ID-картка або mobile-ID. Регулювання технічних деталей, необхідних для забезпечення електронної ідентифікації та використання електронних підписів
Про публічну інформацію [41]	15.10.2000 року	Забезпечення гарантій доступу громадськості до всієї інформації, що створюється під час прийняття та затвердження управлінських рішень
Про державну службу [47]	6.07.2012 року	Встановлення принципів організації державної служби
Про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій [44]	12.10.2016 року	Встановлення правил щодо електронної ідентифікації та надання довірчих послуг для електронних транзакцій
Про публічні закупівлі [46]	14.06.2017 року	Визначення всіх процедур, які використовуються в Естонії для проведення закупівель
Про кібербезпеку [43]	9.05.2018 року	Встановлення вимог до підтримки мережевих та інформаційних систем, необхідних для функціонування суспільства та держави; мережевих та інформаційних системи місцевих органів влади; відповідальність і нагляд; основ для запобігання та вирішення кіберінцидентів
Про захист персональних даних [42]	12.12.2018 року	Встановлення норм щодо підстав обробки персональних даних, інших випадків обробки, обробки персональних даних правоохоронними органами для запобігання, виявлення та розслідування правопорушень і виконання покарань, а також державного та адміністративного нагляду

ДОДАТОК В. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг у Литовській Республіці

Закон Литовської Республіки	Дата прийняття	Мета
Про правовий захист персональних даних [79]	11.06.1996 року	Визначення спрямованості захисту основних прав і свобод людини, зокрема права на захист персональних даних, а також забезпечення високого рівня захисту персональних даних
Про публічну інформацію [80]	02.07.1996 року	Встановлення процедур збору, підготовки, публікації та поширення публічної інформації, а також права, обов'язки та відповідальність виробників і розповсюджувачів публічної інформації, їх учасників, журналістів та інституцій, що регулюють їх діяльність
Про державні закупівлі [81]	13.08.1996 року	Забезпечення ефективних і прозорих закупівель та проведення тендерів за проектами
Про право на отримання інформації та повторне використання даних прийнятий [82]	11.01.2000 року	Визначення заходів і процедур для реалізації права осіб на отримання інформації та документів від органів державної влади
Про підзвітність державного сектору [83]	26.06.2007 року	Встановлення вимог і відповідальності за підготовку, представлення та публікацію комплексу фінансової звітності, комплексу звітів про виконання бюджету та річного звіту про діяльність суб'єктів державного сектору
Про державне управління інформаційними ресурсами [78]	15.12.2011 року	Забезпечення належного розвитку, управління, експлуатації, використання, підтримки, сумісності, планування, фінансування та безпеки публічних інформаційних ресурсів
Про кібербезпеку [84]	11.12.2014 року	Встановлення принципів кібербезпеки, установи для формування та реалізації політики кібербезпеки, повноваження цих установ у сфері кібербезпеки, обов'язки суб'єктів кібербезпеки та міжінституційну співпрацю
Про послуги електронної ідентифікації та забезпечення надійності електронних транзакцій [77]	26.04.2018 року	Забезпечення правової основи для ефективного функціонування ринку електронної ідентифікації та довірчих послуг

ДОДАТОК Г. Законодавчі акти, необхідні для розвитку електронних послуг в Україні

Законодавчий акт України	Дата прийняття	Мета
Про електронний цифровий підпис [105]	22.05.2003 року	Визначення правового статусу електронного цифрового підпису та регулювання відносин, що виникають при використанні електронного цифрового підпису
Про захист персональних даних [106]	01.06.2010 року	Регулювання правових відносин, пов'язаних із захистом і обробкою персональних даних, і спрямованих на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних
Про доступ до публічної інформації [107]	13.01.2011 року	Визначення порядку здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес
Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів [108]	08.09.2016 року	Визначення загальних засади здійснення обміну електронними даними, крім інформації, що становить державну таємницю, між суб'єктами електронної взаємодії з електронних інформаційних ресурсів під час надання адміністративних послуг та здійснення інших повноважень
Про основні засади забезпечення кібербезпеки України [109]	05.10.2017 року	Визначення правових та організаційних основ забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основних цілей, напрямів та принципів державної політики у сфері кібербезпеки
Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг [110]	04.12.2019 року	Визначення мети, основних завдань, функціональних можливостей та суб'єктів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Портал Дія), зміст розміщеної на ньому інформації та порядок її внесення, порядок ведення Реєстру адміністративних послуг, а також інші питання щодо функціонування Порталу Дія
Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг [103]	15.07.2021 року	Встановлення законодавчих засад регулювання відносин у сфері надання публічних (електронних) послуг.

**ДОДАТОК Г. Державне регулювання діяльності неурядових організацій
із урахуванням тенденцій розвитку електронних послуг (порівняльна
характеристика)**

Критерій	Естонська Республіка	Литовська Республіка	Україна
Розвиток електронних послуг	Початок в 1991, 2003 – впроваджено вебпортал	Початок а 1991, 2003 – створення вебпорталу	Початок в 1998, 2019 – поява порталу Дія
Індекс онлайн-послуг ООН (OSI) 2022	1 місце	28 місце	34 місце
Орган ПУА, відповідальний за державну політику щодо діджиталізації, впровадження та розвитку онлайн-послуг	Державний офіс IT-директора при Міністерстві економіки та зв'язку	Міністерство економіки та інновацій Литовської Республіки	Міністерство цифрової трансформації України
Головний офіційний державний вебпортал електронних послуг	Eesti.ee. [38]	E-Government Gateway – administrative and public e-services portal) [87]	Портал Дія [130]
Державне регулювання діяльності НУО (основний закон, визначення, реєстрація)	1. Закон про неприбуткові організації 2. Неприбуткові організації 3. Реєстрація в Реєстрі некомерційних асоціацій і фондів	1. Закон про громадські організації 2. Громадські організації 3. Реєстрація в Міністерстві юстиції Литовської Республіки	1. Закон про громадські об'єднання 2. Громадські об'єднання 3. Реєстрація залежить від державних органів, що відповідають за реєстрацію юридичних осіб
Взаємодія держави та НУО у контексті надання електронних послуг на державних вебпорталах	На головному вебпорталі залучено 5 НУО разом з Державним агентством інформаційних систем Естонії	На головному вебпорталі залучено 4 НУО разом з Міністерством економіки та інновацій	На головному вебпорталі залучено декілька представників бізнес-спільнот та пару НУО разом з державними органами

ДОДАТОК Д. Таблиця порівняльної характеристики зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення неурядових організацій до надання електронних послуг на державних вебпорталах щодо працевлаштування

№	Критерії	Портал Каси з безробіття Естонської Республіки	Портал Служби зайнятості Литовської Республіки	Єдиний портал вакансій Державної служби зайнятості України	Платформа Лоббі Ікс
1.	Доступність	Легкий доступ до послуг, можливість пошуку роботи за допомогою різних інструментів	Можливість простої реєстрації та доступність послуг в будь-який час, розвинута обслуговуюча інфраструктура	Можливість пошуку вакансій за різними критеріями	Можливість для кандидатів шукати вакансії, а роботодавцям – легко шукати кандидатів
2.	Функціональність	Допомога роботодавцям в пошуку працівників, можливість подання заявки на отримання відшкодування з безробіття	Портал представлений на 4 різних мовах, є можливість зареєструватись та увійти в особистий кабінет	Можливість знайти інформацію про актуальні вакансії у різних галузях	Пошук вакансій, отримання та відправлення онлайн-заявок та комунікація з кандидатами й роботодавцями
3.	Взаємодія держави та НУО	Портал залучає представників державних органів та НУО до процесу надання послуг	За функціонуванням порталу слідує Тристороння рада, яка складається з професійних спілок, організацій роботодавців та державних органів	Інформація відсутня	Співпраця з державними органами та громадськими організаціями
4.	Інтерфейс та користування	Зрозумілий інтерфейс, доступ – на різних мовах, легкий пошук інформації, наявність власного кабінету	Зручний та простий інтерфейс, на головній сторінці розміщена основна навігація	Портал містить простий і зрозумілий інтерфейс	Зрозумілий інтерфейс з основними функціональними елементами
5.	Контент	Інформація про вакансії є актуальною та корисною, представлені інші кар'єрні можливості для користувачів	Портам містить велику кількість інформації, яка є актуальною для пошуку роботи та працевлаштування	Є можливість визначити актуальність інформації за вказаною датою розміщення вакансії	Інформація є актуальною, перелік вакансій постійно оновлюється
6.	Захист даних та приватність	Наявна політика збереження та захисту даних	Наявна політика обробки та захисту персональних даних	Відсутня інформація	Відсутня інформація
7.	Технічна підтримка	Наявний чат-бот	Наявний чат-бот	Наявні соціальні мережі та чат-бот	Наявний спосіб зв'язку з менеджером

8.	Результативність	Портал надає якісні послуги з працевлаштування та сприяє високій трудовій зайнятості населення	Роботодавці мають можливість розміщувати вакансії, отримувати допомогу, а шукачі – шукати можливості для кар'єрного розвитку	Важко визначити	Вакансії від різних роботодавців постійно оновлюються, додається кількість унікальних організацій, що звертаються за послугами
----	------------------	--	--	-----------------	--